

- ΤΑ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
- Θέσεις
- ΑΝΕΜΟΔΕΙΚΤΗΣ
- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
- ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ
- Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΕΩΝ
- ΚΡΙΣΙΣ
- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ
- ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
- ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ»

ΤΑ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Δ. Λακαφώση

Οι Ευρωπαίοι Οικονομολόγοι και Πολιτικοί ανησυχούν επειδή οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις φαίνεται να δυσπραγούν. Μέχρι τώρα προβάλλονται και επεξεργάζονται αλληλεπιδρώμενα οικονομικά μοντέλα στην προσπάθεια για προσαρμογή στις απαιτήσεις της διευρυμένης ΕΕ και της παγκοσμιοποιημένης αγοράς.

Αγγλοσαξωνικό Μοντέλο

Η Βρετανία σήμερα είναι μία ισχυρή οικονομική δύναμη. Παλαιότερα είχε προσανατολίσει την οικονομία της προς το αμερικανικό μοντέλο. Στη συνέχεια και λόγω παγκόσμιας οικονομικής ανταγωνιστικότητας υιοθέτησε και σκανδιναβικές οικονομικές αντιλήψεις εργασίας. Το καλούμενο αγγλοσαξωνικό μοντέλο δεν έπαυσε να είναι πρόκληση και για την υπόλοιπη Ευρώπη. Οι χώρες της Κ. και Α. Ευρώπης ως και η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιταλία δεν απορρίπτουν βρετανικές οικονομικές θεωρήσεις. Δεν έπαυσε η Βρετανία να επιδιώκει και το οικονομικό όραμα της ΕΕ. Έχει, όμως, συναντήσει δυσκολίες επειδή η πολιτική υποστήριξη στο Ιράκ την έχει απομακρύνει από το γαλλογερμανικό οικονομικό πυρήνα. Η Βρετανία, δε, έχει αυξήσει υπερβολικά το προσωπικό των Τραπεζών και παρουσιάζει υπέρμετρο κέρδος στη σύγχρονη υψηλή τεχνολογία.

Γερμανικό Οικονομικό Μοντέλο

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (Β΄ Π.Π.), η τότε Δ. Γερμανία ήταν μια ευημερούσα οικονομία. Όμως, μετά την επανανοποίηση προβαίνει σε μειώσεις και περιορισμούς κοινωνικής φύσης. Σήμερα η Γερμανία έχει ένα πολύπλοκο και βυζαντινών διαδικασιών φορολογικό σύστημα. Προτίθεται τώρα η Γερμανία να εφαρμόσει ενιαίο φόρο (25%). Ο φόρος αυτός δεν είναι νέος. Έχει, μέχρι τώρα, εφαρμοσθεί επιτυχώς σε διάφορες χώρες της Κ. και Α. Ευρώπης και τα έσοδα αυξήθηκαν. Ο ενιαίος φόρος, χωρίς πολλούς και πολύπλοκους φορολογικούς κώδικες και γραφειοκρατικές διαδικασίες, ενθαρρύνει την επένδυση σε παραγωγικά και όχι σε αμφίβολα και διάτρητα οικονομικά σχέδια και ενισχύει το ΑΕΠ.

Με την προκύψασα κυβέρνηση συνασπισμού όμως, μετά τις τελευταίες εκλογές, είναι δύσκολο να υλοποιηθεί η ιδέα του 25% φόρου. Ένα, βέβαια, είναι ενθαρρυντικό ότι τώρα αυτός ο φόρος δε βρίσκεται μόνο στη σφαίρα της σκέψης αλλά και της δυνατότητας, έστω και μακροπρόθεσμα.

Γαλλικό Οικονομικό Μοντέλο

Η Γαλλία, αν και φημίζεται περισσότερο για τις εκδόσεις της στον πολιτικό τομέα, αποτελεί ελκυστικό οικονομικό πόλο στο σημερινό ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Στη Γαλλία ο αγροτικός τομέας είναι ένας βασικός παράγων της οικονομίας, που περιορίζει τη Γαλλία από το να ακολουθήσει με γρήγορους ρυθμούς τις επιβαλλόμενες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της διευρυμένης ΕΕ, χωρίς ανεπιθύμητες πολιτικές αντιδράσεις και ρήξεις. Ο διάλογος για

σύμβαση πρώτης απασχόλησης των νέων, που παρέχει το δικαίωμα απόλυσής τους, στα δύο πρώτα χρόνια εργασίας, χωρίς αποζημιώσεις (ευελιξία στις προσλήψεις-απολύσεις), προκάλεσε σοβαρές αντιδράσεις φοιτητών και εργατών.

Στη Γαλλία τα συνδικάτα, αν και οι συνδικαλιστικές υστερούν σε αριθμό σε σύγκριση με τη Βρετανία, παίζουν πολύ πιο σημαντικό ρόλο από τα συνδικάτα στη Βρετανία. Η Γαλλία μειώνει τις δημόσιες δαπάνες και προβαίνει σε περαιτέρω ιδιωτικοποιήσεις. Επίσης η Γαλλία, με υποφερτούς φόρους και με 35 ώρες εβδομαδιαία εργασία, προχωρεί τώρα σε μεταρρυθμίσεις με αργούς όμως ρυθμούς, ακολουθώντας την πρακτική «εάν θέλουμε να εξοικονομήσουμε βενζίνη πρέπει να οδηγούμε αργά».

Σουηδικό Οικονομικό Μοντέλο

Η Ευρώπη στρέφεται πολλάκις προς το σουηδικό μοντέλο όπως έκανε το 1930 και το 1970. Από τότε δε που βιομηχανοποιήθηκε η Σουηδία άρχισε να αναπτύσσεται γρήγορα. Για 10ετίες προσπάθησε και επέτυχε τον επιθυμητό εκσυγχρονισμό με επενδύσεις στο εξωτερικό. Μετά από ύφεση στις αρχές του 1990 οι σουηδικές αρχές συνεργάστηκαν με τα συνδικάτα και τις συντεχνίες για να διατηρήσουν και να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή και την εργατική ειρήνη.

Οι Σουηδοί πληρώνουν τον υψηλότερο φόρο εισοδήματος στον κόσμο. Η Σουηδία έχει έξοχο εκπαιδευτικό σύστημα με περίφημα Πανεπιστήμια. Κλίνει μάλλον περισσότερο προς τις επιδοτήσεις παρά προς την προσφορά εργασίας. Υπάρχει και μειωμένη αφομοίωση μεταναστών, των οποίων την τεχνική εμπειρία χρειάζεται η οικονομία. Η Σουηδία δραστηριοποιείται στον τομέα των Τραπεζών, της Επικοινωνίας και της Ενέργειας.

Η Σουηδία φημίζεται για την ισότητα των δύο φύλων. Περίπου το 50% και το 40% του προσωπικού στη Βουλή και στις Τράπεζες αντίστοιχα, είναι γυναίκες. Η μεγάλης διάρκειας μητρική άδεια και η από το κράτος πληρωμή της φροντίδας των μικρών παιδιών δίδουν τη δυνατότητα στη γυναίκα να επιτυχαίνει στην καριέρα της και να διατηρεί το ρυθμό της απαραίτητης γεννησιμότητας στη Σουηδία.

Δανέζικο Οικονομικό Μοντέλο

Η Δανία επιτυγχάνει την εργασιακή ειρήνη με συλλογικές διαπραγματεύσεις όπου οι κοινωνικοί εταίροι-φορείς μπορούν από κοινού να συμφωνήσουν για τα ημερομίσθια, τους όρους εργασίας και τα επιδόματα. Στη Δανία αποκλείονται απεργίες σαν αυτές που παραλύουν τη Γαλλία και το Βέλγιο και οι προειδοποιητικές απεργίες της Γερμανίας, που οι τελευταίες αποσκοπούν στη βελτίωση των εν συνεχεία διαπραγματεύσεων.

Η Δανία δημιούργησε ένα ευέλικτο εργατικό δυναμικό κοινωνικής συνοχής. Οι Διευθυντές-εργοδότες έχουν ευελιξία στις «προσλήψεις-απολύσεις» εργαζομένων. Οι απολυόμενοι παίρνουν επιδόματα και επανέρχονται γρήγορα σε νέες εργασίες σύμφωνα με την αποκτηθείσα εμπειρία από προηγούμενη ειδική εκπαίδευση. Οι κοινωνικές απολαβές χρηματοδοτούνται από το κράτος και όχι από τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις προχωρούν εύκολα σε προσλήψεις με ελάχιστο ρίσκο. Οι Δανοί εργάτες αλλάζουν συχνά εργασία όπως συμβαίνει στις ΗΠΑ και στη Βρετανία. Μέρος του χρόνου εργασίας αφιερώνεται στην εργασιακή εκπαίδευση. Ο Δανός εργάζεται από 31 μέχρι 61 ετών και πολλά χρόνια αφιερώνονται στα Σχολεία. Η Δανία μετακινεί βιομηχανίες σε άλλες με φθηνό κόστος εργασίας χώρες όπως στην Κίνα και τη Βραζιλία. Εκπαιδεύει τους ξένους εργαζομένους που θα προσληφθούν στις μετακινηθείσες

δανέζικες βιομηχανίες. Παράλληλα εκπαιδεύει στο εσωτερικό τους Δανούς της μετακινηθείσας παραγωγής σε νέες εργασίες, με ταυτόχρονη προμήθεια εξοπλισμών νέας τεχνολογίας.

Το δανέζικο οικονομικό μοντέλο φαίνεται να αποδίδει και να «βολεύει» τη Δανία. Αλλά άλλες μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες βρίσκουν δύσκολο να αντιγράψουν τις εργασιακές συμβάσεις της Δανίας.

Το Ιρλανδικό Θαύμα

Από το 1990, η Ιρλανδία προσελκύει πολλές εξωτερικές επενδύσεις. Ειδικότερα, την τελευταία 10ετία προσήλκυσε το ¼ των αμερικανικών επενδύσεων στην Ευρώπη. Τους επενδυτές προσελκύει ο χαμηλότερος Ιρλανδικός φόρος στην Ευρώπη, η αυξημένη οικονομική ανάπτυξη και η ευελιξία του εργατικού δυναμικού. Η Ιρλανδία έχει το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ευρώπη. Και μόνο τον τελευταίο χρόνο δημιουργήθηκαν 93.000 νέες θέσεις εργασίας. Η Ιρλανδία έγινε χώρα προς μετανάστευση. Οι Ιρλανδοί του εξωτερικού επέστρεψαν στη χώρα τους μαζί με τα παιδιά τους, προσωπικό απαραίτητο για να βοηθήσει την ιρλανδική οικονομία.

Όμως και στον Παράδεισο υπάρχουν προβλήματα. Το Δουβλίνο κατέχει την 14^η θέση ακρίβειας στον κόσμο μετά τη Νέα Υόρκη. Η Ιρλανδία έχει τη μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ πλουσίων και φτωχών, στον αναπτυγμένο κόσμο. Ένας μέσος Ιρλανδός διερωτάται : Εξυπηρετούμε την οικονομία ή η οικονομία εξυπηρετεί την κοινωνία; Η επιτυχία της στο παρελθόν, όμως, δεν εγγυάται και το μέλλον. Σήμερα η Σλοβακία, η Πολωνία και άλλες χώρες της Αν. Ευρώπης, με χαμηλό κόστος εργασίας, είναι αναδύομενοι ελκυστικοί πόλοι του διεθνούς κεφαλαίου και η Ιρλανδία άρχισε να χάνει μέρος της ανταγωνιστικότητάς της.

Συμπέρασμα

Στη Μ. Βρετανία προβάλλει το καλούμενο «αγγλοσαξωνικό μοντέλο» μεταξύ καπιταλισμού και κοινωνικής προστασίας Σκανδιναβικών χωρών. Στη Γερμανία μελετώνται νέοι τρόποι οικονομικής ανάπτυξης μεταξύ αγγλοσαξωνικού και Δανέζικου-Σουηδικού μοντέλου. Η Γαλλία προσανατολίζεται προς το ευέλικτο και με ασφάλεια εργασίας Δανέζικο μοντέλο. Η Ιταλία αμφιταλαντεύεται για το Σουηδικό μοντέλο. Το ιρλανδικό οικονομικό θαύμα άρχισε να χάνει από τη λάμψη του. Το Δανέζικο μοντέλο στηρίζεται στην ιδέα της ευελιξίας στις «προσλήψεις-απολύσεις», ενώ το Σουηδικό υπερτονίζει «τις επιδοτήσεις έναντι της προσφοράς εργασίας».

Η αλήθεια είναι ότι, σχεδόν εξ ορισμού, δεν υπάρχει οικονομικό μοντέλο που να ταιριάζει σε όλους. Καμιά ευρωπαϊκή χώρα δεν έχει τις ίδιες οικονομικές ανάγκες. Οι ευρωπαϊκές χώρες επισκέπτονται η μία την άλλη για να δουν τι τους ταιριάζει. Όμως, όπως και η ιστορία μαρτυρεί, είναι αναπόφευκτη η πτώση ενός επικρατούντος οικονομικού μοντέλου. Διαχρονικά και μετά το Β΄Π.Π. οι ευρωπαίοι απέβλεπαν στη γερμανική, το 1990 στην ολλανδική ανάπτυξη και πρόσφατα στο υπερμοντέλο της Σουηδίας. Δεν είναι δυνατό ένα οικονομικό μοντέλο να γίνει «master plan» αφού μπορεί εύκολα και λόγω συγκυριών να ανατραπεί. Ίσως, στα επόμενα έτη όλοι να συζητούμε για ένα ουγγρικό ή σλοβενικό ή ευραμερικανικό ή ακόμη για ένα άλλο οικονομικό μοντέλο.

Ανά

Διά

Εκ **Θέσεις**

Επί

Κατά

Παρά

Προ

Υπό

Προσωπικής
Δημητρίου
17 Απριλίου 2005

Θ.

Ευθύνης
Μανίκα

ΚΥΠΡΟΣ ΠΟΛΥΠΑΘΗ «Δ»

1. Οι «Θέσεις» για τέταρτη, προφανώς όχι και τελευταία, φορά ασχολούνται με την ΚΥΠΡΟ την ΠΟΛΥΠΑΘΗ και το ΚΥΠΡΙΑΚΟ.

Όλα δείχνουν και όλοι αναμένουν μια νέα φάση συζητήσεων, διαβουλεύσεων και ενδεχομένως διαπραγματεύσεων, για «επίλυση» του ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει προοπτική λύσεως, εφόσον λαμβάνεται ως βάση των διαπραγματεύσεων, είτε η, προκύψασα από τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, είτε το προσφάτως απορριφθέν «Σχέδιον ΑΝΑΝ», το οποίον ουσιαστικώς επιχειρούσε να επαναφέρει, εντός της Ε.Ε., την απαράδεκτη, ηθικώς και νομικώς, κατάσταση της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως.

2. Δεν είμαι νομικός ή διεθνολόγος, είμαι όμως απολύτως βέβαιος, ότι όταν συνομολογείται, όποια συμφωνία, συνθήκη κ.λ.π. οι συμβαλλόμενοι έχουν την απόδειξη (διαπιστευτήρια) εκπροσωπήσεως των δεσμευομένων, εκ της υπογραφής των. Υπό το πρίσμα αυτής της αναντιρρήτως λογικής, παραδοχής η Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως πάσχει ηθικώς και νομικώς, σε βαθμό ακυρότητας, ιδιαιτέρως δε οι περιορισμοί ελευθερίας εθνικής κυριαρχίας και ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3. Μετά 46 έτη ας δούμε, εν ψυχρώ, τι έχει συμβεί στην ΚΥΠΡΟ και την ΕΛΛΑΔΑ το 1960 :

α. Εγκαθιδρύθηκε η «Κυπριακή Δημοκρατία» με ένα «Σύνταγμα», το οποίο ΟΥΔΕΠΟΤΕ εγκρίθηκε, ή έστω τέθηκε υπόψη του Κυπριακού Λαού. Απλώς ΕΦΑΡΜΟΣΘΗΚΕ με τη διεξαγωγή των εκλογών, για την εκλογή των συνομολογησάντων τη δέσμευση της «Κυπριακής Δημοκρατίας».

β. Αυτό το «Σύνταγμα», το οποίο υποτίθεται έτυχε επεξεργασίας από μία επιτροπή, απλώς αντέγραψε και μετέφρασε ορθά τη «Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως», την οποίαν είχε ψηφίσει το Κοινοβούλιο του Η.Β. και είχε καταστεί νόμος της Η.Β.

γ. Η «Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως» συνήφθη μεταξύ των Κυβερνήσεων Η.Β., Βασιλείου της Ελλάδος και Τουρκικής Δημοκρατίας αφ' ενός (όλοι μαζί ο ένας συμβαλλόμενος) και της ανυποστάτου «Κυπριακής Δημοκρατίας αφ' ετέρου (ο δεύτερος συμβαλλόμενος) εκπροσωπούμενης από έναν αντιπρόσωπο των Ε/Κ (Μακάριος) και έναν των Τ/Κ (Κιουτσούκ). Το ίδιο το κείμενο της συνθήκης αποδεικνύει, με απλή ανάγνωση, τις ακόλουθες υστερόβουλες σκοπιμότητες, κατά σειράν αξίας για το Η.Β.

(1) Να εξασφαλισθεί πλήρης κυριαρχία του Η.Β. επί εδαφών της ΚΥΠΡΟΥ και δυνατότητες επικυριαρχίας επί της «Κυπριακής Δημοκρατίας» (δεσμεύσεις περιοχών, έλεγχος εναερίου χώρου, ειδικά προνόμια προσωπικού, φορολογίας κ.λ.π.).

(2) Να στηριχθεί η μειοψηφία του 18% των Τ/Κ με δυνατότητες (συνταγματικές) ισοδύναμου συμμετοχής στην κρατική μηχανή και αρνησικυρίας στις αποφάσεις της πλειοψηφίας του 82% των Ε/Κ, για όλα τα θέματα λειτουργίας του κράτους και όχι μόνο για τα αφορώντα στην ασφάλεια και προστασία της μειονότητας.

(3) Να στηριχθεί, τονισθεί και συνεχισθεί η «ιδιαιτέρως» καλή σχέσεις του Η.Β. με τους Τ/Κ.

(4) Να εγκλωβισθεί η «Κυπριακή Δημοκρατία» στα πλοκάμια της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.

δ. Αυτή η «Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως» προκάλεσε το «ΚΥΠΡΙΑΚΟ», εμποδίζει τη λύση του και θα το διαιωνίζει, όσο θα επιχειρούνται διευθετήσεις του, στα πλαίσια αυτής της «Συνθήκης». Βεβαίως και θα υπάρξει «Λύσις», εάν οι Ε/Κ απαρνηθούν όσα, λένε ότι, διεκδικούν ή αρνούνται να παραχωρήσουν, αφού μετατρέψουν τον προσδιορισμό τους από Ε/Κ σε (;)/Κ.

3. Πώς έφθασε το ΚΥΠΡΙΑΚΟ στη «Συνθήκη Εγκαθιδρύσεως»;

α. Στη Ζυρίχη το 1959 συναντήθηκαν Πρωθυπουργοί και Υπουργοί Εξωτερικών του Η.Β., της Ελλάδος και της Τουρκίας.

β. Οι παραπάνω αυτοεχθρίσθηκαν «Εγγυήτριες Δυνάμεις» και συμφώνησαν να ιδρύσουν την «Κυπριακή Δημοκρατία».

γ. Όσα συμφώνησαν τα διάβασαν, τα είπαν ή τα τηλεφώνησαν στους εκπροσώπους του Κυπριακού Λαού Αρχιεπίσκοπο Μακάριο (Ε/Κ) και Δρ. Κιουτσούκ (Τ/Κ). Αυτοί υπέγραψαν (όχι στο κείμενο της Συμφωνίας) σε ένα κομμάτι χαρτί μια «δήλωση» : «Αποδέχομαι τα συμφωνηθέντα μεταξύ Η.Β. Ελλάδος και Τουρκίας», κάθε ένας χωριστά .

4. Ποιοι εκπροσώπησαν τον Κυπριακό Λαό;

α. Ο Δρ Κιουτσούκ εκπρόσωπος των Τ/Κ, ήταν εκλεκτός της Αγκύρας. Εκπροσωπούσε τους Τ/Κ στο Κυβερνητικό Συμβούλιο. Κυκλοφορούσε ελεύθερα και επικοινωνούσε στην ΚΥΠΡΟ, την ΤΟΥΡΚΙΑ και σε όλον τον κόσμο. Άρα ήταν σε θέση να εκπροσωπεί.

β. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ήταν εξόριστος (φυλακισμένος) στις Σεϋχέλες από 9-3-1956 μέχρι 17-4-1957, χωρίς δυνατότητες επικοινωνίας. Μετά την αποφυλάκισή του δεν μπορούσε να επισκεφθεί την ΚΥΠΡΟ. Έμεινε στην Αθήνα, μέχρις ότου αποδέχθηκε τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου και αφού αμνηστεύθηκε, με νόμο (28-2-1959), επέστρεψε στην ΚΥΠΡΟ την 1-3-1959. Όταν υπέγραψε τη δήλωση αποδοχής των συμφωνηθέντων η θέσις και η κατάστασις του ήταν τελείως διάφορος του εκπροσώπου των Τ/Κ. Είναι άξιον απορίας, πότε οι Βρετανοί αναγνώρισαν την υπόσταση του Αρχιεπισκόπου ως «Εθνάρχου», αφού από το 1882, οπότε κήρυξαν την ανεξίθρησκεία στην ΚΥΠΡΟ, επέτρεψαν στους κληρικούς να πολιτεύονται, όχι όμως και ως θρησκευτικοί λειτουργοί, να εκπροσωπούν το λαό. Μένει πάντοτε ισχυρή η επιφύλαξις της δυνατότητος του Μακαρίου να είχε, κατά την υπογραφή της «δηλώσεως αποδοχής», στον απαιτούμενο βαθμό όλα εκείνα τα στοιχεία, που καθιστούν αξιόπιστο, ένα δεσμευτικώς για το μέλλον ενός Λαού, συμβαλλόμενο.

Ακόμη και αν δεχθούμε, δεδομένης ισχύος την ιδιότητα του Αρχιεπισκόπου-Εθνάρχου, αυτή προήρχετο από την απονομή το 1571 από το Διβάνι, των τίτλων/αξιωμάτων «Μιλιέτ Μπασή» και «Ραγία Βαλεσή», που είχε και ασκούσε ο Αρχιεπίσκοπος Σοφρώνιος το 1878, όταν οι Βρετανοί νοίκιασαν και κατέλαβαν την ΚΥΠΡΟ. Ήταν τίτλοι και αξιώματα υποδούλων και ίσχυαν σε κατάσταση δουλείας και υποταγής. Ήταν θέσεις μεσιτείας για επίκληση ελέους από το δυνάστη και άσκησης εποπτείας επί των υποδούλων. Οι ΚΥΠΡΙΟΙ το 1959 ήσαν ΥΠΟΔΟΥΛΟΙ και στη σύναψη των συμφωνιών δεν εκπροσωπήθηκαν. Ο Αρχιεπίσκοπος-Εθνάρχης Μακάριος όταν εξελέγη την 20-10-1950 (ανεξαρτήτως των αγώνων του) αναμφισβητήτως και καθ' όλα ήταν Αρχιεπίσκοπος, αλλά το σκέλος «Εθνάρχης» δεν περιελάμβανε και εξουσιοδότηση δεσμεύσεως του Κυπριακού Λαού (ΕΚ). Η ιδιότης αυτή αναγνωρίστηκε από τους εγγυητές και όχι από τους εκπροσωπηθέντες. Εκ μόνον αυτού του γεγονότος η αποδοχή των συμφωνιών «πάσχει» ηθικώς και νομικώς ΚΥΡΙΩΣ για την ΔΙΠΟΔΟΧΗ ΞΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΕΛΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ στις λειτουργίες Ελευθέρου Κράτους.

5. Ποια είναι η σχέση του Η.Β. με την ΚΥΠΡΟ και που στηρίζεται η πλήρης κυριαρχία του επί Κυπριακών εδαφών και η επικυριαρχία του επί της Κυπριακής Δημοκρατίας;

α. Το 1191 ο Ριχάρδος Λεοντόκαρδος λόγω τρικυμίας προσορμίζεται στη Λεμεσό και φιλοξενείται από τον ηγεμόνα-αποστάτη Ισαάκιο Κομνηνό (1185-1191). Βλέπει μπροστά τον πλούτο και ανταποδίδει τη φιλοξενία με σύγκρουση και σύλληψη του Ισαακίου. Έτσι αρχίζει η σχέση του Η.Β. με την ΚΥΠΡΟ. Ο Ριχάρδος, δαπάναις των Κυπρίων, τελεί τους γάμους του στη Λεμεσό, με τη συνοδεύουσα μνηστή του (Βερανζέρα της Ναβάρρας), δημεύει τα μισά κτήματα, λαφυραγωγεί τα πάντα, ορίζει δύο επιτρόπους και φεύγει για την Πτολεμαΐδα, να συναντήσει τους άλλους Σταυροφόρους και να συνεχίσει το «Ιερό Προσκύνημα». Την ΚΥΠΡΟ δεν τη χρειάζεται και την πωλεί στους Ναΐτες, αντί 100.000 (Βυζαντινών-Σαρακινών) χρυσών.

β. Το 1878 η Μεγάλη Βρετανία υπογράφει μυστική και μυστηριώδη συμφωνία με την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η Μ.Β. θα παρείχε ένοπλη βοήθεια στην Ο.Α., εάν η Ρωσία επιχειρούσε να καταλάβει ασιατικό έδαφος της Ο.Α. Σε αντάλλαγμα αποκτούσε η Μ.Β. το δικαίωμα κατοχής και διοικήσεως της ΚΥΠΡΟΥ. Στις 12-7-1878 υψώνεται η Βρετανική Σημαία και αρχίζει το σύγχρονο κεφάλαιο του ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ. Η Μ.Β. οφείλει να καταβάλει ετησίως το ποσόν των 93.000 χρυσώνλιρών στο Διβάνι. Τόσο υπολογίσθηκαν οι ετήσιες πρόσοδοι του νησιού. Βεβαίως και το νοίκι και τα έξοδα της πολυτελώς σπάταλης νέας Διοικήσεως, τα πλήρωναν οι «νοικασθέντες», δηλαδή οι Ε/Κ.

γ. Το 1914 η Μ.Β. καταλύει τη συμφωνία ενοικιάσεως του 1878 και προσαρτά την ΚΥΠΡΟ στη Βρετανική Επικράτεια (δηλαδή όπως η ΙΡΛΑΝΔΙΑ, η ΣΚΩΤΙΑ κ.λ.π.) και την διοικεί με «Αρμολστή». Οι Κύπριοι λογίζονται Βρετανοί και υπηρετούν κατά τον Α΄Π.Π. στις Βρετανικές Ε.Δ.

δ. Το 1925 η Μ.Β. μονομερώς και αυτεπαγγέλτως πάντοτε ενεργούσα, κήρυξε την ΚΥΠΡΟ αποικία και αλλάζει τον «Αρμολστή» σε «Κυβερνήτη» και του Κυπρίου από «Βρετανός» σε «Αποικιοκρατούμενος». Το καθεστώς αυτό ίσχυσε ως το 1960.

ε. Το 1960 με τη συνεργασία Τουρκίας και Τ/Κ και τη συνεννοή της Ελλάδος και του, μη νομίμως εξουσιοδοτημένου, εκπροσώπου των Ε/Κ, ιδιοποιείται (Η.Β. πλέον), δια της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, εδάφη και επικυριαρχικά δικαιώματα στην ΚΥΠΡΟ.

Δηλαδή το Η.Β. της Ελισάβετ ενεργεί ως ο Σταυροφόρος Ριχάρδος.

στ. Σήμερα η Διοίκηση των Βρετανικών εδαφών της Κύπρου χορηγεί σε Κυπρίους πολίτες, κατοίκους και εργαζομένους σε αυτά, ειδικά διαβατήρια «Βρετανών» πολιτών, χωρίς δικαίωμα διαμονής στο Η.Β. Ουσιαστικώς αυτοί είναι οι μόνοι ΒΡΕΤΑΝΟΙ του καιρού μας, αφού οι κάτοικοι των Βρετανικών νήσων είναι πολίτες του Η.Β.

ζ. Γεννάται το ερώτημα : «Υπάρχει προηγούμενο διατάξεως Διεθνούς Δικαίου, αποδεκτής σε οποιοδήποτε Διεθνή Οργανισμό ή Δικαστήριο, εκτός της βιαίας, αυθαιρέτου, καταχρηστικής και πειρατικής καταλήψεως και κατοχής, που να νομιμοποιεί την παρουσία του Η.Β. στην ΚΥΠΡΟ;»

6. Τι πρέπει και μπορεί να γίνει από τους Ε/Κ για να βρουν το δικάίο τους;

α. Όλοι οι Ε/Κ και κυρίως οι Νομικοί και Διανοούμενοι ως ΠΟΛΙΤΕΣ, να προσφύγουν σε όλους τους Διεθνείς Οργανισμούς και Δικαστήρια (ΟΗΕ, Ε.Ε., ΟΑΣΕ, ΧΑΓΗ, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο του Η.Β.) και να ζητήσουν την ακύρωση των δικαιωμάτων του Η.Β. στην ΚΥΠΡΟ.

β. Μόνον ΠΟΛΙΤΕΣ και ΕΝΩΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΩΝ όχι η Κυπριακή Κυβέρνηση ή τα Κόμματα.

γ. ΑΥΤΟΣ πρέπει να είναι ο νέος ΑΓΩΝΑΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΩΣ και ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ της ΚΥΠΡΟΥ.

ΑΝΕΜΟΔΕΙΚΤΗΣ (Μάρτιος-Απρίλιος 2006)

Γράφει ο ...Μέντωρ

1. ΕΛΛΑΣ

α. Τον δρόμο του γυρισμού για τις χώρες απ'όπου ήλθαν, θα αναγκασθούν να πάρουν 300.000 και πλέον αλλοδαποί οι οποίοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις νομιμοποίησής τους στο ελληνικό κράτος. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών οι νόμιμοι αλλοδαποί οι οποίοι ευρίσκονται στην χώρα ανέρχονται σε 518.000.

Παρά το γεγονός ότι «ο κόσμος τόχει τούμπανο και μεις κρυφό καμάρι», οι «αλλοδαποί» (μετανάστες-λαθρομετανάστες) υπερβαίνουν κατά πολύ το ένα εκατομμύριο. Φαίνεται ότι από τις αρμόδιες υπηρεσίες λείπουν...αριθμητήρια!!

β. Στρατιωτικό ελικόπτερο τύπου «Χιού» κατέπεσε στην περιοχή των Γιανιτσών με αποτέλεσμα τον θάνατο των τεσσάρων στελεχών του πληρώματος. Στο «μικροσκόπιο» των εμπειρογνομώνων του Στρατού θα τεθούν τα συντρίμια του μοιραίου Ε/Π μετά από διαταχθείσα προανάκριση.

Ο υφιστάμενος «στόλος» των υπόψη ελικοπτέρων εκτιμάται ως «γηρασμένος», σημαντικός αριθμός των οποίων δεν έχει εκσυγχρονισθεί λόγω υπερβολικού κόστους. Επιβάλλεται συνεπώς η σταδιακή (εντός συντόμου χρόνου) αντικατάσταση με νέου τύπου μέσα αλλά με ΔΙΠΛΟ κινητήρα!!

γ. «Αλλαγή φρουράς» στον Στρατό Ξηράς και στα Σώματα Ασφαλείας απεφάσισε ομόφωνα το ΚΥΣΕΑ με τους λοιπούς αρχηγούς των Κλάδων να παραμένουν στις θέσεις τους.

δ. Στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου μνημονεύεται ότι η παρούσα Κυβέρνηση ακολούθησε ίδιους κανόνες με την προηγούμενη στο θέμα των αμυντικών δαπανών στον κρατικό προϋπολογισμό.

Η «απόκρυψη των σχετικών αμυντικών δαπανών με καταλογισμό στον κρατικό προϋπολογισμό με την παραλαβή και όχι με την παραγγελία των οπλικών συστημάτων έχει κάποια σημασία. Το γεγονός όμως ότι οι αμυντικές δαπάνες κινούνται σε επίπεδα-ρεκόρ (από υπερτιμολογήσεις) και ότι αρκετά από τα οπλικά συστήματα αποδεικνύονται προβληματικά ή παρωχημένης τεχνολογίας πρέπει να ανησυχήσει σοβαρά τους περί τα «οπλικά» ιθύνοντες.

ε. Το ΚΥΣΕΑ απεφάσισε στη μη προμήθεια των δέκα επιπλέον F-16 ανατρέποντας την απόφαση της προηγούμενης ηγεσίας του ΥΠΕΘΑ. Αρμόδια Επιτροπή θα αξιολογήσει και θα προτείνει την αγορά μαχητικών τετάρτης γενεάς.

Η απόφαση εβασίσθη τόσο σε οικονομικά-στρατιωτικά όσο και σε πολιτικά κριτήρια. Η ενδεχόμενη προμήθεια αεροσκαφών 4^{ης} γενεάς βελτιστοποιεί την επιχειρησιακή απόδοση της Πολεμικής Αεροπορίας και διαφοροποιεί αισθητά την σχετική ισορροπία δυνάμεων.

στ. Επίσκεψη στη Βουλγαρία πραγματοποίησε ο ΥΕΘΑ όπου συναντήθη με τον Πρόεδρο της χώρας και τον ομόλογό του. Κατά τη συνάντηση έγινε επισκόπηση των διμερών σχέσεων. Παράλληλα επεσκέφθη την Ρουμανία όπου είχε συνάντηση με τον ομόλογό του για θέματα διμερούς συνεργασίας σε Βαλκάνια και Μαύρη Θάλασσα καθώς και για ειρηνευτικές αποστολές στο πλαίσιο της ΕΕ και του ΝΑΤΟ.

ζ. Τέσσερις στους δέκα (38%) απαλλαγέντες από την υποχρεωτική στράτευση επανεξετάσθησαν αιφνιδιαστικά και εκρίθησαν από τις αρμόδιες υγειονομικές υπηρεσίες ως ικανοί να υπηρετήσουν την «Μητέρα Πατρίδα». (Από τους 2.000 (Ι5/Γιώτα Πέντε) οι 750 ευρέθησαν απολύτως υγιείς).

Με την υπογεννητικότητα (η Ελλάς είναι η δεύτερα γηρασμένη χώρα του πλανήτη) , τις μεθοδεύσεις αποφυγής στρατεύσεως και έτερα τινά....παρατράγουδα, θα αναγκασθούν οι ιθύνοντες να προχωρήσουν σε προκηρύξεις για προσλήψεις...ξένων μισθοφόρων. Μήπως η σχετική νομοθεσία απαιτείται να γίνει πιο αυστηρή;

η. Μετανάστες από τα ¾ του κόσμου υπάρχουν στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών στη χώρα ευρίσκονται μετανάστες από 154 χώρες του πλανήτη με προσωρινές άδειες παραμονής με πολυπληθέστερη εθνικότητα την Αλβανική.

Όπως πηγαίνουν τα πράγματα σε λίγα χρόνια θα καταντήσουν οι Έλληνες..μετανάστες στον τόπο τους. ΚΑΘΟΡΙΣΤΕ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ..ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΕΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ!!!

θ. Στη Γερμανία μετέβη ο Έλλην Πρωθυπουργός συνοδευόμενος από τη νέα ΥΠΕΞ όπου είχε συνάντηση με την Καγκελάρια της χώρας. Κατά τη συνάντηση συνεζητήθησαν τα ενεργειακά, ευρωπαϊκά και βαλκανικά θέματα καθώς και το Κυπριακό.

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις Βερολίνου και Αθηνών για το Κυπριακό, δεν αποκλείεται να σημάνουν περιπετειώδεις εξελίξεις, δεδομένης της φιλοτουρκικής στάσεως της Γερμανίας. Οι μελλοντικές συνομιλίες «ύψους, ουσίας, βάθους» θα δείξουν τι μέλλει γενέσθαι, εφόσον ξεπερασθούν οι σχετικές πιέσεις Λονδίνου και Ουάσιγκτον.

ι. Επίσκεψη στην Ελλάδα πραγματοποίησε ο Πρόεδρος του Ισραήλ όπου είχε συναντήσεις με τον Έλληνα ομόλογό του και τον Πρωθυπουργό. Στις συναντήσεις ησκήθη πίεση από ελληνικής πλευράς για την αναγνώριση του νέου Πατριάρχου Ιεροσολύμων και διάσταση απόψεων των δύο πρώτων στο Μεσανατολικό.

ια. Η πρώτη συνάντηση της Ελληνίδος ΥΠΕΞ με τον Τούρκο ομόλογό της στο περιθώριο των εργασιών του ατύπου συμβουλίου των ΥΠΕΞ της ΕΕ παρήγαγε εντυπώσεις καλών προθέσεων εκατέρωθεν και ενδείξεις νέας δυναμικής στις Ε/Τ σχέσεις.

Το ενδεχόμενο εφαρμογής παρελκυστικής πολιτικής – παίρνουν άριστα στον τομέα οι Τούρκοι – προκειμένου να πραγματοποιηθεί επίσκεψη του Έλληνα Πρωθυπουργού στην Άγκυρα, δεν πρέπει να αποκλεισθεί, λαμβανομένου υπόψιν ότι η κωλυσιεργία έχει σχέση με τις κατά καιρούς προκλητικές δηλώσεις – ενέργειες των Τούρκων.

ιβ. Τις ΗΠΑ επεσκέφθη η Ελληνίδα ΥΠΕΞ όπου είχε διαδοχικές συναντήσεις με τον Πρόεδρο, την ΥΠΕΞ και άλλων παραγόντων. Από την Ελλάδα εξητήθη να διαδραματίσει ρόλο στις σχέσεις με τον Ισλαμικό κόσμο. Παράλληλα είχε συνάντηση και με τον ΓΓ/ΟΗΕ με «ατζέντα» Κυπριακό, Κόσσοβο και Σκόπια.

Οι αναμενόμενες ραγδαίες εξελίξεις σε πολλά μέτωπα, απαιτούν αμφίπλευρο ενημέρωση και αμοιβαία εμπιστοσύνη, πράξεις για τις οποίες προς το παρόν εκτιμάται ότι τηρείται μεροληπτική στάση υπέρ «άλλων» και οι κομπασμοί περί «Στρατηγικού Εταίρου» πίπτουν στο κενό. Η σκιά της αποφάσεως για ανανέωση του Τουρκικού Casus Belli εχρωμάτισε την σχετική επίσκεψη.

ιγ. Δικαίωμα στην έρευνα και διάσωση στο μισό Αιγαίο (διεθνή ύδατα) απέκτησε η Τουρκία μετά από απόφαση του διεθνούς οργανισμού COSPAS-SAR SAT, ο οποίος συνεργάζεται με τον ΟΗΕ, ICAO και IMO. Το γεγονός έγινε αφενός λόγω απουσίας της Ελλάδος επί σειράν μηνών από τις σχετικές συζητήσεις (Νοε. 05), όπου Ιταλία και Τουρκία καθόρισαν τους ρόλους τους άνωθεν του Αιγαίου και αφετέρου

λόγω μη αποκτήσεως αναλόγου συστήματος, η προμήθεια του οποίου είχε εκδηλωθεί το 2003 και δεν έχει γίνει ακόμη.

Ποιος θα πληρώσει το ..μάρμαρο; Μάλλον η κυρά..Μέλπω από τον...Αβαρίκο!! Αίσχος!!

ιδ. «Απάντηση» στην πρόσφατη αναφορά του Τούρκου Πρωθυπουργού για τη μη λειτουργία τεμένους στην Αθήνα αποτελούν οι πληροφορίες οι οποίες φέρουν την ΥΠΕΞ να μελετά τις δυνατότητες λειτουργίας του παλαιού τζαμιού στο Μοναστηράκι ως λατρευτικού χώρου των μουσουλμάνων.

Αντικείμενο άγριας εκμεταλλεύσεως από την τουρκική προπαγάνδα θα εγένετο η επαναλειτουργία του τεμένους στο Μοναστηράκι. Το υπόψη τέμενος λειτούργησε περίπου 75 χρόνια (1760-1835) ενώ η Αγία Σοφία άνω των 8 αιώνων. Η επαναλειτουργία της τελευταίας ως χριστιανικού ναού στην Πόλη θα αντιστάθμιζε τη λειτουργία του τεμένους στο Μοναστηράκι.

ιε. ΄νω των 300 χιλιάδων φακέλων με προσωπικά στοιχεία ατόμων τα οποία διαπιστεύθηκαν στους αγώνες των Αθηνών βρίσκονται στα χέρια των Αμερικανών και όχι μόνον, σύμφωνα με δημοσιεύματα. Ως έγκλημα εις βάρος της χώρας χαρακτήρισε ο Πρωθυπουργός τις τηλεφωνικές υποκλοπές.

Το «ουδέν κρυπτόν υπό τον Ήλιον» πέθανε λόγω..φαινομένου θερμοκηπίου σε συνδυασμό με την «πολυετή ηλιοθεραπεία του..άλλου ήλιου» και τις νέες τεχνολογίες. Η θωράκιση των θεσμών και η ασφάλεια σε όλα τα μήκη και πλάτη αποτελεί ευθύνη των..Κουκιοδεκτών!! Η σχεδίαση και εκτέλεση μιας τέτοιας μεγαλεπήβολου ενεργείας απαιτεί χρονοβόρες διαδικασίες και δεν αρκεί διάστημα ολίγων μηνών με δυσδιάκριτα τα όρια ανάμεσα σε κράτος και..παρακράτος!!! (Big Brother, King George and the..others!!).

ιστ.Τον Μάιο θα πραγματοποιηθεί το τρίτο διεθνές συμπόσιο στο Δήμο Αλίμου (γενέτειρα) για τον μεγάλο Ιστορικό Θουκυδίδη, στο οποίο θα συμμετάσχουν σημαντικοί Καθηγηταί μεγάλων Πανεπιστημίων (Οξφόρδης, Λονδίνου κ.λ.π.).

Ο τρόπος σκέψεως και η συμβολή του μεγάλου Ιστορικού στην ανάλυση και μεθόδευση της ιστορικής επιστήμης, εξετιμήθη και στο Πεκίνο όπου στο κτίριο του Πολιτισμού, υπάρχει αίθουσα ονομασθείσα «Θουκυδίδης». Το γεγονός ότι το έργο του Θουκυδίδη είναι «κτήμα ες αεί και τοις πάσι λαοίς» το γνωρίζουν καλά οι εδώ... αρμόδιοι. Μια

δημοσκόπηση για τον μεγάλο ιστορικό θα αποδείξει το μέγεθος της...γνώσεως της νεολαίας και όχι μόνον.

ιζ. Σε σημαντικές αλλαγές (ανασχηματισμό) προέβη ο Πρωθυπουργός στην Κυβέρνηση, με στόχο την επιτάχυνση των ρυθμών του κυβερνητικού έργου αλλά και την αντιμετώπιση προβλημάτων τα οποία δημιούργησε ο χειρισμός διαφόρων γεγονότων της επικαιρότητας.

Η ημέρα του «Αγίου Βαλεντίνου» εχαρακτήρισθη από τα έξη νέα πρόσωπα, ορισμένες..καραμπόλες, κατάργηση υφυπουργείων, απουσία νέου αίματος και στην «αναγκαστική» συγκατοίκηση και προσπάθεια διατηρήσεως ισορροπιών.

ιη. Η παγκόσμια ημέρα Μητρικής Γλώσσας, εύρε την Ελληνική να αποτελεί αντικείμενο σε περισσότερα από 260 Πανεπιστήμια του κόσμου, από την παγωμένη Αλάσκα έως το αφρικανικό Μαλάουϊ. Σύμφωνα με έρευνα η αγγλική γλώσσα και η διεθνής επιστημονική ορολογία περιέχουν άνω των 150.000 ελληνικών λέξεων.

Παρά το γεγονός ότι στο βιβλίο Guinness η ελληνική γλώσσα αναφέρεται ως η πλουσιότερα του κόσμου με 5.000.000 λέξεις και 70.000.000 λεξικούς τύπους (τα αγγλικά έχουν μόνο 490.000 λέξεις) μερικοί...φωστήρες της θολοκουλτούρας επιμένουν να μη διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά στη μέση εκπαίδευση. Επιπρόσθετα χαρακτηριστικό αποτελεί ο δανεισμός 34 σλαβικών, 57 τουρκικών και 41.614 ελληνικών λέξεων στο λεξικό του Webster!!.

ιθ. Ελαφρά μείωση (119,70%) του ΑΕΠ παρουσιάσθη το ανεξόφλητο χρέος της κεντρικής κυβερνήσεως το 2005, από 120,4 το 2004, φθάνοντας τα 215,4 δις.€).

Με βάση τον ρυθμό «εξοφλήσεως» και ..απρόβλεπτων παραγόντων, την επομένη...χιλιετία ενδέχεται να έχει μηδενισθεί με τη λιτότητα της..ζώνης, εκτός εάν..πουληθεί κάποιο..μεγάλο..κομμάτι και μηδενισθεί το χρέος.

κ. Πυρετός συζητήσεων επεκράτησε, μετά τις σχετικές δημοσκοπήσεις με άνοδο των τόνων στις αντιπαραθέσεις στη Βουλή.

Σημαντική ψυχολογική βοήθεια προσφέρουν σε μερικούς τα..εργαλεία αυτά, ερμηνεύοντάς τα κατά το δοκούν. Ξύπνησαν τα..πέταλα και ζητούν καλίγωμα!!!

κα. Το Υπουργείο Παιδείας προτίθεται να καθορίσει περιθώριο εξαετίας σε όσους έχουν καθυστερήσει σημαντικά να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Επιπρόσθετα πρόκειται να θεσπισθεί χρόνος 2 ετών επιπλέον για τις τετραετούς φοιτήσεως σχολές και 3 ετών για τις αντίστοιχες εξαετούς.

Η «αιωνιότης» έχει και τέλος, λαμβανομένου υπόψιν ότι το φαινόμενο της διάρκειας φοιτήσεως στα ελληνικά Πανεπιστήμια αποτελεί παγκόσμια..πρωτοτυπία!!

κβ. Κάθε 17 λεπτά της ώρας γίνεται μια κλοπή ή διάρρηξη, κάθε μια ώρα «σηκώνεται» ένα ΙΧ, ενώ κάθε 28 ώρες γίνεται μια ληστεία στους δρόμους. Τα συγκλονιστικά αυτά στοιχεία αφορούν στο 2005 και στους δρόμους και γειτονιές της Αττικής.

Τα μνημονεύόμενα γεγονότα δεν αφορούν στην..Νέα Υόρκη. Ανασφαλείς οι πολίτες και ανήμπορη η Αστυνομία με τους μικροκακοποιούς και ληστές να αλωνίζουν.

2. ΤΟΥΡΚΙΑ

α. Επίσημη πρόσκληση του Τούρκου Προέδρου να επισκεφθεί την Τουρκία το τέλος Νοεμβρίου 2006 εστάλη στον Πάπα.

Η εξέλιξη δείχνει τη διάθεση της Τουρκίας να βελτιώσει τις σχέσεις της με την Ρώμη – και όχι μόνο – οι οποίες είχαν διαταραχθεί το περασμένο έτος.

β. Το αργότερο έως το 2012 η Τουρκία θα διαθέτει στη Σινώπη του Ευξείνου Πόντου, το πρώτο πυρηνικό της εργοστάσιο το οποίο θα παράγει ηλεκτρική ενέργεια.

Τα ενδεχόμενα και...παραλειπόμενα, υπόψιν των ιθυνόντων.

γ. Οι Τουρκικές αρχές αρνήθηκαν να παράσχουν άδεια ελλιμενισμού σε Κυπριακό πλοίο το οποίο εζήτησε να προσεγγίσει το λιμένα της Μερσίνας.

Το γεγονός παρά το ότι αποτελεί ωμή παραβίαση του πρωτοκόλλου Τελωνιακής Ενώσεως της Αγκύρας με τα δέκα νέα μέλη της ΕΕ, για την Τουρκία πέρα βρέχει.

δ. Ο επικεφαλής του πολιτικού γραφείου της «Χαμάς» μετέβη στην Ύγκυρα για συνομιλίες με αξιωματούχους του Τουρκικού ΥΠΕΞ, προκειμένου η Τουρκία να μεσολαβήσει στο Ισραήλ προς εκτόνωση της κρίσεως η οποία ξέσπασε μετά τις Παλαιστινιακές εκλογές. Έντονη κριτική στην Ισραηλινή Κυβέρνηση ησκήθη από τον Τούρκο Πρωθυπουργό.

Η επίσκεψη του αξιωματούχου της «Χαμάς» εντάσσεται στο πλαίσιο των επαφών τις οποίες έχει αρχίσει η Παλαιστινιακή Ισλαμική Οργάνωση προκειμένου να εξασφαλίσει την στήριξη στη νέα Παλαιστινιακή οργάνωση. Λάδι στη φωτιά έριξε ο Τούρκος Πρωθυπουργός με τις σχέσεις των δύο χωρών να ευρίσκονται σε κρίσιμη καμπή.

ε. Διεξαγωγή έρευνας εις βάρος του Αρχηγού του Στρατού Ξηράς της Τουρκίας, με τη ν κατηγορία της καταχρήσεως εξουσίας και της συστάσεως παρανόμου οργανώσεως με στόχο να παρεμποδίσει τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις Αγκύρας με ΕΕ, εζήτησαν οι εισαγγελικές αρχές της χώρας.

Το Τουρκικό Γενικό Επιτελεί ανακοίνωσε και επεσήμανε ότι : «Ανάκριση σε Στρατηγούς, Ναυάρχους και Πτεράρχους μπορεί να γίνει μόνο από την Στρατιωτική Εισαγγελία του Γενικού Επιτελείου, μετά από εντολή και άδεια του Αρχηγού του Επιτελείου». Ο..φουκαράς Εισαγγελεύς αντιμετωπίζει έρευνα εις βάρος του λόγω κατηγορίας του προαναφερθέντος!!

στ. Το Αιγαίο, η Κύπρος και το Κουρδικό εξακολουθούν να αποτελούν τους κεντρικούς άξονες του αναθεωρημένου δόγματος εθνικής ασφαλείας το οποίο έχει λάβει την έγκριση του Τουρκικού Υπουργικού Συμβουλίου. Επιπρόσθετα στους νέους εξωτερικούς κινδύνους προσετέθησαν το Ιράν και το Ιράκ μετά τις εξελίξεις στη Μέση Ανατολή.

Στη γνωστή αδιάλλακτη γραμμή συνεχίζει να κινείται η 'γκυρα, με Casus Belli, σε ενδεχόμενη επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στα 12 μίλια .

ζ. Σε τροχιά εντάσεως έχουν εισέλθει οι ευρωτουρκικές σχέσεις, με οριακό σημείο το φθινόπωρο, όταν η Κομισιόν θα δημοσιοποιήσει την έκθεσή της για την συμμόρφωση της Αγκύρας στις ανειλλημένες δεσμεύσεις της έναντι της ΕΕ.

Ως «αγκάθι» θεωρείτο το ζήτημα της τελωνειακής ενώσεως με την Κύπρο. Το πρόβλημα με την Τουρκία εντοπίζεται όχι μόνο στην «αδυναμία» κατανοήσεως των σχετικών κεφαλαίων των διαπραγματεύσεων, αλλά των σχετικών κεφαλαίων των διαπραγματεύσεων, αλλά κυρίως στην εφαρμογή αυτών και ιδιαίτερα. Κυρίως στην εφαρμογή αυτών και ιδιαίτερα στο νομικό και τεχνικό σκέλος της ενταξιακής διαδικασίας. «Οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις δεν είναι ανατολίτικο παζάρι».

η. Τεταμένη παραμένει η κατάσταση στην ΝΑ Τουρκία μετά τις αιματηρές οδομαχίες μεταξύ Κούρδων και δυνάμεων της Τουρκικής αστυνομίας. Πολιτικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι η οργή των Κούρδων στρέφεται εναντίον της 'γκυρας η οποία αρνείται να εκχωρήσει μεγαλύτερη αυτονομία σε περιοχές όπου οι Κούρδοι αποτελούν πλειοψηφία.

Η αναζωπύρωση της βίας, η ένταση στις ίδιες περιοχές προ μηνών, εκτιμάται ότι συνδέεται με νέα επιθετική εκστρατεία την οποία έχει αρχίσει το ΡΚΚ.

θ. Με τελεσίγραφο ο Τούρκος Πρωθυπουργός δεν ανοίγει τα λιμάνια στους Ελληνοκυπρίους, τη στιγμή κατά την οποία η Ελληνίδα ΥΠΕΞ διεβουλευέτο με την Κυπριακή πολιτική ηγεσία στην Λευκωσία.

Η προκλητική και αδιάλλακτη στάση της τουρκικής κυβέρνησης και η άρνησή της να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε έναντι της ΕΕ οδηγούν σε «εκτροχιασμό του τραίνου».

3. ΚΥΠΡΟΣ

α. Την Κυπριακή κυβέρνηση κατηγόρησε ο ΥΠΕΞ της Βρετανίας ότι με την πολιτική της επιδιώκει τη διχοτόμηση της νήσου. Θύελλα αντιδράσεων προεκλήθη από ελληνικής και κυπριακής πλευράς ενώ το Στέϊτ Ντιπάρτμεντ τήρησε αποστάσεις από τον Βρετανό, χωρίς ωστόσο να διατυπώσει διαφορετικές θέσεις.

Ως τουρκότερος των Τούρκων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ο Βρετανός επίσημος, σε μια προσπάθεια να διευκολυνθεί η διαπραγματευτική μελλοντική θέση της Τουρκίας σε πιθανή ένταξή της.

β. Προειδοποίηση στην 'γκυρα απέστειλε η Λευκωσία ότι θα ασκήσει βέτο στις διαπραγματεύσεις για ένταξή της στην ΕΕ, εάν δεν συμμορφωθεί προς το αίτημα να ανοίξει τα λιμάνια και τα αεροδρόμιά της στα μέσα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

γ. Μετά από σκληρές διαπραγματεύσεις 25 μηνών, επετεύχθη μια κατ'αρχήν συμφωνία, η οποία επεκυρώθη από τους ΥΠΕΞ, όπου καθίσταται αδύνατος η de facto αναγνώριση του ψευδοκράτους από την ΕΕ.

Με την επιτευχθείσα οικονομική ενίσχυση των Τουρκοκυπρίων και τη θέσπιση των κανονισμών, η 'γκυρα τίθεται προ των υποχρεώσεων της στην ΕΕ. Απορία πάντως προκάλεσε η εποικοδομητική σιωπή της

Βρετανίας (από την οποία θα πρέπει να αναμένεται αλλού το καμπανάκι!!).

δ. Πρόθυμος να συναντηθεί με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη δήλωσε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ζητώντας έναρξη του διαλόγου για ανθρωπιστικά θέματα και κυρίως αυτό των αγνοουμένων.

Παρά τις αγαθές προθέσεις της Λευκωσίας, το πρόβλημα είναι ότι η Τουρκία δεν δείχνει βούληση να συναινέσει σε μια ευρωπαϊκή λύση του Κυπριακού και η παράταση της διχοτομήσεως αποτελεί ένα εφιαλτικό σενάριο για το νησί στο σύνολό του. Μερικοί δεν ήταν για το «Σχέδιο Ανάν» αλλά για το «Σχέδιο Πουλάν».

ε. Ιδιαίτερα θετικά αισθήματα προκλήθηκαν στον Κυπριακό Ελληνισμό από τη διεξαγωγή της ασκήσεως «ΤΟΞΟΤΗΣ» η οποία πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά μετά από πενταετία (2001). Η άσκηση διεξήχθη επί χάρτου και όχι με πραγματικά μέσα.

4. ΒΑΛΚΑΝΙΑ

α. Την απόφαση για ανεξαρτοποίηση του Κοσσυφοπεδίου ανακοίνωσε ο εκπρόσωπος της Βρετανίας στις διαπραγματεύσεις Σέρβων-Αλβανών, προκαλώντας τις έντονες αντιδράσεις της Σερβικής αντιπροσωπείας η οποία προειδοποίησε ότι : «Εφόσον ανεξαρτοποιηθεί το Κόσσοβο θα δημιουργηθεί μια Ευρωπαϊκή «Μέση Ανατολή».

Προειλημμένη απόφαση των δυτικών νοικοκυραίων/διαμεσολαβητών διαφαίνεται ότι αποτελεί η ανεξαρτοποίηση της περιοχής, παρά το γεγονός ότι οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών ευρίσκονται σε εξέλιξη. Μήπως η σημερινή συγκυρία στον «περίγυρο». Επιβάλλει στην Ελλάδα να αξιώσει την άμεση εξίσωση του Βορειοηπειρωτικού ζητήματος με το αντίστοιχο του Κοσόβου;

β. Διεξαγωγή δημοψηφίσματος για την απόσχιση του Μαυροβουνίου από την ένωση με την Σερβία στις 14 Μαΐου πρότεινε ο ειδικός διαμεσολαβητής της Ευρωπαϊκής Ενώσεως σε επαφές τις οποίες είχε με την πολιτική ηγεσία της χώρας. Το Βελιγράδι απέρριψε τόσο την πρόταση αυτή όσο και εκείνη των αξιωματούχων του Μαυροβουνίου οι οποίοι θεωρούν ότι η συμμετοχή πρέπει να είναι άνω του 40%.

Κάποιοι πρέπει να «βάζουν λόγια» στους Μαυροβουνίους...

γ. Νεοσύστατη οργάνωση με τίτλο «Συμμαχία για ένα νέο Κοσσυφοπέδιο» δημοσίευσε έκθεση για το μέλλον της περιοχής, την περίοδο των διαπραγματεύσεων / συνομιλιών της Βιέννης.

Το αλβανόφωνο λόμπι της Αμερικής προσπαθεί να προκαταλάβει τις διαπραγματεύσεις για τη διαμόρφωση του τελικού καθεστώτος του Κοσσυφοπεδίου, παρά την αρνητική θέση των ΗΠΑ για την επαναχάραξη των συνόρων. Η ενδεχομένη απόσχιση της υπόψη περιοχής, δεν αποκλείεται να δώσει μήνυμα για την αλλαγή των συνόρων με ένοπλη βία!!

δ. Το Σαράγεβο και το Βελιγράδι επεσκέφθη η Ελληνίδα ΥΠΕΞ όπου πραγματοποίησε διαδοχικές συναντήσεις με τον Βόσνιο ομόλογό της και τον Σέρβο Πρόεδρο. Επιπρόσθετες συναντήσεις έγιναν στη Βιέννη με την Αυστριακή ομόλογό της, κλείνοντας τον πρώτο κύκλο επαφών με επίκεντρο τις εξελίξεις στα Βαλκάνια και ειδικότερα στο θέμα του Κοσόβου.

ε. Σε πρώτο πλάνο επανέρχεται ο προβληματισμός για τη σταθεροποίηση στα Βαλκάνια, εξ αιτίας των αντιδράσεων οι οποίες καταγράφονται για τον θάνατο του πρώην ηγέτου της Γιουγκοσλαβίας.

Δεν αποκλείεται – λόγω σεναρίων για τα αίτια του θανάτου του – να δημιουργηθούν εκρηκτικές καταστάσεις στη Σερβία και στην ευρύτερη περιοχή. Στο «παίγνιο» εισήλθε δυναμικά η Ρωσία η οποία διεκδικεί βασικό ρόλο στις εξελίξεις.

στ. Μουσείο αφιερωμένο αποκλειστικά σε γαιδάρους θα ανοίξει σύντομα στη Βουλγαρία. Το μουσείο θα φιλοξενεί χιλιάδες φωτογραφίες γαιδάρων καθώς και αξεσουάρ που συνόδευαν το εν λόγω ζωντανό στην εργασία του.

Για..γαϊδούρια με ανθρώπινη μορφή, τότε θα γίνει μουσείο στην..Ελλάδα;

ζ. Ζήτημα «Τσαμουριάς» θέτουν ανοικτά πλέον οι Αλβανοί οι οποίοι ζουν στις ΗΠΑ. Δύο οργανώσεις η «Αλβανική Αμερικανική Λεγεώνα» (ιδρύθη το 1989) και η νεοσύστατη «Συμμαχία για ένα Νέο Κοσσυφοπέδιο» είναι έτοιμες να θέσουν το θέμα στον Πρόεδρο των ΗΠΑ.

Κάποιος θα πρέπει να τους πει για το..Rexona!!! Πολύ θόρυβο κάνουν οι..σακοράφες!!

η. Έντονες αντιδράσεις προκάλεσαν στη Σερβία-Μαυροβούνιο οι δηλώσεις του Αλβανού ΥΠΕΞ, ότι σε περίπτωση ανεξαρτοποίησεως του Κοσόβου, η χώρα του δεν εγγυάται το απαραβίαστο των συνόρων τόσο με

αυτό όσο και με το αλβανικό τμήμα των Σκοπίων. Ο Αλβανός Πρωθυπουργός επεχείρησε να μετριάσει τον σάλο με δηλώσεις ότι η Αλβανία δεν είναι υπέρ της αλλαγής των υφισταμένων συνόρων.

Η αμφισβήτηση αρχών και αξιών οι οποίες ίσχυαν κατά τις τελευταίες δεκαετίες στη διεθνή σκηνή και κατοχύρωναν το απαραβίαστο των συνόρων και την εδαφική ακεραιότητα των κρατών μελών του ΟΗΕ, θα δημιουργήσει επικίνδυνες εξελίξεις οι οποίες ενδέχεται να μεταβληθούν σε «Ευρωπαϊκό ναρκοπέδιο».

θ. Ο δεύτερος γύρος των συνομιλιών μεταξύ αλβανικής και σερβικής αντιπροσωπείας πραγματοποιείται στην αυστριακή πρωτεύουσα στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για το καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου.

Φόβοι για νέο διπλωματικό τέλμα, λαμβανομένου υπόψη ότι οι ακραίες φωνές κερδίζουν έδαφος και στα δύο στρατόπεδα με κίνδυνο να τιναχθούν στον αέρα οι διαπραγματεύσεις και του 2^{ου} γύρου. Το αδιέξοδο δεν αποκλείεται να αποτελέσει αφετηρία για νέες εθνοτικές συγκρούσεις.

ι. Νέο πυρηνικό εργοστάσιο θα κατασκευάσει η Βουλγαρία στην περιοχή Μπέλενε (στις όχθες του Δούναβη) το οποίο θα τεθεί σε λειτουργία το 2010. Στα σχέδια των γειτόνων προβλέπεται η διοχέτευση των ραδιενεργών αποβλήτων στον...Έβρο!

Το παράδοξο είναι ότι η υπόψη περιοχή παρουσιάζει έντονο και βεβαρημένο σεισμογενές παρελθόν. Κάποιοι αρμόδιοι της ΕΕ απαιτείται να δραστηριοποιηθούν/ευαισθητοποιηθούν.

ια. Επί 178 χρόνια ένα ελληνικό χωριό στη Ρουμανία, με την επωνυμία Ιζβοαρέλε (300 χιλ. ΒΑ του Βουκουρεστίου) ήταν εξαφανισμένο και άγνωστο στο μητροπολιτικό κέντρο το οποίο μόλις πρόσφατα ανεκάλυψε. Οι 3.500 κάτοικοί του, μιλούν Ελληνικά, είναι απόγονοι Ελλήνων της Αν. Θράκης οι οποίοι εξεριζώθηκαν το 1825 όταν η Ελληνική Επανάσταση ευρίσκετο σε εξέλιξη και στη διαδρομή προς Μολαβία ξέμειναν στη Ρουμανία, όπου επί ενάμιση και πλέον αιώνα διατήρησαν άσβηστο στο καντήλι του ελληνισμού.

ιβ. Την παγία ελληνική θέση ότι μια αμοιβαία αποδεκτή λύση στο θέμα της ονομασίας είναι προαπαιτούμενο για την ευρωπαϊκή πορεία των Σκοπίων, εξέφρασε ο Έλληνα Πρωθυπουργός στην συνάντηση με τον Σκοπιανό ομόλογό του.

ιγ. Την επαναλειτουργία της επιτροπής στην οποία συμμετέχουν Έλληνες και Βούλγαροι τεχνικοί και εμπειρογνώμονες, η οποία είχε συγκροτηθεί το

1971, ζήτησε η ελληνική πλευρά από την γειτονική χώρα, ώστε να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα με τις καταστροφικές πλημμύρες του Έβρου.

Δεν αποκλείονται μελλοντικές κρίσεις σε σχέση με τους υδάτινους πόρους οι οποίες να αφορούν στην «ποιότητα» του νερού, στο μέλλον λόγω απορρίψεως αποβλήτων από πυρηνικά εργοστάσια.

ιδ. Σε στρατιωτική άσκηση του NATO συμμετείχαν Κροατία, Αλβανία, Σκόπια, ΗΠΑ και Πολωνία με στόχο την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των τριών Βαλκανικών κρατών τα οποία είναι υποψήφια για ένταξη στο NATO. Οι τρεις χώρες υπέγραψαν τον Μάιο του 2003 με τις ΗΠΑ την «Χάρτα της Αδριατικής», η οποία είχε στόχο τη διευκόλυνση της εντάξεώς τους στις ατλαντικές δομές, το αργότερο έως το 2008.

5. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΟ

α. Η Ισραηλινή Κυβέρνηση ενέκρινε οικονομικές κυρώσεις κατά της Παλαιστινιακής αρχής που θα κυριαρχείται πλέον από το ισλαμιστικό κίνημα της «Χαμάς», μετά τη νίκη της στις διεξαχθείσες εκλογές. Παράλληλα ο εκτελών χρέη Πρωθυπουργού στο Ισραήλ εδήλωσε ότι τα τελικά σύνορα του Ισραήλ θα διαμορφωθούν εντός της επομένης τετραετίας (2010).

β. Θέμα στις πρόσθετες εξουσίες που ανέλαβε πρόσφατα ο Παλαιστίνιος Πρόεδρος, έθεσε η «Χαμάς» ψηφίζοντας υπέρ της καταργήσεως αυτών.

Το στίγμα της «νέας τάξεως» έδωσε η Χαμάς κατά την πρώτη συνεδρίαση του νέου Παλαιστινιακού Κοινοβουλίου.

γ. Νέο πολιτικό σκηνικό στο Ισραήλ μετά τις διεξαχθείσες εκλογές και την ανάδειξη του Ολμπερτ σε νικητή των εκλογών. Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ τον προσεκάλεσε επίσημα στην Ουάσιγκτον «σε ημερομηνία η οποία να τον διευκολύνει».

Η πολυσυλεκτικότητα της Ισραηλινής πολιτικής σκηνής προβλέπεται να δημιουργήσει προβλήματα στην μελλοντική κυβέρνηση συνασπισμού τα οποία ενώπιον των εξωτερικών καταστάσεων θα επιλυθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα.

δ. Προσωρινή διακοπή της οικονομικής βοήθειας προς τους Παλαιστίνιους απεφάσισαν οι ΥΠΕΞ της ΕΕ, εντείνοντας τις πιέσεις στην Χαμάς για αναγνώριση του ισραηλινού κράτους.

ε. Υπέρ της μονομερούς χαράξεως των συνόρων του Ισραήλ που σχεδιάζεται από το επικρατήσαν ισραηλινό κόμμα «Κάντιμα» και τον νικητή των εκλογών ενδέχεται να ταχθεί η Ουάσιγκτον όπως δήλωσε η επικεφαλής του Στέϊτ Ντιπάρτμεντ.

Η ελαχίστη πιθανότης συμφωνίας μέσω διαπραγματεύσεων με Χαμάς-Ισραηλινούς, ωθεί την αμερικανική πλευρά στην υποστήριξη της μονομερούς λύσεως της διενέξεως. ΄γνωστο εάν θα αναγνωρισθούν διεθνώς.

στ. Εκεχειρία των παλαιστινιακών οργανώσεων και του Ισραήλ οραματίζεται η Χαμάς. Η ισλαμική οργάνωση φέρεται να έχει ήδη μεταφέρει δια μέσου Αιγυπτίων διαμεσολαβητών την πρόθεσή της στην Ισραηλινή κυβέρνηση.

Οι πιέσεις της διεθνούς κοινότητας και η δυσχερής οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η παλαιστινιακή αρχή, απετέλεσαν τους καταλύτες για την επ'άοριστο διεύρυνση της ατύπου εκχειρίας με το Ισραήλ.

ζ. Ηγέτες από όλο το πολιτικό φάσμα του Λιβάνου προέβησαν σε άνευ προηγουμένου εθνικό διάλογο με στόχο την γεφύρωση των διαφορών τους και την επίτευξη εθνικής ενότητας μετά την αποχώρηση των Συριακών στρατευμάτων από τη χώρα.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

η. Εκτός ελέγχου οδηγείται το βίαιο ξέσπασμα του μουσουλμανικού κόσμου για γη δημοσίευση σατυρικών σκίτσων του Μωάμεθ σε ευρωπαϊκά έντυπα.

Ο φαραισαϊσμός της «φιλελευθέρου ελίτ» της δύσεως, επικαλείται την ελευθεροτυπία, όταν ο συγγραφέας Βρετανός Ιστορικός Ιρβινγκ κρατείται στις Αυστριακές φυλακές, διότι εξέφρασε – έστω και προκλητικά – την άποψή του για το Ολοκαύτωμα. Με τη διεκδίκηση προσβολής των ιερών και οσίων των χριστιανών και μουσουλμάνων, εφαρμόζουν «τα δύο μέτρα και τα δύο σταθμά;»

θ. Ως Πρόεδρος του Ιράκ, ο Σαντάμ Χουσεϊν είχε προειδοποιήσει τις ΗΠΑ ότι θα δεχθούν επίθεση από τρομοκράτες οι οποίοι θα έχουν στην κατοχή τους όπλα μαζικής καταστροφής, χωρίς να εμπλέκεται η Βαγδάτη. Αυτό

ακούγεται σε ηχητικό ντοκουμέντο του 1995, το οποίο είναι γνήσιο και έχει μεταφρασθεί από το FBI.

ι. Συνεχίζει να σαρώνει το Ιράκ το κύμα βίας το οποίο πυροδότησε η καταστροφή του Σιιτικού χρυσού τεμένους στη Σαμάρρα, με συνέπεια το θάνατο 500 και πλέον Ιρακινών.

Ο συνεχιζόμενος κύκλος αίματος Σιιτών και Σουνιτών, καταδεικνύει τις ολέθριες συνέπειες για πρόοδο-ειρήνη-σταθερότητα της αγγλοαμερικανικής επεμβάσεως στο Ιράκ το 2003. Ο κατακερματισμός του λαού σε αντιμαχόμενες εθνικές ή θρησκευτικές ομάδες προμηνύουν φόβους για εμφύλιο. Οι βιομηχανίες πλουτίζουν και ο λαός αλληλοεξοντώνεται.

ια. Την μεγαλύτερη επιχείρηση στα τρία χρόνια της αμερικανοβρετανικής κατοχής πραγματοποίησαν αμερικανικές και ιρακινές δυνάμεις στο κεντρικό Ιράκ, με την ελπίδα να εξουδετερωθούν οι δυνάμεις των ανταρτών.

Στόχος της επιχειρήσεως ήταν η αποθάρρυνση των τρομοκρατών και ανταρτών οι οποίοι ήσαν..άφαντοι.

ιβ. Σοκ αλλά και τριγμούς στην Βρετανική κυβέρνηση προκαλεί το βίντεο το οποίο εδόθη στη δημοσιότητα με Βρετανούς στρατιώτες να κτυπούν ανελέητα ομάδα Ιρακινών διαδηλωτών οι οποίοι είχαν πλησιάσει σε Βρετανική βάση.

Παρόμοια περιστατικά ενισχύουν τη δυναμική του Ιερού Πολέμου στο Ιράκ και σε άλλες αραβικές και μουσουλμανικές χώρες. Το κύμα φανατισμού είναι αποτέλεσμα λανθασμένων επιλογών των ..κατεχόντων!!

ιγ. Το Ιράν επιβεβαίωσε ότι άρχισε εκ νέου κάποιες δραστηριότητες εμπλουτισμού ουρανίου για ειρηνικούς σκοπούς. Ο Ρώσος Πρόεδρος και ο Γάλλος Πρωθυπουργός κάλεσαν το Ιράν να διακόψει κάθε δραστηριότητα εμπλουτισμού και επεξεργασίας πυρηνικών καυσίμων.

Με την παρατηρουμένη κλιμάκωση της κρίσεως σχετικά με το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, δεν θα αργήσουν να εμφανισθούν τα σχετικά σενάρια των «ιεράκων του Αμερικανικού Πενταγώνου» και όχι μόνο, για μια πολεμική αναμέτρηση με το θεοκρατικό καθεστώς της Τεχεράνης ή επέμβαση «χειρουργικών» κτυπημάτων.

ιδ. Σε μια βασική συμφωνία για κοινό πρόγραμμα εμπλουτισμού ουρανίου κατέληξαν το Ιράν και η Ρωσία με αρχική πρόταση της Μόσχας να

εμπλουτίζεται το ουράνιο στην Ρωσία ενώ το Ιράν επέμενε πάντα να μπορεί να εμπλουτίζει ουράνιο στο έδαφός του.

ιστ. Σε πόλεμο δηλώσεων έχει επιδοθεί ΗΠΑ και Ιράν μετά τα ην απόφαση του Συμβουλίου Κυβερνητών της διεθνούς υπηρεσίας ατομικής ενεργείας να παραπέμψει στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ την αναφορά του επικεφαλής της υπηρεσίας, ώστε να διασφαλισθεί ότι το πρόγραμμα του Ιράν δεν είναι στρατιωτικού χαρακτήρος.

Ορθώς η διεθνής κοινότης προειδοποιεί ότι εάν το Ιράν συνεχίσει να προκαλεί θα ευρεθεί αντιμέτωπο με σοβαρές συνέπειες. Δεν συνέβη όμως το ίδιο και με το πρόγραμμα...«Βανούνου»!! Γιατί άλλα μέτρα και άλλα σταθμά κύριοι..κοσμοφύλακες;

ιζ Το Ιράν δεν πρόκειται να υποχωρήσει ούτε χιλιοστό από το πυρηνικό του πρόγραμμα, δήλωσε ο Πρόεδρος της χώρας, απορρίπτοντας εκ νέου το αίτημα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ να διακόψει τις δραστηριότητες εμπλουτισμού ουρανίου. Το Σ.Α. έχει δώσει προθεσμία τριάντα ημερών από τις 29/3 για διακοπή των σχετικών δραστηριοτήτων.

Οι αδιέξοδες διαπραγματεύσεις στο Συμβούλιο Ασφαλείας για τα πυρηνικά του Ιράν και οι διατυπωθείσες αντιρρήσεις από αρκετές μεγάλες δυνάμεις, δεν αποκλείεται με αυξημένες πιθανότητες να καταλήξουν σε...«διάλογο κωφών».

6. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

α. Στην πλήρη απεξαρτοποίηση της χώρας από το πετρέλαιο εντός των επομένων 15 ετών, χωρίς την κατασκευή πυρηνικών σταθμών, προχωρά η σουηδική κυβέρνηση.

Το γεγονός αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες και παγκόσμιο πρωτοπορία τη στιγμή κατά την οποία, ο τετραπλασιασμός των τιμών του μαύρου χρυσού και η μείωση των διεθνών αποθεμάτων έχουν φέρει σε αδιέξοδο πολλές δυτικές οικονομίες. Μήπως το παραπάνω θα μπορούσε να γίνει σε συλλογικό επίπεδο Ευρωπαϊκής Ενώσεως, χωρίς το «αμόκ του πατριωτικού καπιταλισμού;»

β. Συναγερμό στις υγειονομικές αρχές της Ευρώπης έχουν σημάνει τα διαδοχικά κρούσματα του ιού της γρίπης των πτηνών τα οποία έχουν εντοπισθεί στην γηραιά Ήπειρο.

γ. Τον κώδωνα του κινδύνου για τις επιπτώσεις της γηράνσεως του πληθυσμού στις ευρωπαϊκές οικονομίες κρούει η Κομισιόν, προκειμένου να αποφευχθούν συνέπειες μέχρι το 2050.

Με δεδομένο τη σωματική αύξηση του μέσου όρου ζωής κατά τις επόμενες δεκαετίες, μειώνεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός και ο ρυθμός αναπτύξεως των χωρών-μελών. Και οι στρατιές των...μεταναστών τι θα γίνουν; Δεν θα αξιοποιηθούν; Η αλλοίωση οσονούπω επέρχεται, ω Γηραιά Ήπειρος!!

δ. Οι συνέπειες της εκστρατείας «σοκ και δέος» την οποία εξαπέλυσαν το 2003 οι συμμαχικές δυνάμεις εναντίον του Ιράκ έφθασαν μέχρι..τη Βρετανία, καθώς, σύμφωνα με μετρήσεις, τα επίπεδα ραδιενέργειας στην Γηραιά Αλβιώνια «κτύπησαν κόκκινο» εξ αιτίας των βλημάτων απεμπλουτισμένου ουρανίου.

Διαφαίνεται ότι τα σωματίδια ουρανίου «ταξίδευσαν» άνω των 3.500 μιλίων από τα πεδία των μαχών του Ιράκ. Ενδεικτικά στοιχεία των ποσοτήτων απεμπλουτισμένου ουρανίου και των ραδιενεργών σωματιδίων τα οποία διεσκορπίστησαν στην ατμόσφαιρα είναι ότι μόνο κατά το πρώτο 24ωρο του πολέμου άνω των 1.500 βομβών και πυραύλων εχρησιμοποιήθηκαν εναντίον της Βαγδάτης. Στις χερσαίες επιχειρήσεις, μόνο τα αεροσκάφη A-10 χρησιμοποίησαν 300.000 βλήματα απεμπλουτισμένου ουρανίου με αυξημένη διατηρητική ικανότητα.

ε. Ουραγός στην ΕΕ των 25 είναι η Ελλάδα στον τομέα της χρηματοδοτήσεως της ερεύννης. Κατέχει την εικοστή θέση και υπολογίζεται ότι, εάν συνεχίσει με τους ίδιους ρυθμούς για να επιτευχθεί ο κοινοτικός μέσος όρος θα απαιτηθεί σχεδόν μισός αιώνας!!

Ευτυχώς η διεύρυνση της ΕΕ με χώρες οι οποίες έχουν μικρές δυνατότητες, απέκλεισε την τελευταία θέση στην κατάταξη. Που θα πάει όμως, την...πρώτη θέση από το τέλος δεν θα την αποφύγουμε.

στ. Στη δίνη του σκανδάλου έχει παρασυρθεί η βρετανική αστυνομία μετά την αποκάλυψη ότι ο Αρχηγός της είχε μαγνητοφωνήσει – χωρίς να έχει ενημερώσει πριν, τηλεφωνική επικοινωνία του Γενικού Εισαγγελέως με τον Νομικό Σύμβουλο της Κυβερνήσεως.

Βρετανία και ΗΠΑ, τα βασίλεια των κοριών.

ζ. Το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομίας της ΕΕ ενέκρινε το πρόγραμμα σταθερότητας 2005-2008 της ελληνικής οικονομίας.

Το κατά πόσον θα μπορούν να είναι αισιόδοξοι οι Έλληνες – αφού τα χειρότερα έχουν περάσει – θα το δείξει το μέλλον.

η. Το Ευρωκοινοβούλιο απεσυνέδεσε για πρώτη φορά το θέμα της ονομασίας από την ενταξιακή πορεία των Σκοπίων υιοθετώντας την έκθεση της επιτροπής εξωτερικών υποθέσεων για τη διεύρυνση, όπου τα Σκόπια καλούνται να αναζητήσουν με εποικοδομητικό και ευέλικτο τρόπο, μαζί με την Ελλάδα αμοιβαία αποδεκτή λύση για το ακόμη ανεπίλυτο πρόβλημα του ονόματος της χώρας.

Βροντόσαυρε τι έκανες!!

θ. Συνήλθε στις Βρυξέλες η Σύνοδος Κορυφής της ΕΕ, οι ηγέτες της οποίας δεσμεύθηκαν για την κοινή εξωτερική πολιτική στην ενέργεια, ευνοϊκούς όρους στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, πρόταση στο θέμα της διασυννοριακής παροχής υπηρεσιών, επιμόρφωση-εργασία στους νέους κ.λ.π.

Οι αποφάσεις της Συνόδου, δημιουργούν νέα δεδομένα σε κοινοτικό επίπεδο, ιδιαίτερα ελπιδοφόρα, υπό την προϋπόθεση ότι οι 25 ηγέτες θα υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τις οποίες ανέλαβαν.

ι. Ύγνοια δήλωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με το νέο τουρκικό αμυντικό δόγμα, όπως αυτό απεφασίσθη στο Τουρκικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας προ μηνός και δημοσιεύθη στον Τουρκικό τύπο. Στο νέο δόγμα αναφέρεται ότι, η επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στο Αιγαίο στα 12 ν.μ. αποτελεί αιτία πολέμου και είναι αναγκαία η συνεχής παρουσία τουρκικού στρατού στην Κύπρο.

Όταν οι αρμόδιοι της ΕΕ θα συνειδητοποιήσουν τι ακριβώς τρέχει, οι Τούρκοι δεν αποκλείεται να έχουν φθάσει..στη Βιέννη!!

7. Η.Π.Α.

α. Οι Αμερικανοί διαμορφωτές στρατηγικής έχουν καταρτίσει ήδη σχέδια επιθέσεως εναντίον του Ιράν, ως «έσχατο μέσο» για να αποτραπεί η ανάπτυξη πυρηνικών μέσων, έγραψε βρετανική εφημερίδα.

Οι «χειρουργικές επεμβάσεις» εν σχεδιασμό!!

β. Αυξημένος εμφανίζεται για μια ακόμη χρονιά ο αμυντικός προϋπολογισμός των ΗΠΑ για το έτος 2007 τον οποίο υπέβαλε ο Υπουργός Αμύνης προς το Κογκρέσο. Το συνολικό ύψος αναμένεται να υπερβεί τα 500

δισ δολάρια, περιλαμβάνοντας κονδύλια για ανάπτυξη πυρηνικών όπλων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η χρηματοδότηση του προγράμματος «Deep Strike» το οποίο προβλέπει τη βελτίωση των υφισταμένων δυνατοτήτων για πλήγματα σε ολόκληρο τον κόσμο με συμβατικά όπλα.

Δεδομένου ότι από τον αμυντικό προϋπολογισμό κάθε χώρας προκύπτουν σαφή στοιχεία για τον εν γένει προσανατολισμό της εξωτερικής της πολιτικής, χρήσιμο είναι να επισημανθεί όχι μόνο το ύψος αλλά και οι τομείς ή προγράμματα χρηματοδοτήσεως.

γ. Τη βούληση των ΗΠΑ να αρχίσουν απ'ευθείας εμπορικές συναλλαγές με τα κατεχόμενα στην Κύπρο, προετοιμάζοντας τις ανάλογες υποδομές.

Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ εμφανίζει ως δήθεν προσπάθεια των Τουρκοκυπρίων για την άρση της απομονώσεως, μεθοδεύοντας απ'ευθείας εμπόριο, κίνηση ενδεικτική των προθέσεων του Λευκού Οίκου.

δ. Την στήριξη των κυριότερων δυτικών χωρών φαίνεται να έχει η συμφωνία, την οποία υπέγραψε ο Πρόεδρος των ΗΠΑ στην Ινδία, η οποία προσφέρει άφεση αμαρτιών για την απόκτηση πυρηνικών όπλων από την χώρα αυτή.

Η εφαρμογή των δύο μέτρων και δύο σταθμών, στο μεγαλείο της, λαμβανομένου υπόψιν ότι επιτρέπεται στην Ινδία να έχει πυρηνικά και να λαμβάνει διεθνή βοήθεια ενώ καταδικάζονται οι πυρηνικές φιλοδοξίες χωρών όπως το Ιράν και η Β.Κορέα. Το σφίξιμο του..δράκου σε εξέλιξη!!!

ε. Ειδικό Πρόγραμμα για την τοποθέτηση εγκεφαλικών εμφυτευμάτων στους...καρχαρίες, χρηματοδοτεί το Πεντάγωνο, με την ελπίδα μετατροπής τους σε «αοράτους κατασκόπους» οι οποίοι θα μπορούν να ακολουθήσουν πλοία χωρίς να γίνονται αντιληπτοί, αναφέρει σχετικό άρθρο επιστημονικού βρετανικού περιοδικού.

Γ'αυτό έχουν αυξηθεί τελευταίως οι επιθέσεις καρχαριών σε..κολυμβητές σε ολόκληρο τον κόσμο1

στ. Με τον Πρόεδρο των ΗΠΑ και την ηγεσία και αξιωματούχους του Στέιτ Ντιπάρτμεντ συναντήθη η ΥΠΕΞ της Ελλάδος κατά την επίσκεψή της μετά από πρόσκληση στις ΗΠΑ.

Με «παραινέσεις» για στήριξη της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας και την κατά το δυνατόν συντομότερη επίλυση της ονομασίας

των Σκοπίων. Παρά τον «στρατηγικό εταίρο» πολλούς επιτίμους..Αμερικανούς απέκτησε η γειτονιά!! Ξύπνα Ευρώπη!

ζ. Εκστρατεία εναντίον της προσπάθειας μερίδος των αμερικανικών ΜΜΕ να προβάλλουν τις θέσεις της Τουρκίας ότι ουδέποτε εγένετο γενοκτονία σε βάρος των Αρμενίων, ξεκίνησε η αρμενική κοινότητα των ΗΠΑ.

Μεγάλο..μπαξίς πρέπει να «έπεσε στα ΜΜΕ!!

8. ΡΩΣΙΑ

α. Πρωτοφανής μάχη στην μετασοβιετική ιστορία διεξήχθη ανάμεσα στον κοινό πόλο Ρωσίας-Λευκορωσίας και σε αυτόν των ΗΠΑ-ΕΕ και με «λάφυρο» την ένταξη της Λευκορωσίας στο στρατόπεδο των ΗΠΑ ή την παραμονή της στη ρωσική αγκαλιά.

Παρά τις αμερικανικές προσδοκίες στις διεξαχθείσες εκλογές επεκράτησε ο «πατερούλης» της χώρας και αναμένεται να μη διαφοροποιηθούν οι σχετικοί συσχετισμοί στην Ευρώπη. Η επιδημία των «Βελούδινων Επαναστάσεων» δεν κτύπησε ακόμη την πόρτα της Ρωσίας.

β. Η Ρωσία κατηγόρησε τις ΗΠΑ ότι προσπαθούν να επιβάλλουν τη δημοκρατία σε άλλες χώρες για δικά τους συμφέροντα, αντιδρώντας στην «Στρατηγική Εθνικής Ασφαλείας» την οποία δημοσίευσε ο Λευκός Οίκος, αναφέρεται σε ανακοίνωση του Ρωσικού ΥΠΕΞ.

Σε προσπάθεια απομυθοποίησης της «εξαγωγής» δημοκρατίας από τις ΗΠΑ προς τα άλλα κράτη, εντάσσεται το Ρωσικό ανακοινωθέν.

γ. Συμφωνία για εξαγωγή φυσικού αερίου στην Κίνα υπέγραψε ο Ρώσος Πρόεδρος με τον ομόλογό του στο Πεκίνο, με την κατασκευή δύο αγωγών μεταξύ των δύο χωρών.

Συμμετρική απάντηση στο σχέδιο των Ευρωπαίων να μειώσουν την εξάρτησή τους από τους υδρογονάνθρακες, αποτελεί η υπόψη συμφωνία, ενώ ο κίνδυνος για τις μελλοντικές παραδόσεις φυσικού αερίου στην Ευρώπη ελλοχεύει.

δ. Η Ρωσία διεμήνυσε ότι αλλάζει το πυρηνικό της δόγμα καθώς θεωρεί ότι με τα σημερινά δεδομένα στην παγκόσμια σκακιέρα, η πυρηνική αποτρεπτική δύναμη είναι η μόνη οδός για την προστασία της εθνικής ασφαλείας.

Η σχετική δήλωση, αποπνέουσα σαφώς ψυχροπολεμικό κλίμα, είναι συνέπεια της ολονέν επιδεινουμένης σχέσεως μεταξύ ΗΠΑ-Ρωσίας. Η εκτόξευση στα ύψη της τιμής του πετρελαίου έφερε στην Ρωσία σταθερή ροή δολαρίων, επιτρέποντας στο Κρεμλίνο να προβεί σε αυξήσεις των αμυντικών του δαπανών.

ε. Το κλείσιμο του μαυσωλείου του Λένιν στην Κόκκινη Πλατεία, όπου φυλάσσεται η διατηρημένη σωρός του πρώην επικεφαλούς της επαναστάσεως των Μπολσεβίκων προτείνουν Ρώσοι Ιστορικοί.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Στρατηγού ε.α. Ε. ΚΑΠΡΑΒΕΛΟΥ

Επιτίμου Αρχηγού ΓΕΣ

23 Φεβρουαρίου 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρέμβασή μου αφορά στην αξιολόγηση της καταστάσεως στο εγγύς και ευρύτερο περιβάλλον της Ελλάδος, που επηρεάζει την εθνική της στρατηγική τόσο στους τομείς ασφαλείας και αμύνης όσο και της οικονομίας και ευρύτερα των διεθνών σχέσεών της. Βασίζεται στη μελέτη της ιστορίας, στη μελέτη της γεωπολιτικής, της γεωστρατηγικής θέσεως και της γεωοικονομικής συγκυρίας, σε μία εκτίμηση μακράς, κατά το δυνατόν, προοπτικής. Σκοπεύει στην ανάπτυξη προβληματισμού, για την κατανόηση των προβλημάτων, που ενδεχομένως προκύπτουν, και την συμβολή στην καλύτερη αντιμετώπισή τους.

Ο περιορισμένος χρόνος μας αναγκάζει να παρουσιάσουμε, σχεδόν επιγραμματικώς, τα συμπεράσματα και όχι διεξοδικές αναλύσεις. Η ολοκλήρωση θα στηριχθεί στην προγενέστερη δική σας γνώση και στη συζήτηση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάς, από γεωπολιτικής απόψεως, είναι στενά συνδεδεμένη με τα Βαλκάνια, τον χώρο που σήμερα τείνει να ονομάζεται αποκλειστικά Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, με τον χώρο ανατολικότερα από αυτά, ήτοι περί τον Εύξεινο Πόντο, Καύκασο και Κασπία Θάλασσα, και τη Μεσόγειο Θάλασσα, ιδιαίτερα δε την ανατολική της λεκάνη. Γι' αυτό και η στρατηγική της αξία προσδιορίζεται και επηρεάζεται τόσο από τα ιδιαίτερα γεωγραφικά, πολιτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των περιοχών αυτών, όσο και από την γεωγραφική της ιδιομορφία και την αυτόνομη, δια μέσου των αιώνων, ιστορική, πολιτισμική και κρατική της πορεία.

Η συμμετοχή της Ελλάδος σε όλα τα θεσμικά όργανα συλλογικής ασφαλείας, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), ο Οργανισμός του Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου (ΝΑΤΟ), ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), καθώς και η ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και δη στην «Ευρωζώνη», αυξάνει τη σημασία της παρουσίας και τη δυνατότητά της για συνεργασίες και παρεμβάσεις στον περιγραφέντα χώρο. Παρά ταύτα, φαίνεται να διατηρούνται και στο ορατό μέλλον κίνδυνοι και απειλές για την ασφάλειά της, η οποία δεν έχει τύχει ακόμη της ευρωπαϊκής κατοχυρώσεως.

Η περιγραφείσα περιοχή, γεωπολιτικού ενδιαφέροντος της Ελλάδος, μετά την κατάρρευση της Ενώσεως Σοσιαλιστικών Σοβιετικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ) και του Συμφώνου της Βαρσοβίας (ΣΒ), το τέλος του ψυχρού πολέμου και τις εξελίξεις από το 1989, εξακολουθεί, παρά τις αρχικές ελπίδες, να παραμένει ζώνη αντιπαραθέσεων εθνικιστικών, θρησκευτικών, πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών.

Ιδιαίτερα, μετά τις επεμβάσεις στον Περσικό Κόλπο, στο Αφγανιστάν και στη Γιουγκοσλαβία, την έντονη αναζωπύρωση του ισλαμικού ριζοσπαστισμού (φονταμενταλισμού), την εκρηκτική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί από την επέμβαση στο Ιράκ, την εξέλιξη του Παλαιστινιακού, την εθνικιστική έξαρση, τον αλυτρωτισμό και τον

υποβόσκοντα μεγαλοϊδεατισμό στα Δυτικά Βαλκάνια (Αλβανία, Σερβία-Μαυροβούνιο, Κόσοβο, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ, FYROM), ως και τον έντονο ανταγωνισμό για την εκμετάλλευση των πηγών ενεργείας του Καυκάσου και της Κασπίας, η περιοχή παραμένει, εν δυνάμει, και ζώνη πολιτικών και στρατιωτικών κρίσεων. Για την Ελλάδα, η προσοχή εστιάζεται στις επιδιώξεις της Τουρκίας στην Κύπρο, στο Αιγαίο αλλά και στη Θράκη και στις εξελίξεις στα Δυτικά Βαλκάνια, με βαρύτητα στο Κόσοβο και την ΠΓΔΜ.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Η Τουρκία, μετά την εγκαθίδρυση του «κοσμικού» κράτους από τον Κεμάλ και την καταστροφή του δικού μας «οράματος της Ιωνίας» στη Μικρά Ασία, έφθασε στη Συνθήκη της Λωζάνης (1923) και τη Σύμβαση του Μοντρέ (1936) ως ενδιαμέσου αντικειμενικού σκοπού. Ο επόμενος σκοπός, που είχε τεθεί και φαίνεται να διατηρείται, είναι «η ανάκτηση της Δυτικής Θράκης και των νήσων του Ανατολικού Αιγαίου και Δωδεκανήσων». Στο σκοπό αυτό, από το 1950, προσέθεσε και την Κύπρο, εκμεταλλευόμενη τα σοβαρά ελληνικά λάθη και την αδιάλλειπτη διχοτομική προσπάθεια του Ηνωμένου Βασιλείου (ΗΒ) και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ΗΠΑ) αργότερα.

Για την επίτευξη των σκοπών της ασκεί, έκτοτε, αναθεωρητική, επεκτατική πολιτική, μέσα από τις αντιλήψεις είτε περί ζωτικού χώρου, είτε του παντουρκισμού ή παντουρανισμού, πάντοτε όμως με μακρόπνοη στρατηγική μεγάλης περιφερειακής δυνάμεως, και ανεξάρτητα από τις εσωτερικές αδυναμίες και προβλήματα. Εκμεταλλεύεται προς τούτο τη σημαντική γεωστρατηγική θέση της, το μέγεθός της, την φυλετική και θρησκευτική συγγένειά της με τους πληθυσμούς των κρατών της Κασπίας και της Κεντρικής Ασίας και τις μουσουλμανικές μειονότητες των Βαλκανίων. Ελίσσεται «επιτηδείως» ανάμεσα στα εκάστοτε συμφέροντα και τις επιδιώξεις των ΗΠΑ και της Ρωσίας, κυρίως, αλλά και του ΗΒ και της ΕΕ σήμερα.

Έναντι της Ελλάδος επιδιώκει :

α. Στην Κύπρο, το μέγιστο για αυτήν πολιτικό όφελος από τη στρατιωτική κατάκτηση του 1974 και τη συνεχιζόμενη έκτοτε στρατιωτική κατοχή της νήσου.

β. Στο Αιγαίο, με μία σειρά μονομερών διεκδικήσεων και την εκτόξευση απειλών περί πολέμου, το μοίρασμά του. (Υφαλοκρηπίδα, χωρικά ύδατα, εθνικός εναέριος χώρος, FIR Αθηνών, απομάκρυνση του αμυντικού δυναμικού από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τα Δωδεκάνησα, ευθύνη έρευνας και διασώσεως, αμφισβήτηση εθνικής κυριαρχίας, επιχειρησιακός έλεγχος στα πλαίσια του ΝΑΤΟ).

γ. Στη Θράκη, την ολοκλήρωση του εκτουρκισμού της μουσουλμανικής μειονότητας, την ενίσχυση του μειονοτικού δυναμικού στο νομό Έβρου και την καλλιέργεια της αντιλήψεως αυτονομίας, σε συνδυασμό με τη μουσουλμανική μειονότητα στη Νότια Βουλγαρία.

Η προοπτική εντάξεως της Τουρκίας στην ΕΕ οικοδομήθηκε στην λογική, πρώτον, της «αναγκαιότητας» να παύσει η Ευρώπη να είναι μία «λέσχη χριστιανική», που ενσωματώνει αρχές του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού και του Διαφωτισμού, και να εμβολιασθεί με έναν λαό διαφορετικών πολιτισμικών παραδόσεων, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης κοσμικής, πολυπολιτισμικής οντότητας ` δεύτερον, στη λογική της διευρύνσεως της αγοράς εργασίας και αγαθών. Στην πρώτη κατεύθυνση πιέζουν οι ΗΠΑ και προπαγανδίζουν διάφοροι, με

προεξάρχοντα το ΗΒ, ο καθένας για τους δικούς του λόγους. Η δεύτερη κατεύθυνση, ευρίσκεται μέσα στα πλαίσια της εννοίας της «αγοράς».

Η Τουρκία άρχισε, από την 4^η Οκτωβρίου 2005, την πορεία της στον «οδικό χάρτη», που χάραξε η ΕΕ ειδικώς για την τουρκική περίπτωση, με στόχο την τελική ένταξή της. Την προσπάθειά της στήριξε η Ελλάς υπό τις προϋποθέσεις του «ευρωπαϊκού κεκτημένου» με συγκεκριμένα κριτήρια.

Η σύγχρονη «τουρκική περιπέτεια» έχει τις ρίζες της στον 19^ο αιώνα, όταν το 1839 ο Σουλτάνος Σελίμ Γ' επεχείρησε εκσυγχρονιστικές μεταρρυθμίσεις στο παρακμάζον, τότε, οθωμανικό κράτος, με το γνωστό όνομα «Τανζιμάτ». Εμπνευστές αυτού του σχεδίου ευρωπαϊκού προσανατολισμού ήσαν οι Βρετανοί, οι μόνοι τότε υποστηρικτές της διατηρήσεως της ακεραιότητας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το πείραμα απέτυχε. Προς το τέλος της δεκαετίας του 1870 άρχισε να παίζεται, με την εμφάνιση του εθνικιστικού κινήματος των Νεοτούρκων, η τελική φάση του οθωμανικού δράματος, που οδήγησε στη διάλυση της Αυτοκρατορίας.

Ποιο θα είναι, σήμερα, το τέρμα της πορείας στον «οδικό χάρτη» παραμένει στοίχημα, κυρίως, της ίδιας της Τουρκίας - είτε ένταξη, είτε ειδική σχέση, είτε αποχώρηση. Η μέχρι τώρα στάση της, παρά τα ορισμένα και μεγάλα βήματα προσαρμογής στο νομοθετικό επίπεδο, ως προς τις υποχρεώσεις που ανέλαβε, δείχνει εικόνα ή εσωτερικής συγκρούσεως ή συμπαιγνίας για ένταξη «κατά παραγγελίαν», «α λα τούρκα».

Αρνείται να εφαρμόσει το Πρωτόκολλο Τελωνειακής Συνδέσεως με τα 10 νέα κράτη μέλη, σε ό,τι αφορά στην Κυπριακή Δημοκρατία, συνεχίζει τις παραβάσεις και παραβιάσεις του ελληνικού εναερίου χώρου, αρνείται την οικουμενικότητα του Πατριαρχείου, δεν επιτρέπει τη λειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, δεν ρυθμίζει θέματα των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως, της Ίμβρου και της Τενέδου.

Η «Πολιτική Εθνικής Ασφαλείας» της Τουρκίας, όπως εγκρίθηκε τον Οκτώβριο 2005, διαφοροποιεί μεν την έννοια των απειλών, δεν αίρει όμως την «αιτία πολέμου» έναντι της Ελλάδος και δεν της επιτρέπει να εκμεταλλευθεί μικρά νησιά και βραχονησίδες στο κεντρικό και ανατολικό Αιγαίο, εντός της επικρατείας της. Υπάρχει άραγε διαφορά μεταξύ πολιτικής και στρατιωτικής εξουσίας ή μήπως ο εκδημοκρατισμός υπερβαίνει τα όρια ανοχής, μεγάλου μέρους του θρησκευομένου λαού, πράγμα που συνεπάγεται υψηλό πολιτικό κόστος ή και μεγαλύτερες αντιδράσεις ή μήπως ο εκδημοκρατισμός κλονίζει το κεμελικό δόγμα «ένα κράτος, ένα έθνος», ενώ ταυτόχρονα επισημαίνεται στο ίδιο κείμενο η «κουρδική απειλή», από όπου και αν προέρχεται.

Η στάση του μετακεμαλικού καθεστώτος είναι αντιφατική. Από τη μία πλευρά τάσσεται υπέρ του ευρωπαϊκού προσανατολισμού, αλλά από την άλλη φοβάται ότι, εάν προσαρμοσθεί στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές, θα ακυρώσει τον εαυτό του και η Τουρκία θα οδηγηθεί αναπόφευκτα σε μεταπολίτευση.

Ως προς την Ελλάδα, στο διαπραγματευτικό πλαίσιο επαναλαμβάνεται η αναφορά, που υπήρχε στην απόφαση του Ελσίνκι, τον Δεκέμβριο 1999, σε «εκκρεμούσες συνοριακές διαφορές», αυτή τη φορά ως σύσταση προς την Τουρκία να τις επιλύσει «σε συμμόρφωση με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, περιλαμβανομένης, εάν κριθεί αναγκαίο, και της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου». Η Ελλάς, μέχρι τότε, ανεγνώριζε ως μοναδική διαφορά την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Ο όρος «συνοριακές διαφορές» έβαλε

από το παράθυρο στο τραπέζι τις μονομερείς τουρκικές διεκδικήσεις. Από αυτές η Τουρκία δεν φαίνεται να παραιτείται, αντιθέτως εμμένει ακόμη και με διατήρηση του «casus belli» για το εύρος των χωρικών υδάτων.

Ως προς την Κυπριακή Δημοκρατία, πλήρους μέλους της ΕΕ, η Τουρκία, εκμεταλλευομένη τα πλεονεκτήματα της στρατιωτικής κατοχής της του βορείου τμήματος της νήσου και την διεθνή ανοχή, συνεχίζει τις επιδιώξεις της, που φθάνουν έως την αναγνώριση ανεξαρτήτου κράτους, επί του παρόντος, χωρίς να αίρει την απειλή χρήσεως βίας.

ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Η αποσταθεροποίηση στα Βαλκάνια, μετά τη βίαιη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας μέχρι τις συγκρούσεις στο Κοσσυφοπέδιο - Μετόχια (Κόσοβο) και την ΠΓΔΜ, κατέλιπε μόνιμη αστάθεια - πολιτική, εθνικιστική, οικονομική. Το κύμα των οικονομικών μεταναστών κατέκλυσε την Ελλάδα και το οργανωμένο έγκλημα διατηρεί αμείωτη τη δράση του. Όλες οι τέως και νυν «Μεγάλες Δυνάμεις», με ιστορικά καταγεγραμμένες τις παρεμβάσεις τους στο παρελθόν, παρενέβησαν και συνεχίζουν να παρεμβαίνουν. Οι επιδιώξεις τους δεν απέχουν πολύ από τις αντιλήψεις των «σφαιρών επιρροής» του παρελθόντος. Μόνον η σφοδρή επιθυμία των λαών των βαλκανικών κρατών να ενταχθούν στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ αμβλύνει, κατά ένα τρόπο, τις εντάσεις.

Η Σλοβενία, εθνικά περισσότερο ομοιογενής και πολιτικά και οικονομικά περισσότερο προηγμένη, από της εντάξεώς της στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ, έχει ήδη, σχεδόν, ολοκληρώσει την ενσωμάτωσή της και στους δύο οργανισμούς και αρνείται, πλέον, τον τίτλο του βαλκανικού κράτους.

Η Βουλγαρία και η Ρουμανία - Ανατολικά Βαλκάνια - εντάχθηκαν στο ΝΑΤΟ και στην ΕΕ, από 1 Ιανουαρίου 2006, και εντατικά προσπαθούν να βελτιώσουν την ενσωμάτωσή τους, θεσμικά, πολιτικά και οικονομικά. Η πρώτη επιχειρεί διείσδυση στην ΠΓΔΜ, ενέργεια που εδράζεται σε ιστορικές ρίζες από το 1870. Επιδιώκει να ευρίσκεται σε καλή θέση, σε οποιοσδήποτε εξελίξεις, οποτεδήποτε αυτές συμβούν.

Η Κροατία εντάχθηκε στο ΝΑΤΟ, και άρχισε την 5 Οκτωβρίου 2005, μαζί με την Τουρκία, τις διαπραγματεύσεις για την ένταξή της στην ΕΕ, κατόπιν έντονης πιέσεως της Αυστρίας. Ταυτόχρονα θέτει θέμα μειονότητας στη Σερβία και βλέπει στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, de jure ανεξάρτητο κράτος ομοσπονδιακής μορφής, τελεί υπό την προστασία του ΟΗΕ. Επ' αυτής βλέπει έχουν τόσον η Σερβία όσον και η Κροατία. Ισχυρά ισλαμικά κράτη ενισχύουν το μουσουλμανικό στοιχείο, προσβλέποντας στην μελλοντική ίδρυση ισλαμικού κράτους. Οι εθνικιστικές βλέψεις και οι θρησκευτικές εντάσεις έχουν εγκαταστήσει, ουσιαστικά, μόνιμη ασταθή ισορροπία.

Η ένωση Σερβία-Μαυροβούνιο, αναμένει το δημοψήφισμα, που θα προσδιορίσει το μέλλον της. Ο διαχωρισμός τους είναι πολύ πιθανός. Το Κόσοβο, de jure επαρχία της Σερβίας, αποτελεί de facto ανεξάρτητο κρατικό μόρφωμα υπό την προστασία του ΟΗΕ. Η συντριπτική, ήδη, πλειοψηφία των Αλβανών διεκδικεί την de jure αναγνώριση της ανεξαρτησίας και θέτει απαιτήσεις για τις αλβανικές μειονότητες στο Τέτοβο, βορειοδυτικό τμήμα της ΠΓΔΜ, και στο Πρέσεβο, νότιο τμήμα της Σερβίας, ακόμη και στο Μαυροβούνιο. Η Σερβία, έναντι αυτών των απαιτήσεων παραμένει στη θέση «κάτι λιγότερο από ανεξαρτησία, κάτι περισσότερο από αυτονομία», μέσα στα πλαίσια των κριτηρίων που έχει θέσει η διεθνής κοινότητα. Στην

πραγματικότητα, μόνο εάν της δοθούν επαρκή εδαφικά ανταλλάγματα στη Μιτρόβιτσα και εγγυήσεις για τα πολιτισμικά και θρησκευτικά μνημεία, θα μπορούσε να δεχθεί αλλαγή συνόρων. Ήδη διεξάγονται συζητήσεις από τον ΟΗΕ μεταξύ Αλβανών και Σέρβων αντιπροσώπων για το μελλοντικό καθεστώς. Η Ελλάδα υποστήριξε την αρχή «standards before status», που σήμερα έχει ολισθήσει στο σημείο του «παραλλήλου βηματισμού» και ενδέχεται, υπό την πίεση των ΗΠΑ, να καταλήξει στο «status before standards», δηλαδή να ληφθεί απόφαση χωρίς να έχει προϋπάρξει πρόοδος επί των κριτηρίων. Διατηρεί, επίσης, βλέψεις στο σερβικό τμήμα της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και στα εγκαταληφθέντα εδάφη της στην Κροατία.

Η ΠΓΔΜ (FYROM) διατηρεί την αδιάλλακτη στάση της για το όνομα, ενισχυμένη μετά την αναγνώριση από τις ΗΠΑ. Αισθάνεται έντονα την πίεση του αλβανικού στοιχείου εντός της χώρας και τον αλυτρωτισμό-μεγαλοϊδεατισμό του Κοσόβου έναντι αυτής. Παρακολουθεί την τάση επαναπροσδιορισμού της εθνικής ταυτότητας μέρους του σλαβικού στοιχείου (Βούλγαροι). Ομιλεί και περί μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα. Φρονεί πάντως ότι μόνο η ένταξή της στο NATO και την ΕΕ θα αυξήσει την πιθανότητα βιωσιμότητάς της στο μέλλον. Προσφάτως έλαβε το status της υποψηφίας προς ένταξη χώρας στην ΕΕ.

Η Αλβανία προσπαθεί, όπως και οι άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, να επιτύχει τα κριτήρια για την ένταξή της στο NATO και την ΕΕ. Κύκλοι με επιρροή συντηρούν την αλυτρωτική «ατζέντα», προβάλλοντας υπαρκτά ζητήματα (Κόσοβο, Τέτοβο, Πρέσεβο), αλλά και ανύπαρκτα (Τσάμικο), αναμένοντας είτε την υλοποίησή τους, είτε την εν καιρώ εξαργύρωσή τους στο διπλωματικό τραπέζι. Προ της διαλύσεως της Γιουγκοσλαβίας οι Γκέκηδες Αλβανοί του Κοσόβου, του Τετόβου και του Πρεσέβου ήσαν πολίτες του ιδίου κράτους. Αντιθέτως, η συνύπαρξη στο ίδιο κράτος με τους επίσης Γκέκηδες Αλβανούς της Βόρειας Αλβανίας και τους, σε μεγάλο βαθμό ελληνογενείς, Τόσκηδες και τους Έλληνες του αλβανικού νότου δεν έχει ιστορικό προηγούμενο, πλην ίσως μιας σύντομης περιόδου κατά τη διάρκεια της κατοχής των βαλκανικών χωρών από τον Άξονα, το 1941-1945. Η φυλετική συγγένεια διατηρεί και την Αλβανία στο «όραμα της εθνικής ολοκληρώσεως». Πάντως το κέντρο, απ' όπου εκπορεύεται η αλυτρωτική δυναμική και ο σχεδιασμός φαίνεται ότι ευρίσκεται στο Κόσοβο, το μελλοντικό καθεστώς του οποίου θα είναι το έναυσμα για τις εξελίξεις και στις όμορες περιοχές με αλβανικό πληθυσμό. Το μείζον του ενεργού πληθυσμού της ευρίσκεται εκτός χώρας, κυρίως στην Ελλάδα και Ιταλία, όπου παράγεται και το μείζον μέρος του Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος της (ΑΕΠ).

Η Ελλάδα στηρίζει την ευρωατλαντική ένταξη των Δυτικών Βαλκανίων, σε συνεργασία και με τη Ρωσία, βεβαίως, υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις του «ευρωπαϊκού κεκτημένου» και το εθνικό της συμφέρον. Έχει συμβάλει τα μέγιστα στην οικονομική ανάπτυξη και την σταθερότητα όλων των βαλκανικών χωρών. Παρά ταύτα είναι υποχρεωμένη να αντιπαλαίει ακόμη και με βλέψεις μεγαλοϊδεατισμού, πέραν των καθημερινών προβλημάτων με τους μετανάστες και το οργανωμένο έγκλημα, ως και την παρεμπόδιση των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία. Η εκτίμησή μας είναι ότι τα Δυτικά Βαλκάνια θα παραμείνουν επί μακρόν αποσταθεροποιητικός παράγων, παίγνιο στη γεωπολιτική σκακιέρα μεταξύ των ΗΠΑ, της ΕΕ και της Ρωσίας, αλλά και μεμονωμένων παικτών-κρατών της.

ΚΑΥΚΑΣΟΣ - ΚΑΣΠΙΑ

Στην εικόνα του εγγύς περιβάλλοντος - Βαλκάνια και Τουρκία - που σχηματίζεται από τη δυναμική της ιστορίας μέχρι και τις τελευταίες εξελίξεις, προστέθηκαν, με καταλυτικό τρόπο, οι ανταγωνισμοί στον τομέα των ενεργειακών πόρων στις χώρες Καυκάσου-Κασπίας και

Μέσης Ανατολής. Το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και η χρήση των υδάτων συνιστούν σήμερα δυναμικές προκλήσεις, που επηρεάζουν και τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Η διάλυση της ΕΣΣΔ, που είχε τον απόλυτο έλεγχο και των πηγών ενεργείας στις χώρες του Καυκάσου-Κασπίας, αποδέσμευσε συμφέροντα και εθνικιστικές διεκδικήσεις των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών, που σε συνδυασμό με τον θρησκευτικό φανατισμό, οδήγησαν σε συγκρούσεις, που συνεχίζονται, και ανακατατάξεις συνόρων. Η Ρωσία, ως διάδοχος της ΕΣΣΔ, και οι ΗΠΑ, ως μοναδική υπερδύναμη, επιδιώκουν κυριαρχία ελέγχου ή έστω ανεκτή εκατέρωθεν κατανομή. Η ΕΕ, εξηρητημένη σχεδόν πλήρως από απόψεως ενεργείας, αναζητεί το μερίδιό της, διαθέτουμεσα το μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα ως καταναλωτής-πελάτης και την αύξηση της ανεξαρτησίας της από το πετρέλαιο της Μέσης Ανατολής, που ελέγχεται εν πολλοίς από τις διαθέσεις των ΗΠΑ. Τα ανεξάρτητα τώρα κράτη της τέως ΕΣΣΔ παραπαίουν ανάμεσα στα συμφέροντα, τους εθνικισμούς τους, την αδυναμία διαχείρισης της ελευθερίας τους, την ανικανότητα διακυβερνήσεως των χωρών τους, τις προσωπικές φιλοδοξίες και τα συμφέροντα των ηγετών τους. Πρόσφατα, ενδιαφέρον εξεδήλωσε και η Κίνα, της οποίας οι ανάγκες για ενέργεια αυξάνονται ραγδαία.

Η μεταφορά του πετρελαίου και του φυσικού αερίου επαναπροσδιορίζει την «γεωπολιτική των αγωγών». Κερδισμένη θα είναι η ΕΕ, επομένως και η Ελλάς.

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Η πολύπαθη Μέση Ανατολή, δηλαδή τα σημερινά κράτη Τουρκία, που στο σύνολο της ιστοριογραφίας και γεωγραφίας αναφέρεται ως Μικρά Ασία και σήμερα επιδιώκει να ενταχθεί στην Ευρώπη, Συρία, Λίβανος, Ισραήλ, Ιορδανία, Ιράκ, Ιράν, Αίγυπτος, Κουβέιτ, Σαουδική Αραβία, Εμιράτα και Κυπριακή Δημοκρατία, κοιτίδα μεγάλων πολιτισμών και θρησκειών, αφετηρία και έδρα μεγάλων αυτοκρατοριών και αστείρευτη πηγή πετρελαίου, ουδέποτε έπαυσε να ταλανίζεται από εσωτερικές συγκρούσεις και εξωτερικές παρεμβάσεις και επεμβάσεις. Παραμένει μόνιμη περιοχή κρίσεων και συγκρούσεων, με εκτεταμένες συνέπειες όχι μόνο στις γειτονικές περιοχές, αλλά σχεδόν παγκοσμίως.

Το Παλαιστινιακό, παραμένει άλυτο και σε φαύλο κύκλο, λόγω της πολιτικής του Ισραήλ για «εδαφικές βελτιώσεις» εις βάρος των Παλαιστινίων και των γειτόνων και των αντιδράσεων των Παλαιστινίων, μέρος των οποίων δεν αναγνωρίζει την ύπαρξή του (Χαμάς). Τελευταία πρόκληση η νίκη της ισλαμικής οργανώσεως Χαμάς στις Παλαιστινιακές εκλογές για την ανάδειξη της νέας «αρχής», που προκάλεσε την αντίδραση του ΟΗΕ, ΗΠΑ, ΕΕ και Ρωσίας (Κουαρτέτο επιβλέψεως της Συμφωνίας του Όσλο 1993, του Οδικού Χάρτη και του Σχεδίου Απεμπλοκής). Το Ισραήλ κυριαρχεί στην περιοχή. Η διαφορά δυναμικού στο ισοζύγιο ισχύος και η αδιάλλακτη στάση έναντι των Παλαιστινίων οδήγησε στη χρήση τρομοκρατικών μεθόδων εκ μέρους των.

Η επέμβαση στο Ιράκ και η λειτουργία του «νέου κράτους», ομοσπονδιακής μορφής, βάσει του νέου Συντάγματος, οδήγησε σε εμφύλιο Σιϊτών-Σουνιτών, με κερδισμένους τους Κούρδους. Το «σιϊτικό» Ιράν θα αναζητήσει επαφή με το «σσιϊτικό» κυρίαρχο στοιχείο στη διακυβέρνηση του μέχρι χθές εχθρικού Ιράκ. Το Παλαιστινιακό και η εισβολή και κατοχή του Ιράκ εντάχθηκαν στα αίτια για την τρομοκρατική δράση της Αλ Κάϊντα, μάλλον προσχηματικά, διότι ο Μπιν Λάντεν ουδέποτε στο παρελθόν ενδιαφέρθηκε για τους Παλαιστινίους και τους ομοθρήσκους του του κοσμικού Ιράκ.

Η Συρία, με μόνιμα εχθρική στάση έναντι του Ισραήλ, έχει ακόμη και εδαφικές διαφορές μαζί του. Έχει χαρακτηριστεί ως κράτος-στόχος από τις ΗΠΑ, με αιτιολογικό ότι στηρίζει την ισλαμική τρομοκρατία, ιδιαίτερα εναντίον του Ισραήλ. Η θέση της έχει επιδεινωθεί, μετά τις γνωστές αιτιάσεις για τη δολοφονία του Χαλίλι στο Λίβανο, από όπου απέσυρε τα στρατεύματά της.

Ο Λίβανος, επί μακρόν σε ασταθή ισορροπία μεταξύ Συρίας και Ισραήλ, αναζητεί την ηρεμία και την αυτόνομη παρουσία του, μετά την αποχώρηση των Συριακών στρατευμάτων από το έδαφός του.

Το Ιράν, ιδιαίτερα μετά την εκλογή του νέου προέδρου, εμφανώς επιδιώκει και πάλι ρόλο μεγάλης περιφερειακής δυνάμεως, με πυρηνικές δυνατότητες. Έχει χαρακτηριστεί ως κράτος-στόχος από τις ΗΠΑ, λόγω της προσπάθειάς του να κατασκευάσει πυρηνικά όπλα, αλλά και της υποθάλψεως της ισλαμικής τρομοκρατίας.

Η Τουρκία ανησυχεί σφόδρα για την αυτονόμηση των Κούρδων στο Βόρειο Ιράκ, όπου και οι πετρελαιοπηγές της Μοσούλης και του Κιρκούκ, γεγονός που θα επηρεάσει τη μελλοντική στάση των Κούρδων στο έδαφός της. Χειρίζεται, ανάλογα με τις εκάστοτε επιδιώξεις της, την οικονομία των υδάτων, που επηρεάζουν τη Συρία, κυρίως. Διατηρεί την προσπάθεια στρατηγικής συγκλίσεως με το Ισραήλ, που συνεπάγεται συνεργασίες και πέραν της βιομηχανίας αμυντικού υλικού, ενώ συνεργάζεται και με την Ιορδανία. Αυτό εξυπηρετεί τις στρατηγικές απαιτήσεις των ΗΠΑ στην περιοχή.

Η Ιορδανία, λόγω της συνθέσεως του πληθυσμού, της οικονομικής και στρατιωτικής αδυναμίας, ασκεί παραδοσιακά πολιτική ισορροπιών μεταξύ ΗΠΑ, Ισραήλ και Παλαιστινίων, με σκοπό την ύπαρξή της.

Η Αίγυπτος, διατηρεί συνθήκη ειρήνης με το Ισραήλ (1978), ανταγωνίζεται τη Σαουδική Αραβία στην ηγεσία του αραβικού κόσμου, διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο σταθεροποιητικής δυνάμεως στη Μέση Ανατολή, με την υποστήριξη των ΗΠΑ. Επιδιώκει συνεργασία με τις χώρες της ΕΕ και επιζητεί οφέλη από τη στρατιωτική συνεργασία με το ΝΑΤΟ. Έχει εσωτερικά προβλήματα από τους ισλαμιστές.

Η Σαουδική Αραβία, κύριος παραγωγός πετρελαίου μαζί με το Κουβέιτ και τα Εμιράτα, στηρίζει παγκοσμίως το Ισλάμ. Ελέγχει, κατά ένα τρόπο τον ΟΠΕΚ, ενώ ελέγχεται από τις ΗΠΑ.

Η Κύπρος, άκρως ζωτικός χώρος στην Ανατολική Μεσόγειο και έναντι της Μέσης Ανατολής, αποτελούσε ανέκαθεν το μήλον της έριδος μεταξύ των ισχυρών. Γνώρισε πολλούς κατακτητές, που διεκδίκησαν τον έλεγχο του παραπάνω χώρου. Ο Ελληνισμός επεβίωσε και από το 1960 απέκτησε την κρατική της υπόσταση. Από το 2005 είναι μέλος της ΕΕ, ως Κυπριακή Δημοκρατία, με την συνεχιζόμενη παραδοξότητα, μέρος της να κατέχεται στρατιωτικά, από το 1974, από την Τουρκία. Από το 1960 μέρος της, επίσης, κατέχεται συμβατικά από το ΗΒ, με ειδικά προνόμια χρησιμοποίησεως του θαλασσιού και εναερίου χώρου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μετά την περιγραφείσα βραχεία ανάλυση της κρατούσης καταστάσεως στο εγγύς και ευρύτερο περιβάλλον, γίνεται κατανοητό ότι η Ελλάδα, και μετά την πλήρη ανατροπή του

διπολισμού στην Ευρώπη, ζει σε περιβάλλον ολοκληρωτικού ανταγωνισμού, με αστάθεια και ρευστότητα καταστάσεων στον βόρειο περίγυρό της, όπου εκκρεμούν και σοβαρά εθνικά θέματα με κυφορούμενους κινδύνους για την εθνική μας ασφάλεια και με εν ενεργεία, ακόμη, απειλή από την Τουρκία, με την οποία είχαμε τα τελευταία 50 χρόνια 6 μείζονες κρίσεις (1955, 1963, 1967, 1974, 1987 και 1996), με συνέπεια την ενδεχομένη απώλεια της μισής Κύπρου και τη διεκδίκηση του μισού Αιγαίου.

Ενδεχομένως η έννοια της απειλής, σήμερα, να φαίνεται υπερβολική. Δεν πρέπει όμως να διαφεύγει της προσοχής μας ότι η πολιτική εθνικής αμύνης σχεδιάζεται με βάση το δυσμενέστερο σενάριο.

Το σενάριο αυτό είναι, μετά από μακράν περίοδο πορείας της Τουρκίας στον «οδικό χάρτη» για την ένταξη της στην ΕΕ, να μείνει εκτός ΕΕ, με σύνδεση κάποιας «ειδικής σχέσεως». Οπότε, χωρίς δεσμεύσεις στα πλαίσια της «εξωτερικής εξισορροπήσεως» για μας, να συνεχίζει το ρόλο της μεγάλης περιφερειακής δυνάμεως με όλες τις αναθεωρητικές και επεκτατικές βλέψεις της.

Η ενδεχομένη ανεξαρτητοποίηση του «Κοσόβου» «νομιμοποιεί την απόσπαση εδάφους μιας χώρας με τη χρήση στρατιωτικής βίας από ξένες δυνάμεις, παρά τους ισχύοντες κανόνες του διεθνούς δικαίου. Η εξέλιξη αυτή κάθε άλλο παρά αδιάφορη αφήνει την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά και την ΠΓΔΜ.

Στο νέο διεθνές περιβάλλον ασφαλείας είναι πιθανή η εκδήλωση «ασυμμέτρων απειλών» και στη χώρα μας κατά στόχων συμμαχικών συμφερόντων, αλλά και αμιγώς ελληνικών. Στο εγγύς περιβάλλον ασφαλείας δεν αποκλείονται ανορθόδοξες ενέργειες εντός της Ελλάδος σε περιπτώσεις κρίσεων, μέσα στα πλαίσια του αλυτρωτισμού-μεγαλοϊδεατισμού ή ακόμη και τυχοδιωκτισμού.

Οι εταίροι μας στην ΕΕ και οι σύμμαχοί μας στο ΝΑΤΟ πρέπει να γνωρίζουν ότι οι θέσεις της Ελλάδος στα Ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό βασίζονται στο διεθνές δίκαιο, αλλά και στην αποφασιστικότητα για την υπεράσπισή τους, ακόμη δε ότι η Άγκυρα έχει υπερβεί τα εσκαμμένα στις μονομερείς διεκδικήσεις και τις απειλές για χρήση στρατιωτικής βίας. Παρ'όλον ότι στην εποχή μας οι ελληνικές θέσεις έχουν το μειονέκτημα να μην συμβαδίζουν πάντοτε με τις γεωπολιτικές προτεραιότητες τόσο των ΗΠΑ όσο και της ΕΕ, εν τούτοις η Ελλάς πρέπει να μάθει να λειτουργεί υπό συνθήκες πολυπλόκων συμφερόντων, εκπέμπουσα ταυτόχρονα μήνυμα ισχύος και αποφασιστικότητας.

Μέχρι να διευκρινισθεί η κατάσταση, πρέπει, για μας, να λειτουργεί αποτελεσματικά η «εσωτερική εξισορρόπηση».

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

ΠΕΡΙ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ

Του κ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Λέκτορα Παντείου Πανεπιστημίου

Ως διεθνείς κρίσεις ορίζονται μια σειρά αλληλεπιδράσεων οι οποίες αναπτύσσονται μεταξύ των κυβερνήσεων δύο ή περισσότερων χωρών οι οποίες βρίσκονται σε σοβαρή σύγκρουση συμφερόντων. Οι αλληλεπιδράσεις αυτές δημιουργούν συνθήκες τέτοιες ώστε να αντιμετωπίζεται το ενδεχόμενο χρήσης στρατιωτικής δύναμης προκειμένου να επιτευχθούν οι εθνικοί στόχοι. Γενικά, οι κρίσεις είναι καταστάσεις όπου θεμελιώδεις αξίες βρίσκονται υπό απειλή, επικρέμαται ο κίνδυνος του πολέμου, και υπάρχει πίεση χρόνου.

Ο χειρισμός κρίσεων, υπό ευρεία έννοια, έχει τρεις διαστάσεις :

α. Την πρόληψη μιας κρίσης.

β. Τη διασφάλιση των εθνικών συμφερόντων σε μια κρίση, αποφεύγοντας όμως κλιμάκωση και πόλεμο.

γ. Τη μεθοδική μετάβαση σε πόλεμο, αν αυτό χρειαστεί.

Τρία είδη κρίσεων μπορεί να διακριθούν :

α. Προσχηματικές κρίσεις, δηλαδή κρίσεις που προκαλούνται από κάποιο κράτος προκειμένου αυτό να δικαιολογήσει την έναρξη εχθροπραξιών τις οποίες έχει ήδη προσχεδιάσει (π.χ. η κρίση του Ντάντσιχ το 1939).

β. Δευτερογενείς κρίσεις, δηλαδή κρίσεις με τρίτα μέρη που κάποιο κράτος αντιμετωπίζει ενόσω βρίσκεται σε εχθροπραξίες με τον κύριο αντίπαλό του (π.χ. η κρίση του «Λουζιτάνια» το 1915).

γ. Κρίσεις αμφισβήτησης δεσμεύσεων/δικαιωμάτων, όπου μια δέσμευση που έχει αναλάβει ο αντίπαλος (π.χ. να μην επιτρέψει την εγκατάσταση ορισμένων οπλικών συστημάτων σε μία συγκεκριμένη περιοχή) τίθεται υπό ενεργό αμφισβήτηση, αναμένοντας υποχώρησή του (π.χ. κρίση των πυραύλων της Κούβας το 1962).

Οι ελληνοτουρκικές κρίσεις από το 1974 και ύστερα εντάσσονται στην τρίτη κατηγορία (κρίσεις εν αναμονή υποχώρησης). Όλες αυτές οι κρίσεις ξεκίνησαν με την Τουρκία να θέτει υπό αμφισβήτηση ελληνικά δικαιώματα στο Αιγαίο (υφαλοκρηπίδα, κυριαρχία βραχονησίδων) και να προσπαθεί να εξαναγκάσει την ελληνική πλευρά σε υποχώρηση. Καθώς εκτιμάται ότι η τουρκική πολιτική των διεκδικήσεων θα συνεχιστεί, θα πρέπει να αναμένουμε την περαιτέρω εμφάνιση τέτοιου είδους κρίσεων.

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Αναφέραμε ότι οι ελληνοτουρκικές κρίσεις έρχονται σαν αποτέλεσμα τουρκικών διεκδικήσεων εις βάρος ελληνικών δικαιωμάτων. Αυτό σημαίνει ότι, με βάση τις διάφορες τουρκικές ενέργειες, μπορούμε, ως ένα βαθμό, να διακριβώσουμε τις τουρκικές διαθέσεις και να προβλέψουμε τις επερχόμενες κρίσεις. Τόσο η κρίση του 1987, όσο και η κρίση του 1996, ξεκίνησαν από επίσημες τουρκικές ενέργειες (έκδοση άδειας εξερεύνησης της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, ρηματική διακοίνωση διεκδίκησης των Ιμίων), οι οποίες ήταν γνωστές στην ελληνική Κυβέρνηση. Άρα, τέτοιου είδους ενέργειες από πλευράς Τουρκίας προσφέρουν στη χώρα μας μια κάποια προειδοποίηση για επερχόμενες κρίσεις. Τι μπορεί να γίνει όταν ξαναβρεθούμε αντιμέτωποι με τέτοιου είδους ενέργειες στο μέλλον; Τέσσερις προτάσεις παρουσιάζουν ενδιαφέρον :

α. Αύξηση της προσπάθειας συλλογής πληροφοριών για τις προθέσεις του αντιπάλου.

β. Ενίσχυση της αποτροπής. Μπορούμε να προβούμε σε δηλώσεις που δείχνουν την αποφασιστικότητά μας, καθώς και σε διπλωματικές επαφές. Επίσης, να θέσουμε στρατιωτικές δυνάμεις σε επιφυλακή ή ακόμη και να τις αναπτύξουμε σε περιοχές όπου υπάρχει υποψία ότι ο αντίπαλος σχεδιάζει να δράσει. Ενέργειες σαν αυτές έχουν κόστος (π.χ. οικονομικό, αλλά ενίοτε και πολιτικό), αλλά συχνά αξίζουν τον κόπο.

γ. Ενέργειες με τις οποίες μειώνεται η τρωτότητα των Ε.Δ. μας σε αιφνιδιαστικό πρώτο πλήγμα (π.χ. αραίωση). Ο στόχος της ενέργειας αυτής είναι να αφαιρεθούν από τον αντίπαλο τα κίνητρα να κλιμακώσει την κρίση σε πολεμική σύρραξη. Με άλλα λόγια, καθώς τυχόν εχθρικό πρώτο πλήγμα θα έχει μειωμένη καταστρεπτικότητα, μειώνεται η πιθανότητα να μπει ο εχθρός στον πειρασμό να το πραγματοποιήσει.

δ. Μελέτη των συνεπειών που θα έχει η εχθρική δράση που πιστεύουμε ότι επίκειται. Επανεξέταση των σχεδίων που έχουν καταρτισθεί σχετικά.

Στην περίπτωση που η προσπάθεια πρόληψης της κρίσης αποτύχει, περνάμε στον χειρισμό κρίσεων αυτό καθαυτό.

ΔΥΟ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΚΡΙΣΕΩΝ

Υπάρχουν δύο προσεγγίσεις αναφορικά με το ποια είναι η σημαντικότερη παράμετρος στον χειρισμό κρίσεων. Η πρώτη προσέγγιση αποδίδει καιρία σημασία στην ασυμμετρία συμφερόντων μεταξύ των αντιπάλων και τη συνακόλουθη ασυμμετρία αποφασιστικότητάς τους για περαιτέρω κλιμάκωση. Η δεύτερη προσέγγιση θεωρεί ως σημαντικότερο παράγοντα την ισορροπία ισχύος μεταξύ των αντιπάλων. Θα παρουσιάσουμε τις δύο αυτές προσεγγίσεις και, χωρίς να αγνοήσουμε τη δεύτερη, θα δείξουμε ότι η πρώτη προσέγγιση είναι η καταλληλότερη για τον χειρισμό των ελληνοτουρκικών κρίσεων του μέλλοντος.

Η πρώτη προσέγγιση πρεσβεύει την αύξηση του αμοιβαίου ρίσκου του πολέμου. Βασίζεται στον φόβο του εχθρού ότι τα πράγματα μπορεί να ξεφύγουν από τον έλεγχο και ο πόλεμος να προέλθει μάλλον από απροσεξία παρά από προηγούμενο σχεδιασμό. Η αξιοπιστία της στρατηγικής μας προέρχεται από τον φόβο του εχθρού ότι παραπέρα πίεσή του μπορεί να προκαλέσει μια παρορμητική και βίαιη αντίδραση εκ μέρους μας, αντί για μια ορθολογική και ελεγχόμενη. Οι απειλές που εκτοξεύουμε ενέχουν μεν ρίσκο και για τις δύο πλευρές, αλλά η ιδέα της όλης στρατηγικής είναι ότι ο αντίπαλος δεν θα τολμήσει να διακριβώσει εάν μπλοφάρουμε, ακριβώς γιατί το ρίσκο είναι μεγάλο («χειρισμός ρίσκου»). Αυτό που κάνει βέβαιο, ή έστω πιθανό ότι η στρατηγική του χειρισμού του αμοιβαίου ρίσκου του πολέμου θα

πετύχει, είναι η ασυμμετρία συμφερόντων. Η στρατηγική αυτή προϋποθέτει ότι η άλλη πλευρά δεν έχει αυξημένο κίνητρο για προσφυγή σε πόλεμο. Αυτό συμβαίνει σε περιπτώσεις όπου τα συμφέροντα που διακυβεύονται είναι μεγαλύτερα για μας παρά για τον αντίπαλο. Με άλλα λόγια, η στρατηγική αυτή προσφέρεται για χώρες που υπερασπίζονται το status quo. Αυτός που υπερασπίζεται το status quo έχει μεγαλύτερο κίνητρο να επιδείξει αποφασιστικότητα από ό,τι αυτός που επιδιώκει να το αλλάξει. Έτσι, οι απειλές του πρώτου είναι εγγενώς πιο αξιόπιστες από αυτές του δεύτερου.

Η δεύτερη προσέγγιση είναι πιο προσεκτική. Βασίζεται στην προϋπόθεση ότι η άλλη πλευρά έχει αυξημένο κίνητρο για προσφυγή σε πόλεμο. Για να είναι αξιόπιστες οι απειλές μας θα πρέπει να είναι ορθολογικές και για να γίνει αυτό θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο στον εχθρό ότι του επιφυλάσσεται μεγαλύτερη ζημιά από όφελος σε περίπτωση που οι απειλές μας πραγματοποιηθούν. Επομένως, οι απειλές μας θα πρέπει είτε να βασίζονται σε αναμφισβήτητη στρατιωτική υπεροχή, είτε να μην εκτοξεύονται καθόλου.

Ας δούμε, απλουστευμένα, τα συμπεράσματα στα οποία οδηγεί η δεύτερη προσέγγιση. Τρία είναι τα πιθανά σενάρια για τις διαθέσεις του αντιπάλου κατά τη διάρκεια μιας κρίσης :

α. Ο αντίπαλος επιζητεί σύγκρουση.

β. Ο αντίπαλος δεν έχει επιλέξει απαραίτητως τη σύγκρουση, αλλά δεν την αποκλείει.

γ. Ο αντίπαλος μπλοφάρει και θα πάει σε σύγκρουση μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Από την άλλη μεριά, η στρατιωτική ισχύς μας, μπορεί να είναι είτε επαρκής είτε ανεπαρκής για να τον αντιμετωπίσουμε. Έξη είναι τα πιθανά σενάρια που προκύπτουν από τον συνδυασμό των διαθέσεων του αντιπάλου με τη στρατιωτική μας ισχύ :

(1) Ο αντίπαλος επιζητεί σύγκρουση και εμείς διαθέτουμε επαρκή στρατιωτική ισχύ για να τον αντιμετωπίσουμε. Επιλογή της πιο ευνοϊκής στιγμής για την έναρξη των εχθροπραξιών.

(2) Ο αντίπαλος επιζητεί σύγκρουση και εμείς δεν διαθέτουμε επαρκή στρατιωτική ισχύ για να τον αντιμετωπίσουμε. Υποχώρηση όσο επιβάλλει η αδυναμία, τάχιστος εξοπλισμός, αναζήτηση πολιτικών ερεισμάτων.

(3) Ο αντίπαλος δεν αποκλείει τη σύγκρουση και εμείς διαθέτουμε επαρκή στρατιωτική ισχύ για να τον αντιμετωπίσουμε. Όχι υποχωρήσεις, αφήνοντας όμως διέξοδο στον αντίπαλο για αξιοπρεπή απεμπλοκή.

(4) Ο αντίπαλος δεν αποκλείει τη σύγκρουση και εμείς δεν διαθέτουμε επαρκή στρατιωτική ισχύ για να τον αντιμετωπίσουμε. Αποφυγή προκλήσεων, τάχιστος εξοπλισμός, αναζήτηση πολιτικών ερεισμάτων.

(5) Ο αντίπαλος μπλοφάρει και εμείς διαθέτουμε επαρκή στρατιωτική ισχύ για να τον αντιμετωπίσουμε. «Βλέπουμε» τη μπλόφα, σε εξωφρενικές απαιτήσεις του αντιπάλου πετυχαίνουμε νίκη.

(6) Ο αντίπαλος μπλοφάρει και εμείς διαθέτουμε επαρκή στρατιωτική ισχύ για να τον αντιμετωπίσουμε. Περιορισμένες, συμβολικού χαρακτήρα υποχωρήσεις, υποβάθμιση των προκλήσεων.

Το πρόβλημα με την παραπάνω συλλογιστική είναι ότι είναι δύσκολο να εφαρμοστεί σε περιπτώσεις όπου διακυβεύεται η ίδια η πατρίδα σου. Ενώ για συμφέροντα που βρίσκονται έξω από τα σύνορά σου μπορείς κάλλιστα να κάνεις ορθολογιστικούς υπολογισμούς κόστους-οφέλους και να πράττεις ανάλογα, υποτίθεται ότι θα υπερασπιστείς την πατρίδα σου μέχρις εσχάτων, ακόμα και έναντι υπέρτερης ισχύος. Φυσικά, υπάρχουν παραδείγματα λαών που υποχώρησαν και αποδέχθηκαν ακόμη και ολοκληρωτική κατάκτηση αμαχητί (Τσέχοι 1938-39, Δανοί 1940). Τα όσα ακολουθούν στηρίζονται στην προϋπόθεση ότι σε περίπτωση απειλής κατά της εθνικής κυριαρχίας η χώρα μας θα επιδείξει συμπεριφορά ανάλογη με αυτή που επέδειξε το 1940.

Τα παραπάνω, φυσικά, δεν σημαίνουν ότι δεν θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τη διατήρηση μιας σχετικής έστω ισορροπίας ισχύος. Όσο μεγάλη και αν είναι η ασυμμετρία συμφερόντων υπέρ του αμυνομένου, αυτό δεν θα τον σώσει στην περίπτωση που η ισορροπία ισχύος είναι συντριπτικά υπέρ του επιτιθέμενου.

Συμπερασματικά, βλέπουμε ότι η μοναδική ελληνική επιλογή για τον χειρισμό των μελλοντικών ελληνοτουρκικών κρίσεων είναι η «διπλωματία στο χείλος του γκρεμού» (brinkmanship), δηλαδή ο χειρισμός του αμοιβαίου ρίσκου του πολέμου. Πρόκειται για έναν δρόμο που απαιτεί ατσάλινα νεύρα, συνειδητή επιλογή για ριψοκίνδυνη συμπεριφορά, και έντεχνη καλλιέργεια μιας φήμης για αποφασιστικότητα και ενίοτε ανορθολογισμό.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΧΕΙΛΟΣ ΤΟΥ ΓΚΡΕΜΟΥ

Ο όρος αυτός σίγουρα δεν ακούγεται ευχάριστος, αλλά απλούστατα δεν υπάρχει άλλη επιλογή. Το κλειδί της συμπεριφοράς αυτής δεν είναι άλλο από τη διατήρηση ενός καλού «προσώπου» στη διεθνή κοινωνία, δηλαδή μιας πεποίθησης των άλλων κρατών ότι θα συμπεριφερθούμε μαχητικά και ανένδοτα σε ό,τι ζήτημα μας αφορά. Μετά την υποχώρηση στα Ίμια, η χώρα μας έχει ιδιαίτερη ανάγκη από την ανοικοδόμηση του «προσώπου» αυτού.

Κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, είναι μεγάλη υπόθεση το να μη φανείς αδύναμος. Δεν ξέρεις που μπορεί να οδηγήσει η αίσθηση τυχόν αδυναμίας σου. Οι διεθνείς σχέσεις σε μεγάλο βαθμό δεν έχουν να κάνουν τόσο με τις δυνατότητές σου αυτές καθαυτές, αλλά με την προθυμία σου να αναλάβεις το ρίσκο να τις χρησιμοποιήσεις.

Το μυστικό σε μια κρίση είναι να κάνεις κινήσεις τέτοιες που κρύβουν μεν κίνδυνο πολέμου, αλλά δεν κάνουν τον πόλεμο αναπόφευκτο. Βέβαια, πάντα υπάρχει η πιθανότητα να ξεφύγουν τα πράγματα από τον έλεγχο - αλλιώς δεν θα υπήρχε κρίση. Το θέμα είναι να χειριστείς το ρίσκο του πολέμου προς όφελός σου.

Η προηγούμενη συμπεριφορά ενός κράτους επηρεάζει σημαντικά το τι περιμένουν τα άλλα κράτη από αυτό στο μέλλον. Αν σε έναν παλιότερο ανταγωνισμό σε ανάληψη ρίσκου έχει υποχωρήσει, η φήμη του για αποφασιστικότητα έχει μειωθεί και τα άλλα κράτη λογικά αναμένουν ότι, σε παρόμοια περίπτωση στο μέλλον, η υποχώρηση θα επαναληφθεί. Αντίστροφα ισχύουν για μια παλιότερη επικράτηση. Έτσι, η στάση μας στην κρίση του «Σισμίκ» ενίσχυσε τη φήμη μας για αποφασιστικότητα, ενώ η υποχώρησή μας στην κρίση των Ιμίων τη μείωσε.

Συχνότατα, κατά τη διάρκεια κρίσεων, εκτοξεύεις απειλές και αναλαμβάνεις δεσμεύσεις βασισμένες στο στρατιωτικό σου δυναμικό (π.χ. «δεν θα επιτρέψουμε στο «Σισμίκ» να πραγματοποιήσει έρευνες στην υφαλοκρηπίδα μας, και αν χρειαστεί θα το βυθίσουμε»). Σε

αυτές τις περιπτώσεις, μπορείς να ωφεληθείς αν είσαι (ή φαίνεται πως είσαι) λίγο τρελός ή αν δεν έχει (ή φαίνεται πως δεν έχεις) τον πλήρη έλεγχο.

Όμως, ακόμα και έτσι, δε σε πιστεύουν πάντα. Για να σε πιστέψουν σίγουρα, πρέπει «να βάλεις την πλάτη σου στον τοίχο». Πρέπει, δηλαδή, να τοποθετήσεις τον εαυτό σου σε θέση ώστε να μην έχεις άλλη επιλογή παρά να πραγματοποιήσεις την απειλή σου. Αφού το έχεις κάνει αυτό, στη συνέχεια παραχωρείς την πρωτοβουλία - και μαζί και την ευθύνη της απόφασης που θα οδηγήσει σε πόλεμο - στον αντίπαλο.

Ένα παράδειγμα αυτής της τακτικής είναι η αποστολή στρατιωτικών δυνάμεων στο σημείο που θέλεις να προστατεύσεις. Η παρουσία των στρατευμάτων σου εκεί, μεταθέτει στον αντίπαλο το δίλημμα του τι θα κάνει με αυτά. Εάν, δε, τα πλήξει στρατιωτικά, δεν σου αφήνει άλλη επιλογή παρά να πολεμήσεις. Εδώ είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι οι ναυτικές και αερομεταφερόμενες δυνάμεις είναι ιδεώδεις για τέτοιες, συμβολικού χαρακτήρα, παρουσίες.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η ανάθεση διαταγών για την εκτέλεση της απειλής στους στρατιωτικούς (π.χ. οι διαταγές στον Ελληνικό στόλο να βυθίσει το «Σισμίκ» το 1987). Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ευθύνη μετατίθεται σε ένα τρίτο μέρος, αποστερώντας μας τον πλήρη έλεγχο. Επίσης, το ρίσκο σύγκρουσης, αυξάνεται, καθώς οι στρατιωτικοί θεωρούνται «θερμοκέφαλοι». Γενικά, είναι καλό να περνά προς τα έξω η εντύπωση ότι υπάρχει μια μερίδα «σκληρών» ή «θερμοκέφαλων», η οποία δεν μπορεί να αγνοηθεί κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεών μας. Και επειδή είναι δύσκολο για - υπεύθυνα υποτίθεται - μέλη κυβερνήσεων να παίξουν αυτόν τον ρόλο, οι στρατιωτικοί είναι οι καταλληλότεροι για να κάνουν κάτι τέτοιο.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και άλλα παραδείγματα. Αυτό που πρέπει να έχει κανείς κατά νου είναι ότι όσο πιο ασαφής είναι μια δέσμευση, τόσο περισσότερο ο αντίπαλος αναμένει υποχώρησή μας. Για παράδειγμα, η φράση «θα υπερασπιστούμε τα κυριαρχικά μας δικαιώματα στο Αιγαίο» είναι πιο ασαφής από την αντίστοιχη «θα υπερασπιστούμε την ελληνική κυριαρχία στις βραχονησίδες Ίμια» (μια βραχονησίδα έχει σαφή όρια και επομένως υποτίθεται ότι μας είναι δύσκολο να υποχωρήσουμε). Επίσης, ότι μπορεί το αντικείμενο της δέσμευσής σου να είναι σαφές, αλλά η απειλή με την οποία συνοδεύεις τη δέσμευση μπορεί κάλλιστα να είναι ασαφής. Με άλλα λόγια, ο αντίπαλος δεν ξέρει τι ακριβώς θα κάνεις και έτσι επικρέμαται μια ανεξέλεγκτη κλιμάκωση. Εδώ υπεισέρχονται δύο ζητήματα. Το πρώτο, είναι το ζήτημα της στρατηγικής του λεγόμενου «ισοδύναμου τετελεσμένου», σύμφωνα με την οποία οποιαδήποτε επεκτατική κίνηση της Τουρκίας στο Αιγαίο θα απαντηθεί με μία αντίστοιχη ελληνική, η οποία θα έχει ισοδύναμο αποτέλεσμα. Με βάση την αμέσως προηγούμενη επισήμανση, είναι εύκολο να διαπιστωθεί το μειονέκτημα αυτής της στρατηγικής: Γνωρίζοντας η Τουρκία ότι το κόστος το οποίο θα υποστεί θα είναι ισοδύναμο με αυτό το οποίο θα προκαλέσει και σε καμία περίπτωση μεγαλύτερο απ' αυτό, θα μπορεί κάθε φορά να επιλέγει ενέργειες το κόστος των οποίων θα έχει προηγουμένως εκτιμήσει ως αποδεκτό. Οι υπολογισμοί κόστους-οφέλους θα είναι σχετικά εύκολο να γίνουν, καμία ασάφεια δεν θα υπάρχει.

Το δεύτερο ζήτημα, συναφές με το πρώτο, είναι το εάν η χώρα μας θα υιοθετήσει στρατηγική προληπτικού πρώτου πλήγματος (pre-emptive strike), εάν δηλαδή η αντίδρασή μας στην εχθρική ενέργεια θα μπορεί να συνίσταται και σε άμεση έναρξη εχθροπραξιών. Έχει υποστηριχθεί ότι η υιοθέτηση μιας τέτοιας στρατηγικής από τη χώρα μας θα έχει αποσταθεροποιητικές συνέπειες, θα προκαλέσει τον αντίπαλο και θα μας δημιουργήσει προβλήματα με τους συμμάχους μας. Όλα αυτά είναι σωστά. Είναι όμως προς το συμφέρον της χώρας μας να μην αποκηρύξει ρητά μια τέτοια στρατηγική, αλλά να διατηρήσει ασάφεια

αναφορικά με το τι πρόκειται να πράξει. Η συνέπεια αυτού είναι να ενισχύεται η αποτροπή, καθώς ο αντίπαλος ποτέ δεν μπορεί να είναι σίγουρος ότι τα οφέλη που μπορεί να του δώσει η επεκτατική πολιτική του θα υπερβούν το κόστος που θα του προκαλέσει ένα ελληνικό πρώτο πλήγμα.

Κλείνοντας την ανάλυση της «διπλωματίας στο χείλος του γκρεμού», λίγα λόγια για την «τακτική του σαλαμιού». Οι περισσότερες δεσμεύσεις είναι ασαφείς στις λεπτομέρειές τους, για πολλούς λόγους (π.χ. αδυναμία λεπτομερειακού σχεδιασμού). Απαιτείται μια ορισμένου επιπέδου παραβίαση προκειμένου να λειτουργήσουν. Εδώ αρχίζουν τα τεχνάσματα : μια παραβίαση ήσσονος σημασίας στην αρχή, μετά μια λίγο μεγαλύτερη, μετά άλλο λίγο, και στο τα έλος κουρέλιασμα της δέσμευσης. Λίγη δόση «τρέλας» και μη προβλεψιμότητας αποτελεί ένα καλό αντίδοτο που αποθαρρύνει τέτοιες ενέργειες.

ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΦΥΓΗ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗΣ

Έχει ήδη αναφερθεί ότι ο χειρισμός κρίσεων έχει τις διαστάσεις της κατασφάλισης των εθνικών συμφερόντων και αποφυγής κλιμάκωσης και πολέμου. Η «διπλωματία στο χείλος του γκρεμού» αναφέρεται στην πρώτη διάσταση. Από την άλλη μεριά, προσοχή πρέπει να δοθεί ώστε να μη φτάσουμε σε αθέλητο πόλεμο, είτε από υπέρμετρη πρόκληση του αντιπάλου, είτε από ατύχημα. Για να επιτευχθεί αυτή η αυτοσυγκράτηση, θα πρέπει και οι δύο πλευρές να είναι ικανές και πρόθυμες να κινηθούν με βάση τις παρακάτω αρχές :

α. Πολιτικός έλεγχος των στρατιωτικών επιλογών.

β. Χρονικές παύσεις στις στρατιωτικές επιχειρήσεις, ώστε να δοθεί χρόνος στον αντίπαλο να εκτιμήσει την κατάσταση και να ανταποκριθεί σε προτάσεις.

γ. Περιορισμός των στρατιωτικών σου κινήσεων σε αυτές που συνιστούν καθαρή επίδειξη της αποφασιστικότητάς σου και συμβαδίζουν με περιορισμένους στόχους εκ μέρους σου.

δ. Στρατιωτικές κινήσεις στενά συντονισμένες με πολιτικο-διπλωματικές ενέργειες.

ε. Αποφυγή στρατιωτικών κινήσεων που δείχνουν στον αντίπαλο ότι καταφεύγεις σε ευρείας κλίμακας εχθροπραξίες και συνεπώς του δημιουργούν κίνητρο για προληπτικό πλήγμα.

στ. Επιλογή στρατιωτικών και διπλωματικών επιλογών που δίνουν στον αντίπαλο να καταλάβει ότι προτιμάς διαπραγματεύσεις από πόλεμο.

ζ. Επιλογή στρατιωτικών και διπλωματικών επιλογών που επιτρέπουν στον αντίπαλο να εξέλθει της κρίσης χωρίς να θίγονται τα ζωτικά του συμφέροντα ή έστω διασώζοντας τα προσχήματα.

Οι αρχές αυτές, φυσικά, δεν έχουν απόλυτη, αλλά σχετική αξία, η οποία ποικίλλει ανάλογα με την περίπτωση. Επίσης, εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τα όσα προαναφέρθηκαν για τη «διπλωματία στο χείλος του γκρεμού» (π.χ. σε ό,τι αφορά στον πολιτικό έλεγχο των στρατιωτικών επιλογών, θα πρέπει να έχει κανείς κατά νου ότι, όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να είναι χρήσιμο το να προβείς σε απειλές που συνεπάγονται κάποια απώλεια ελέγχου).

ΠΕΙΘΑΝΑΓΚΑΣΜΟΣ

Ας υποθέσουμε ότι, για οποιονδήποτε λόγο, η «διπλωματία στο χείλος του γκρεμού» που ασκήσαμε κατά τη διάρκεια μιας κρίσης απέτυχε. Επίσης ο αντίπαλος όχι μόνο δεν έχει συμμορφωθεί με τις παραπάνω αρχές για την αποφυγή κλιμάκωσης, αλλά αντίθετα έχει αρχίσει να μεταβάλλει το status quo σε βάρος μας, π.χ. με την κατάληψη εδάφους. Πριν την καταφυγή σε πόλεμο υπάρχει ένα τελευταίο βήμα, με το οποίο για μια ακόμη φορά επιδεικνύουμε την αποφασιστικότητά μας και πιέζουμε τον αντίπαλο να επιστρέψει στο status quo ante. Αυτό είναι η στρατηγική του πειθαναγκασμού (compellance).

Ο πειθαναγκασμός συνίσταται σε απειλές χρήσης βίας, καθώς και την σε περιορισμένη κλίμακα χρήση βίας προκειμένου να παραδειγματιστεί ο αντίπαλος και να υποχωρήσει. Στη στρατηγική αυτή, χρησιμοποιούμε μόνο τόση βία όση είναι αρκετή για να επιδείξουμε την αποφασιστικότητά μας να υπερασπιστούμε τα συμφέροντά μας και το ότι είμαστε διατεθειμένοι να χρησιμοποιήσουμε περισσότερη βία αν αυτό καταστεί απαραίτητο. Στον πειθαναγκασμό, προτού χρησιμοποιήσεις βία ή κλιμακώσεις τη χρήση της, δίνεις στον αντίπαλο μια ευκαιρία να σταματήσει ή να υποχωρήσει. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι απειλές και η αρχικά περιορισμένη χρήση βίας συνδέονται με την αποστολή των κατάλληλων μηνυμάτων στον αντίπαλο. Μ' άλλα λόγια, ο πειθαναγκασμός δεν εμπεριέχει μόνο βία και απειλές, αλλά και διαπραγματεύσεις και παζάρια.

Για να πετύχει ο πειθαναγκασμός, θα πρέπει να δημιουργήσουμε στον αντίπαλο την αίσθηση του επείγοντος - πρέπει να συμμορφωθεί με τις επιθυμίες μας το ταχύτερο δυνατό. Επίσης, πρέπει να πιστέψει ο αντίπαλος ότι υπάρχει ασυμμετρία συμφερόντων, και κατά συνέπεια κινήτρων, η οποία μας ευνοεί. Τέλος, θα πρέπει να δημιουργηθεί στον αντίπαλο ο φόβος ότι, αν οι απαιτήσεις μας απορριφθούν, θα επακολουθήσει μη αποδεκτή κλιμάκωση. Κατ' αυτήν την έννοια, ο πειθαναγκασμός μοιάζει με τα τελεσίγραφα. Ένα τελεσίγραφο αποτελείται από μια συγκεκριμένη απαίτηση, ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα για συμμόρφωση, και μια απειλή που θα πραγματοποιηθεί σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Η στρατηγική του πειθαναγκασμού είναι μια δύσκολη στρατηγική, η οποία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στην εκάστοτε περίπτωση. Όταν εφαρμόζουμε πειθαναγκασμό, θα πρέπει συνεχώς να κάνουμε εκτίμηση του ρίσκου που συνεπάγονται οι ενέργειές μας (π.χ. τελεσίγραφα). Επίσης, υπάρχει αντίφαση μεταξύ της προσπάθειας να δοθεί στον αντίπαλο η αίσθηση του επείγοντος και της ανάγκης για επιβράδυνση των εξελίξεων ώστε να δοθεί χρόνος στον αντίπαλο να εκτιμήσει την κατάσταση (βλ. παραπάνω). Τόσο η εξαπόλυση των απειλών μας, όσο και η έναρξη των διαπραγματεύσεων, θα πρέπει να γίνουν την κατάλληλη στιγμή. Θα πρέπει πάντα να αφήνουμε στον αντίπαλο μια αξιοπρεπή οδό διαφυγής από την κρίση, πράγμα που σημαίνει ότι στον πειθαναγκασμό εκτός από το «μπαστούνι» θα πρέπει να υπάρχει μια θέση και για το «καρότο».

ΟΜΑΔΑ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΚΡΙΣΕΩΝ

Ποιοι είναι, ή θα πρέπει να είναι, αυτοί που θα χειριστούν τις μελλοντικές κρίσεις; Αυτή τη στιγμή, κέντρο σχεδιασμού - χειρισμού κρίσεων υπάρχει στα πλαίσια τόσο του ΓΕΕΘΑ, όσο και του ΥΠΕΞ. Έχει υποστηριχθεί ότι «η Ελλάδα δεν χρειάζεται πολλά κέντρα σχεδιασμού - διαχείρισης κρίσεων, αλλά ένα που να λειτουργεί αποτελεσματικά». Εκτός αυτού, έχει ασκηθεί κριτική για το ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης των Ιμίων οι χειρισμοί δεν έγιναν από το ΚΥΣΕΑ, αλλά από ένα ad hoc όργανο.

Ο ρόλος του ΚΥΣΕΑ στον χειρισμό κρίσεων δεν θα πρέπει να μεγαλοποιείται. Οι κρίσεις αποτελούν έκτακτα περιστατικά, διαφορετικού χαρακτήρα από τη γενική χάραξη πολιτικής. Η

αποτελεσματικότητα δεν αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των θεσμικών οργάνων. Συν τοις άλλοις, ad hoc όργανα έχουν στο παρελθόν χειριστεί κρίσεις με επιτυχία (π.χ. η Αμερικανική ExCom κατά την κρίση της Κούβας). Ένα ανάλογο πείραμα επαναλήφθηκε με επιτυχία με την άτυπη Επιτροπή Ετοιμότητας η οποία συγκροτήθηκε κατά τη μεγάλη τουρκική άσκηση του Ιανουαρίου 1998 υπό την προεδρία του ΥΦΕΞ. Επομένως, το όργανο που θα χειριστεί την επόμενη ελληνοτουρκική κρίση μπορεί κάλλιστα να μην είναι το ΚΥΣΕΑ.

Ποιοι θα συμμετέχουν στο όργανο αυτό; Σίγουρα ο Πρωθυπουργός, ο ΥΠΕΞ, ο ΥΠΕΘΑ και ο Α/ΓΕΕΘΑ. Στην πράξη, ηγετικές φυσιογνωμίες της εκάστοτε Κυβέρνησης πάντοτε συμμετέχουν σε τέτοιου είδους όργανα (π.χ. οι Υπουργοί Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας κατά την κρίση των Ιμίων) ούτως ώστε να εξασφαλίζεται ενδοκυβερνητική συναίνεση στην πολιτική που αποφασίζεται. Στις ΗΠΑ ο Διευθυντής της Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (DCI συμμετέχει ανελλιπώς σε όργανα χειρισμού κρίσεων. Στη χώρα μας, το status του Αρχηγού της ΕΥΠ δεν επιτρέπει κάτι το αντίστοιχο, τουλάχιστον για την ώρα. Αυτό επιβάλλεται να αλλάξει, σε συνδυασμό με την επιβεβλημένη αναβάθμιση της ΕΥΠ.

Πέραν των παραπάνω ατόμων, η σύνθεση της ομάδας χειρισμού κρίσεων μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις περιστάσεις. Οι ΥΦΕΞ, ΥΦΕΘΑ και ΑΓΕ έρχονται στο μυαλό ως πιθανοί συμμετέχοντες, ενώ η αμερικανική εμπειρία έχει να παρουσιάσει την παραγωγική συμμετοχή μιας σειράς συγκριτικά χαμηλόβαθμων εμπειρογνομόνων (π.χ. πρεσβευτής στον ΟΗΕ), ακόμη και ιδιωτών (πρώην ΥΠΕΞ).

Όλοι όσοι είναι βέβαιο ότι θα συμμετάσχουν στην ομάδα χειρισμού κρίσεων θα πρέπει να προετοιμάζονται εκ των προτέρων. Συμμετοχή σε σεμινάρια και προσομοιώσεις χειρισμού κρίσεων θα πρέπει να επιδιωχθεί, ενώ και η μελέτη βιβλίων που αναφέρονται σε παλαιότερες κρίσεις δεν είναι άσχημη ιδέα.

Όσο για τη δημιουργία κέντρων σχεδιασμού - χειρισμού κρίσεων σε διάφορες υπηρεσίες, αποτελεί θετικό βήμα. Αν μη τι άλλο, μπορούν να λειτουργήσουν ως επιτελεία του εκπροσώπου της κάθε υπηρεσίας στην ομάδα χειρισμού κρίσεων (ΥΠΕΘΑ, ΥΠΕΞ, Α/ΓΕΕΘΑ), έχοντας ετοιμάσει εκ των προτέρων σχέδια και εκτιμήσεις και συνεχίζοντας το επιτελικό τους έργο κατά τη διάρκεια της κρίσης. Η αλήθεια είναι πως η κάθε υπηρεσία έχει τη δική της οπτική γωνία και εμπιστεύεται περισσότερο τους δικούς της ανθρώπους. Κατά συνέπεια, η λειτουργία περισσότερων του ενός κέντρων σχεδιασμού - χειρισμού κρίσεων δεν αποτελεί πρόβλημα. Αυτό όμως, υπό την προϋπόθεση ότι αφενός θα υπάρχει επικοινωνία και σύνδεση μεταξύ των διαφόρων κέντρων, και αφετέρου να μη γ γίνει από κανένα από αυτά προσπάθεια μονοπώλησης τρίτων (π.χ. ακαδημαϊκών) που θα μπορούσαν παραγωγικά να συμμετάσχουν σε περισσότερα από ένα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας, παρουσιάζουμε σε αποφθεγματική μορφή τα κυριότερα επιχειρήματα της παρούσας διάλεξης :

- α. Επαγρυπνείτε για ενέργειες ξένων κρατών που αποτελούν προοίμια κρίσεων.
- β. Μάθετε να χειρίζεστε το αμοιβαίο ρίσκο του πολέμου.
- γ. Μάθετε να «βάζετε την πλάτη σας στον τοίχο».

- δ. Μάθετε να δείχνετε αποφασιστικοί, ακόμη και παρορμητικοί ή ανορθολογικοί.
- ε. Δώστε χρόνο στον αντίπαλο.
- στ. Δώστε στον αντίπαλο μια αξιοπρεπή διέξοδο από την κρίση.
- ζ. Σταθμίστε τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του αυτοματισμού των κινήσεών σας.
- η. Αν ο αντίπαλος παραβιάσει το status quo, να είστε έτοιμοι να τον επαναφέρετε στην τάξη με κλιμάκωση απειλών και χρήση βίας σε περιορισμένη κλίμακα (διπλωματία εξαναγκασμού). Μην αποκλείετε ποτέ εναλλακτικές λύσεις στην υπηρεσία των εθνικών συμφερόντων, όπως προληπτικό πλήγμα ή στρατηγικό αιφνιδιασμό (strategic surprise).
- θ. Προετοιμάστε ευέλικτες στρατιωτικές δυνάμεις (ναυτικές και αερομεταφερόμενες), οι οποίες θα σας βοηθήσουν να δείξετε την αποφασιστικότητά σας με έργα. Δώστε έμφαση σε C⁴I.
- ι. Η αποτελεσματικότητα στο χειρισμό κρίσεων δεν αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των θεσμικών οργάνων. Ad hoc όργανα μπορούν κάλλιστα να χειριστούν κρίσεις με επιτυχία. Ταυτόχρονα όμως, απαιτείται η δημιουργία θεσμικού μηχανισμού χειρισμού κρίσεων.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Πολιτική Πλευρά Χειρισμού)

Του κ. Τίτου ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Διευθυντού Εφημερίδος «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ»

Η διεθνής θέση μιας χώρας προσδιορίζεται από πολλούς παράγοντες.

Πρώτον, από τη γεωγραφία της χώρας. Από το εάν δηλαδή βρίσκεται σε περιοχή μείζονος ή ελάσσονος στρατηγικού ενδιαφέροντος.

Δεύτερον, από την ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεών της.

Τρίτον, από τον **πλούτο**, τις **πηγές** ενεργείας και την κατάσταση της οικονομίας της.

Τέταρτον, από το **μέγεθος του πληθυσμού** της, αν και μερικοί αμφισβητούν σήμερα τον παράγοντα αυτό.

Πέμπτον, από τη συμμετοχή της σε **διεθνείς οργανισμούς** και **διεθνείς οικονομικές ενώσεις** (ΝΑΤΟ, ΕΕ, ΟΟΣΑ, κ.λ.π.).

Έκτον, από το πολίτευμα και την κοινωνική γαλήνη της.

Έβδομον, από τη δυνατότητα που έχει να ασκεί πιέσεις σε ξένες κυβερνήσεις, επιτυχώς.

Όγδοον, από τις επενδύσεις που πραγματοποιεί σε ξένες χώρες.

Ένατον, από τον πολιτισμό και την πολιτιστική επιρροή της στο εξωτερικό.

Δέκατον, από τις εν γένει διεθνείς διακρίσεις και επιστημονικές και άλλες (π.χ. αθλητικές) κατακτήσεις.

Ενδέκατον, από τις υποδομές της στις νέες τεχνολογίες κ.λ.π.

Από τους παράγοντες αυτούς, εγώ θα αναφερθώ σήμερα στον γεωγραφικό και μάλιστα μέσα από τις εξελίξεις της ιστορίας.

Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρασία. Με τη στενότερη γεωγραφική έννοια, ανήκει στο νότιο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου. Στο όριο της Ευρώπης με την Εγγύς Ανατολή.

Κύρια χαρακτηριστικά της γεωστρατηγικής ταυτότητας της Ευρασίας είναι :

Ο Πληθυσμός της, που αποτελεί τα 4/6 του Παγκοσμίου πληθυσμού.

Ο Ορυκτός Πλούτος της, που αποτελεί το 85% των πηγών ενέργειας (φυσικό αέριο και πετρέλαιο).

Ως προς τη **Γεωγραφική παραγωγή της**, στην Ευρασία βρίσκονται οι μεγαλύτεροι σιτοβολώνες του κόσμου, και οι μεγαλύτερες εκτάσεις γεωργικής παραγωγής.

Ως προς τη **Βιομηχανική παραγωγή της**, κυριαρχούν οι βιομηχανίες της Ευρώπης, της Ιαπωνίας, από το 1905, της Κορέας από το 1960 και της Ρωσίας από το μεσοπόλεμο, ενώ αλματώδης είναι και η βιομηχανική ανάπτυξη της Κίνας.

Στην **Ευρασία** βρίσκονται οι πατρίδες των μεγάλων **θρησκειών** οι οποίες συνυπάρχουν στην περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Η Ευρασία είναι η πατρίδα των μεγάλων πολιτικών κινημάτων και των κοινωνικών **επαναστάσεων**, των μεγάλων μεταβολών της ιστορίας και των πολέμων της, με σημαντικότερο όλων τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο που άρχισε όχι στην Ευρώπη, το 1939, όπως πιστεύεται, αλλά στο άλλο άκρο της Ευρασίας, στη Μαντζουρία το 1931, με την εναντίον της επίθεση της Ιαπωνίας, η οποία στη συνέχεια επετέθη και κατέλαβε τη μισή Κίνα, το 1936-37.

Από την εποχή της δημιουργίας της Διώρυγας του Σουέζ το 1896, η γεωστρατηγική αξία της Ευρασίας έχει αναβαθμιστεί. Το δόγμα, ωστόσο, ότι «όποιος ελέγχει την Ευρασία, ελέγχει τον κόσμο» είναι διαχρονικό.

Η Ελλάδα είναι μία από τις λίγες χώρες που διακρίνονται για τη σπουδαία, από γεωστρατηγική άποψη, θέση τους. Αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους γεωστρατηγικούς κόμβους της Ευρασίας. Τη γέφυρα μεταξύ Ανατολής και Δύσης στην οποία συγκρούστηκαν κατά καιρούς διάφοροι επιδρομείς.

Από την αρχαιότητα μεγάλες δυνάμεις επεχείρησαν να ελέγξουν την Ευρασία, ή τουλάχιστον μέρος της, για γεωπολιτικούς και γεωστρατηγικούς λόγους. Τρία είναι τα σημαντικότερα «κλειδιά» που αφορούν τον ελληνικό χώρο. Το Αιγαίο, τα Δαρδανέλια και το Σουέζ. Αν και Ευρωπαϊκή χώρα η Ελλάς, επεδίωξε κατά καιρούς την επέκτασή της και στην Ασία. Το έκανε κατά τον Τρωϊκό Πόλεμο για τον έλεγχο των Στενών, από τα οποία διέρχονταν τα ελληνικά καράβια, για να προσεγγίσουν τις παρευξείνιες χώρες, και να μεταφέρουν από αυτές στην Ελλάδα, μεγάλες ποσότητες σιτηρών για τη διατροφή των Ελλήνων.

Δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας, ή επίσης ότι οι μεγάλες μεταναστεύσεις των Ελλήνων κατά τον 8^ο αιώνα π.Χ. έγιναν προς τη Μικρά Ασία και τις χώρες του Ευξείνου Πόντου, επί ασιατικών, δηλαδή, εδαφών αφενός και στη

Σικελία και το νότιο μέρος της ιταλικής χερσονήσου, το οποίο, μάλιστα, απεκλήθη Magna Graecia, «Μεγάλη Ελλάς», αφετέρου.

Προς αυτή τη Μεγάλη Ελλάδα, μεταναστεύσεις επραγματοποιήθησαν και από τις ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας. Έχουμε, λοιπόν, στην αρχαιότητα μια επικοινωνία οικονομική, πολιτική και κοινωνική από την Ασία προς την Ιταλία. Με όλα αυτά θέλω να πω ότι, κατά την αρχαιότητα, η Ελλάς αποτελούσε το κέντρο του ευρωασιατικού χώρου, από την άποψη των οικονομικών σχέσεων, των ανθρωπίνων επικοινωνιών, του υψηλού πολιτισμού και των στρατιωτικών συγκρούσεων. Αυτός που κατείχε την Ελλάδα ήλεγχε σημαντικό μέρος του ευρωασιατικού χώρου.

Γι' αυτό και ο Δαρείος το 490 π.Χ. και ο Ξέρξης το 480 π.Χ. εκστράτευσαν εναντίον της. Η περσική αυτοκρατορία που είχε φθάσει στις ασιατικές ακτές του Αιγαίου δεν αισθανόταν ασφαλής, αν δεν κατακτούσε όχι απλώς την Ελλάδα, αλλά τον ελληνικό κόσμο στο σύνολό του, που σημαίνει και τους Έλληνες της Δύσης που ήταν πηγή ισχύος στα μέσα της τελευταίας π.Χ. χιλιετηρίδας.

Ο Ηρόδοτος, που αποτελεί τον ιστορικό των Μηδικών Πολέμων, είναι σαφής επ' αυτού, λέγοντάς μας, μάλιστα, ότι το σχέδιο του Δαρείου, έτσι όπως του το ενέπνευσε ο προσωπικός γιατρός του Έλληνας, Δημοκίδης, δεν περιοριζόταν στην κατάκτηση της Ελλάδας, ώστε να σταματήσουν οι ελληνικές πόλεις να ενισχύουν τις πόλεις-αποικίες τους στην Ιωνία, αλλά εκτεινόταν και προέβλεπε την κατάληψη των πόλεων-αποικιών τους στη Σικελία και την Κάτω Ιταλία, τη Magna Graecia.

- Ο Μέγας Αλέξανδρος είχε, φαίνεται, σαφή αντίληψη για τη στρατηγική σημασία του ενιαίου ευρωασιατικού χώρου. Το απέδειξε κατά την εκστρατεία του στην Ανατολή, την οποία διέκοψε στα σύνορα των Ινδιών με την Κίνα, για να επιχειρήσει το ταξίδι της επιστροφής, μέσω Αραβίας, Βορείου Αφρικής και Ευρώπης, περιοχές που γνώριζε ότι υπήρχαν και σχεδίαζε την κατάκτησή τους για να ολοκληρωθεί το οικουμενικό κράτος του.

Οι Ρωμαίοι που ακολούθησαν ιστορικά τους Έλληνες είχαν μείζονα στρατηγικό στόχο τους τον έλεγχο επί της Ευρασίας. Κατέκτησαν, μάλιστα, ολόκληρη την Ευρώπη, τα Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία και την Αίγυπτο, τελευταία έπαλξη των Ελλήνων, μέχρι το 30 π.Χ.

Μετά την ρωμαϊκή αυτοκρατορία που διήρκεσε περί τα 1.500 χρόνια, από τα οποία, κατά τα 200 τελευταία, τουλάχιστον, το τμήμα της στην Ανατολή είχε σχεδόν πλήρως ελληνοποιηθεί (βυζαντινή αυτοκρατορία), ακολούθησαν οι Οθωμανοί που ξεκίνησαν από τις μογγολικές στέπες, ως νομάδες πολεμιστές, έγιναν αυτοκρατορία, μετά την κατάληψη του Βυζαντίου, των Βαλκανίων και μέρους της Κεντρικής Ευρώπης. Στα μέσα του 17^{ου} αιώνα κατείχαν σημαντικό μέρος της Ευρασίας.

Παρά τη στρατιωτική ισχύ της, ωστόσο, η Οθωμανική Αυτοκρατορία δεν αισθανόταν ασφαλής, όσο οι γαλέρες της Γαληνοτάτης συνέδεαν τη μεγάλη της

κατάκτηση, την Κρήτη, με τη Βενετία. Γι'αυτό η Υψηλή Πύλη διεξήγαγε τη μακρύτερη πολιορκία πόλεως στην παγκόσμια ιστορία.

Ο οθωμανικός στρατός, αφού κατέλαβε την Κρήτη σε διάστημα τριών ετών για να πάρει την Κάντια, το σημερινό Ηράκλειο, πολιορκήσε τους κατοίκους της επί 21 χρόνια, μέχρι το 1669, όταν το καμάρι της Βενετίας έπεσε έπειτα από διαπραγματεύσεις που διεξήγαγαν Έλληνες, το γένος, διπλωμάτες και από τις δύο πλευρές. Ο Παναγιώτης Νικούσιος, Μέγας Δραγουμάνος των Οθωμανών, χριστιανός στο θρήσκευμα, και ο εκμουσουλμανισθείς και εκτουρκισθείς Αχμέτ Κιοπρουλού, ο σημαντικότερος στην τουρκική ιστορία Μέγας Βεζύρης, πρωθυπουργός, δηλαδή, του οθωμανικού κράτους. Και από την πλευρά, της Βενετίας, ένας αριστοκράτης Κρητικός, ονόματι Σκορδίλης.

- Το 19^ο αιώνα και στις αρχές του 20^{ού}, η Οθωμανική Αυτοκρατορία, η οποία αποτελεί το «μεγάλο ασθενή» της Ευρώπης, απειλείται με εκδίωξη από την Ευρώπη. Οι ευρωπαϊκές δυνάμεις σχεδιάζουν το διαμελισμό του οθωμανικού κράτους και τη συμπερίληψη μέρους των εδαφών του στις δικές τους αυτοκρατορίες.
- Η σοβαρότερη προσπάθεια των δυτικών δυνάμεων να κατατμήσουν σε σφαίρες επιρροής τους την Οθωμανική Αυτοκρατορία, έγινε το 1919, αμέσως μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Κατέλαβαν γι'αυτό σημαντικά εδάφη της Τουρκίας.

Η Μεγάλη Βρετανία την Προποντίδα και τις ασιατικές ακτές της για να ελέγχει τα Στενά και την Παλαιστίνη και τη Μεσοποταμία για να ελέγχει το δρόμο προς τα πετρέλαια. Η Γαλλία κατέλαβε τη Συρία στη Μικρά Ασία την Κιλικία. Η Ιταλία την Αλεξανδρέττα και την περιοχή του Αϊδινίου, περιοχή που βρισκόταν απέναντι από μια άλλη κτήση της, τα Δωδεκάνησα.

Η Ελλάδα που ήταν μεταξύ των νικητών του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου απελευθέρωσε τα εδάφη της δυτικής και ανατολικής Θράκης. Και ο ελληνικός στρατός σταμάτησε 70 χιλιόμετρα μπροστά από την Κωνσταντινούπολη κατ'απαίτηση των συμμάχων, ενώ το θωρηκτό «Αβέρωφ» ήταν ελλιμενισμένο στο Βόσπορο με άλλα ελληνικά πολεμικά σκάφη.

Η Ελλάδα που ήταν μεταξύ των νικητών του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου απελευθέρωσε τα εδάφη της δυτικής και ανατολικής Θράκης. Και ο ελληνικός στρατός σταμάτησε 70 χιλιόμετρα μπροστά από την Κωνσταντινούπολη κατ'απαίτηση των συμμάχων, ενώ το θωρηκτό «Αβέρωφ» ήταν ελλιμενισμένο στο Βόσπορο με άλλα ελληνικά πολεμικά σκάφη.

Η άρνηση των Συμμάχων να επιτρέψουν την προέλαση των ελληνικών στρατευμάτων στην Κωνσταντινούπολη (την οποία είχαν υποσχεθεί με μυστικές συμφωνίες στους Ρώσους το 1914, για να τους πείσουν να συμμετάσχουν στην Αντάντ), συνετέλεσε στο να παραμείνει και να είναι σήμερα η Τουρκία

ευρωπαϊκή δύναμη και χάριν της μικρής εδαφικής παρουσίας της στην Ευρώπη να διεκδικεί την ένταξή της στην Ε.Ε.

Με την ήττα μας στη Μικρά Ασία, το 1922, ήττα που οφείλεται στην εγκατάλειψή μας από τους συμμάχους και κυρίως από τους Γάλλους και τους Ιταλούς, που συνεργάστηκαν και στήριξαν τον Κεμάλ, χάσαμε την ευκαιρία να γίνουμε ευρωπαϊκή δύναμη. Συνεχίσαμε, ωστόσο, μετά την καταστροφή του 1922, να αποτελούμε μέρος της σφαίρας επιρροής, κατά πρώτο λόγο των Άγγλων και κατά δεύτερο των Γάλλων, σε όλο το διάστημα του μεσοπολέμου.

Οι Γάλλοι, οι οποίοι είχαν την ευθύνη της ευρωπαϊκής ασφάλειας, επεδίωξαν να την κατοχυρώσουν με τις επιμέρους συμμαχίες τους με την Πολωνία, Γιουγκοσλαβία και Ρουμανία. Εμάς μας είχαν έξω από τη μικρή Αντάντ.

Η μόνη δύναμη που ασχολήθηκε με την ευρωπαϊκή στρατηγική (με την Ευρασία, ως συνολικό ενιαίο στρατηγικό χώρο) ήταν η Μεγάλη Βρετανία, η οποία δημιούργησε μια στρατηγική γραμμή επιρροής από το Λονδίνο μέχρι την Αυστραλία, με ενδιάμεσους στρατηγικούς σταθμούς το Γιβραλτάρ, τη Μάλτα, την Κύπρο, το Σουέζ, την Αίγυπτο, το Άντεν, τα νησιά του Περσικού κόλπου, την Παλαιστίνη και τη Μεσοποταμία, τις Ινδίες, τη Βιρμανία και τη Μαλαισία.

Η Ελλάδα έπεφτε πάνω στη στρατηγική αυτή γραμμή των Βρετανών.

Η γεωστρατηγική αξία της Ελλάδας γίνεται αντιληπτή και από την απόφαση του Χίτλερ να επέμβει στον ελληνοϊταλικό πόλεμο, όταν διαπίστωσε ότι η σύμμαχος του Ιταλία ήταν ανίκανη να νικήσει τους Έλληνες. Η κατάκτηση της Ελλάδας και της Γιουγκοσλαβίας, επίσης, ήταν απαραίτητη για το Γερμανό δικτάτορα πριν επιχειρήσει την επίθεσή του κατά της Σοβιετικής Ρωσίας, ώστε να μην αισθάνεται κατ'αυτήν ανασφαλής στα νώτα του. Αλλά και το γερμανικό μέτωπο κατά των Άγγλων στην Αφρική απαιτούσε ελεγχόμενα από τη Γερμανία Βαλκάνια.

- Διαρκούντος του πολέμου η γεωστρατηγική αξία της Ελλάδας έκανε τον Τσόρτσιλ να σπεύσει στη Μόσχα, τον Οκτώβριο του 1943, για να εξασφαλίσει τη συμπερίληψη της χώρας μας στη βρετανική σφαίρα επιρροής μετά τον πόλεμο. Η Ελλάδα έγινε έτσι η μόνη χώρα της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων την οποία ο Βρετανός πρωθυπουργός απέκλεισε από τη σοβιετική σφαίρα επιρροής.

Από τη βρετανική σφαίρα επιρροής η Ελλάδα πέρασε στην αμερικανική σφαίρα επιρροής το 1947, λόγω της οικονομικής αδυναμίας της Μεγάλης Βρετανίας να αναλάβει τα ελληνικά βάρη, από στρατιωτική κυρίως άποψη.

Την ίδια, περίπου, εποχή, που η Μεγάλη Βρετανία εγκατέλειπε την Ελλάδα, έφευγε και από τις Ινδίες, την Αίγυπτο και τη Βιρμανία. Από το Σουέζ έφυγε το 1956. Αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που αρνήθηκε πεισματικά να φύγει από την Κύπρο, την τελευταία μεγάλη βάση της στην Εγγύς Ανατολή.

- Την παλιά βρετανική αυτοκρατορική γραμμή άμυνας στην Ευρασία ανελάμβαναν πλέον οι ΗΠΑ με τους οργανισμούς ΣΕΝΤΟ και ΣΕΑΤΟ, που δεν είχαν, όμως, την επιτυχή εξέλιξη του ΝΑΤΟ, στο οποίο περιελήφθησαν Ελλάς και Τουρκία.

Η χώρα απετέλεσε έτσι μέλος δυτικού συστήματος που κάλυπτε αμυντικά τη Δυτική Ευρώπη, έναντι μιας υποτιθέμενης επίθεσης των Σοβιετικών. Οι τελευταίοι αντιμετώπισαν τον ευρωασιατικό χώρο με μεγαλύτερες προοπτικές από τους Αμερικανούς, καθώς στήριζαν τις επιτυχείς επαναστάσεις στην Κίνα και το Βιετνάμ.

- Η ολοκλήρωση της ελληνικής συμμετοχής στο δυτικό σύστημα έγινε με την προσχώρηση της Ελλάδας στην Ε.Ε.

Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ελλάδα έχει νέες προοπτικές μετά την κατάρρευση του σοσιαλιστικού κόσμου και του συστήματος των δύο πόλεων.

Με δεδομένο ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει τη δυνατότητα να επεκταθεί προς δυσμάς, παρά μόνο προς ανατολάς, είναι προφανές ότι η Ελλάδα θα έχει, για την ευρωπαϊκή αυτή επέκταση, μεγάλο ρόλο να παίζει, λόγω της γεωγραφικής θέσης της και της ευρωπαϊκής ιδιότητάς της.

Το βλέπουμε σήμερα με το ρόλο που παίζει κατά την έναρξη της διαδικασίας ένταξης στην Ε.Ε., πρώτα απ'όλα της Τουρκίας και κατόπιν της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας, των Σκοπίων και αργότερα της Αλβανίας. Η παρουσία, εξάλλου, της Κύπρου στην Ε.Ε. καθιστά την ελληνική συμμετοχή στο ευρωπαϊκό γίνεσθαι ισχυρότερη.

Αυτά ως προς το οικονομικό πλαίσιο. Όσον αφορά το στρατιωτικό πλαίσιο, τα πράγματα δεν είναι απογοητευτικά, όπως εμφανίζονταν στις αρχές της δεκαετίας του 1990, όταν μετά την κατάρρευση του σοβιετικού πόλου η Τουρκία φαινόταν να αποκομίζει μεγάλα στρατιωτικά οφέλη.

Ενθυμούμαι μια δήλωση τότε του Τούρκου πολιτικού και άλλοτε υπουργού των Εξωτερικών, Γιλμάζ, που έδειχνε τις προσδοκίες που επένδυσε στη μεταβολή αυτή η Τουρκία. Είχε πει τότε ο Γιλμάζ ότι «τέτοιες μεταβολές, όπως αυτή που σημειώνεται αυτές τις ημέρες, εμφανίζονται στην ιστορία μόνο κάθε 300 χρόνια και η Τουρκία πρέπει να την εκμεταλλευθεί».

Την εποχή εκείνη είχα ταξιδεύσει στην Κεντρική Ασία και έτυχε ένα πρωί στο ξενοδοχείο που έμενα στην Τασκένδη, να πέσω πάνω σε Τούρκους επιχειρηματίες, 80 περίπου, από τη Σμύρνη, που επεδίωκαν να κλείσουν δουλειές με τη νέα αγορά της περιοχής.

Ο πόλεμος του Ιράκ και μουσουλμανική απειλή έδειξαν να ενισχύουν την άποψη αυτών που πίστευαν στην αναβάθμιση της γεωστρατηγικής αξίας της Τουρκίας.

Ήδη, όμως, η άποψη αυτή φαίνεται να εξασθενίζει σημαντικά. Αυτός καθαυτός ο μουσουλμανικός φανατισμός φαίνεται ότι απειλεί να παρασύρει και τους Τούρκους, σημαντικό μέρος των οποίων είναι προσηλωμένο στο Ισλάμ των ακραίων αντιλήψεων. Η ύπαρξη ισχυρής κουρδικής μειονότητας είναι, εξάλλου, ένα στοιχείο που μαζί με τον ισλαμικό φονταμενταλισμό συμβάλλουν στην αποσταθεροποίηση του τουρκικού πολιτικού και κοινωνικοοικονομικού συστήματος.

Στην αποσταθεροποίηση αυτή συμβάλλουν, επίσης, οι μεγάλες κοινωνικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων στρωμάτων της τουρκικής κοινωνίας.

Στο ζήτημα της εθνολογικής ομοιογένειας, της κοινωνικής συνοχής και της σταθερότητας του πολιτικού συστήματος, η Ελλάδα είναι σε πολύ πλεονεκτικότερη θέση, συγκρινόμενη με την Τουρκία.

Το ίδιο μπορεί να λεχθεί και σε σχέση με τη Βουλγαρία, στην οποία η τουρκική μειονότητα είναι ισχυρή, αριθμητικά και πολιτικά.

Αν δεν υπήρχε η διαφορά για το όνομα των Σκοπίων, το κρατίδιο αυτό, ή μάλλον η κυρίαρχη εθνοτική ομάδα του, θα έτεινε να στηριχθεί σχεδόν ολοκληρωτικά στην Ελλάδα από στρατηγική άποψη.

Βεβαία θεωρείται από την άποψη αυτή η εξάρτηση της Σερβίας από την Ελλάδα στην περίπτωση που το Κόσοβο ανεξαρτοποιηθεί. Πολύ περισσότερο εάν ανεξαρτοποιηθεί και το Μαυροβούνιο.

Η Ελλάδα θα καταστεί, αν δεν έχει συμβεί ήδη σε σχέση με ορισμένες βαλκανικές χώρες, αλλά και με χώρες του Ευξείνου Πόντου και του Καυκάσου, σημαντικός στρατηγικός εταίρος τους, λόγω της ιδιότητάς της ως μέλους της Ε.Ε. και του μεγάλου κύκλου των εργασιών Ελλήνων επιχειρηματιών σε πολλές από αυτές.

Σημειωτέον ότι στη Βουλγαρία και τη FYROM, αλλά και τη Ρουμανία και την Αλβανία έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν περί τις 8.000, ίσως και 10.000, ελληνικές επιχειρήσεις.

Το χαμηλό κόστος της εργασίας στις χώρες αυτές σε σχέση με την Ελλάδα, το σχετικά καλό τεχνικό επίπεδο του προσωπικού των χωρών αυτών και τα επενδυτικά κίνητρα που παρέχονται από τις κυβερνήσεις τους για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων έχουν δελεάσει σημαντικά τον ελληνικό επιχειρηματικό κόσμο.

Εδώ πρέπει να τονισθεί ότι εκτός από τον τομέα της μεταποίησης, οι ευκαιρίες που δημιουργούνται για τους Έλληνες στα Βαλκάνια και τις παρευξείνιες και καυκάσιες

χώρες αναφέρονται και στον τομέα των υπηρεσιών στον οποίο ανήκουν οι τράπεζες, ο τουρισμός, το εμπόριο και οι μεταφορές.

Οι Έλληνες έμποροι και επιχειρηματίες ξαναζούν στα Βαλκάνια και στην παρευξείνια ζώνη, αλλά και την περιοχή του Καυκάσου, την περίοδο της ευημερίας του 17^{ου}, 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, ξαναζούν δηλαδή την εποχή του Αβέρωφ, του Ζάπα, του Τοσίτσα, του Στουρνάρη, του Βαρδάκη, του Αρσάκη και άλλων επιφανών Ελλήνων επιχειρηματιών του παρελθόντος.

Η θέση της Ελλάδας στο σημερινό κόσμο δεν αφορά μόνο τα Βαλκάνια και τις χώρες της ευρύτερης των Βαλκανίων ζώνης.

Ζούμε στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και προσωπική μου άποψη είναι ότι τα χαρακτηριστικά της ταιριάζουν στην ιδιοσυγκρασία και τις δυνατότητες του Έλληνα που διακρίνεται για τα επιτεύγματά του στο εμπόριο και τη ναυτοσύνη.

Στην Κίνα του 1 δισεκ. 300 εκατ. ατόμων άρχισαν να λειτουργούν εκατοντάδες, μεσαίου και μικρού μεγέθους, ελληνικές επιχειρήσεις, δεδομένου ότι στη χώρα αυτή, αν και το πολιτικό σύστημα είναι κομμουνιστικό, έχει ξαναζωντανέψει η πολιτική των «ανοικτών θυρών» του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα, που είχε άμεσο αντίκτυπο στην απαλλαγή της Κίνας από τις δυναστείες των αυτοκρατόρων της, και το αυτοκρατορικό σύστημα, με το οποίο διακινήθηκε η γιγάντια χώρα της Ανατολής για πολλούς αιώνες, με συνέπεια την έκρηξη της πρώτης και μόνης δημοκρατικής επανάστασης των Κινέζων, το 1911, από τον Σουν Γιατ Σεν.

Στο πλαίσιο της οικονομικής συνεργασίας με την Κίνα οι ελληνικές επενδύσεις στην αχανή ασιατική χώρα, ήταν το 2000, 5 εκατ. δολάρια. Η τάση τους, όμως, είναι αυξητική.

Είναι πρόσφατες οι συμφωνίες που κλείστηκαν με την κινεζική ηγεσία για τη μετατροπή της χώρας μας σε ενδιάμεσο εμπορικό, αλλά και μεταποιητικό, σταθμό των κινεζικών προϊόντων προς την Ευρώπη.

Περί τα 11 εκατομμύρια κινεζικά κοντέϊνερς θα μεταφέρονται μέσω Θεσσαλονίκης στα Βαλκάνια και την Ευρώπη. Και η Ελληνική συμπρωτεύουσα αναμένεται αν εξελιχθεί σε Σαγκάη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από άποψη λιμενικής και εμπορικής κίνησης.

Εκτός από μεγάλος εμπορικός κόμβος της Κίνας προς την Ευρώπη, η Ελλάδα μετατρέπεται και σε κόμβο μεταφοράς ενέργειας (από τη Ρωσία και από την Κεντρική Ασία και τον Καύκασο προς τη Δύση).

Στην παγκοσμιοποιημένη, δηλαδή, εποχή μας ο διεθνής ρόλος της Ελλάδας έχει αναβαθμιστεί. Αναμένεται δε να αναβαθμιστεί περισσότερο, όταν από το

μονοπολικό - από στρατηγική άποψη - κόσμο τον οποίο βιώνουμε σήμερα, φθάσουμε σ'έναν πολυπολικό κόσμο, οι κυριότεροι πόλοι του οποίου αναμένεται να είναι οι ΗΠΑ, η Ε.Ε., η Ρωσία, η Κίνα, η Ιαπωνία με την Κορέα και σε μια μεταγενέστερη φάση η Ινδία. Όλα αυτά σημαίνουν ότι η εποχή που περνάμε είναι σαφώς μεταβατική και κατ'αυτήν, η Ελλάδα οφείλει να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται.

Αλλά αυτό είναι έργο των πολιτικών τη. Πολιτική, άλλωστε, είναι η τέχνη της προσαρμογής στις συνθήκες μιας συγκεκριμένης εποχής.

ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΕΩΝ

(Πολιτική Πλευρά Χειρισμού)

Στρατηγού ε.α. Δ. Σκαρβέλη

Επιτίμου Α/ΓΕΕΘΑ - Ακαδημαϊκού

Πόλεμοι με εμπλοκή της Χώρας μας ίσως να μη γίνουν στο ορατό μέλλον, εντάσεις όμως στις σχέσεις μας με άλλα κράτη και «κρίσεις», με τα σημερινά δεδομένα, πρέπει να αναμένεται ότι θα συμβούν.

Δεν πιστεύω ότι κρίσεις θα συμβούν με πρωτοβουλία της Χώρας μας, τουναντίον αυτή θα υποστεί τέτοιες, όπως συνέβη κατ'επανάληψιν στο παρελθόν και πρέπει να είναι καλά προετοιμασμένη και εξοπλισμένη επί του θέματος.

Αυτό που έχει σημασία και πρέπει να επισημανθεί εδώ, είναι ότι τα κράτη δεν κερδίζουν ή χάνουν μόνο στους πολέμους, αλλά και στις «κρίσεις». Κερδίζουν, αν όχι σε κατακτήσεις, τουλάχιστον σε γόητρο, σε εθνική αξιοπρέπεια, σε επιρροή επί του αντιπάλου, διατηρώντας τα κεκτημένα. Αντίστοιχα δε, χάνουν σε εθνικό γόητρο και αξιοπρέπεια, αλλά και αποσιλώνονται από κυριαρχικά δικαιώματα και ελευθερία κινήσεων και δράσεως, ίσως μάλιστα να κινδυνεύουν να περιέλθουν και σε ένα είδος ομηρίας.

Οι κρίσεις κατά την άποψή μου εκδηλώνονται πολύπλευρα. Δεν είναι μονοδιάστατες. Έχουν την πολιτική πλευρά τους, τη στρατιωτική πλευρά τους, αλλά και τη διεθνή, μια και βρισκόμεθα πλέον σε ένα κόσμο αλληλεξάρτησης και είμεθα μέλος διεθνών οργανισμών και συμμαχιών.

Θα ασχοληθώ συνοπτικά με την πολιτική πλευρά του πράγματος, καίτοι δεν είμαι πολιτικός, ούτε έχω σχέση με την πολιτική. Αυτή την πλευρά του θεματός μας θα αναπτύξω και αυτό επέλεξα να το κάνω - για λόγους μεθοδολογίας - κάτω από ορισμένες επικεφαλίδες. Αυτές είναι :

- Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Εθνικής Ασφαλείας.
- Προσδιορισμός Πολιτικού Στόχου/Σκοπού.
- Όρια Πολιτικής Βούλησης.
- Στρατιωτική Διπλωματία.
- Συντονισμός Συναρμοδίων Φορέων.
- Χειρισμός ΜΜΕ.

Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Εθνικής Ασφαλείας

Αρχίζουμε με την Εξωτερική Πολιτική και την Ασφάλεια, διότι διαδραματίζουν σημαντικό - ίσως το σημαντικότερο - ρόλο σε μία κατάσταση κρίσης. Οι κρίσεις δεν συμβαίνουν μέσα σε κενό διακρατικών σχέσεων και σε απουσία εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (γνωρίζω ότι δεν υπάρχει διατυπωμένη πολιτική ασφαλείας, αλλά δεν μπορεί να μη γίνεται αναφορά σ'αυτήν). Όταν συμβεί μία κρίση, αυτή εξελίσσεται μέσα σε ένα πλέγμα υφισταμένων ήδη σχέσεων με το κράτος-δημιουργό της κρίσης, καλών ή κακών και ακόμα μέσα σε ένα πλαίσιο εξωτερικής πολιτικής, δρώσης πολιτικής, που έχει επιδιώξεις και στόχους.

Αυτά τα δύο πράγματα, μαζί με τα ην όποια πολιτική εθνικής ασφαλείας, δηλαδή διακρατικές σχέσεις, εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, όχι μόνο δεν γίνεται να αγνοηθούν, αλλά πρέπει κατά κύριον λόγο να λαμβάνονται υπόψη, διότι είναι πολύ φυσικό να επηρεάζουν τις αποφάσεις και τις συμπεριφορές σε μία κρίση.

Οι σχέσεις μας π.χ. με την Τουρκία (και αναφέρομαι σ' αυτήν, διότι είναι ο πλέον πιθανός δημιουργός κρίσης) είναι γνωστές, είναι αυτές που είναι, (και δεν είναι του παρόντος να τις αναλύσουμε). Ας σημειώσουμε λοιπόν ότι, κάποιες συμπεριφορές της στο παρελθόν δεν αντιμετωπίστηκαν ως κρίσεις, π.χ. οι παραβιάσεις-παραβάσεις του εθνικού εναερίου χώρου μας, με αποτέλεσμα σήμερα να συνιστούν εμπεδωμένο, ίσως μη αναστρέψιμο καθεστώς σχέσεων. Τούτο έρχεται σε αντίθεση με την εξωτερική πολιτική και την εθνική ασφάλεια που ανέφερα, που ασφαλώς έχουν θέσει σαν στόχο τη διασφάλιση της «εθνικής κυριαρχίας», δηλαδή το απαραβίαστο της εθνικής κυριαρχίας. Αυτό είναι διατυπωμένο και στην ΠΕΑ, δεν μπορεί να το αρνηθεί κανείς. Άρα δεν εφαρμόζουμε την ΠΕΑ και κατά συνέπεια λογικόν είναι να υποθέσει κάποιος, ότι και οι θεωρίες και τα δόγματα περί «άμεσης ανταπόδοσης» και περί «ισοδύναμου τετελεσμένου» είναι φαλκιδευμένα και απαξιωμένα, εν πάση περιπτώσει μη εφαρμοστά.

Γιατί τα αναφέρω αυτά; Θα μπορούσα να αναφέρω και άλλα. Φοβούμαι - και αυτό θέλω να επισημάνω - ότι υπάρχει μία ασυνέπεια μεταξύ στόχων και επιταγών της εξωτερικής πολιτικής και της εθνικής ασφαλείας από τη μία πλευρά και της πράξης από την άλλη. Βέβαια η ασυνέπεια αυτή είναι ηθελημένη, δεν χωρεί αμφιβολία. Όμως αυτό δημιουργεί σύγχυση ως προς το τι είναι «κρίση».

Υπάρχει λοιπόν ανάγκη - νομίζω εγώ - ενός σαφούς προσδιορισμού του τι συνιστά μία κρίση, μέσα στα δεδομένα της εξωτερικής μας πολιτικής και αυτής της εθνικής ασφαλείας. Δεν γνωρίζω και δεν μπόρεσα να βρω, αν κάπου (σε επίσημα υπηρεσιακά κείμενα) είναι διατυπωμένος ένας ορισμός της κρίσης. Πολύ πρόχειρα θα μπορούσα να πω ότι, κάθε εκτροπή από τη συνήθη κατάσταση διακρατικών σχέσεων, που έρχεται αντιμετώπιση με τις επιδιώξεις και τους στόχους της πολιτικής μας, εξωτερικής και εθνικής ασφαλείας, συνιστά «κρίση». Είμεθα λοιπόν ελλειμματικοί ως προς την συνέπεια λόγων και πράξεως. Αυτή είναι μία διαπίστωση και απαιτείται - νομίζω - σ' αυτό το ζήτημα διορθωτική κίνηση, που να αποκαθίσει τη συνέπεια.

Προσδιορισμός Πολιτικού Στόχου/Σκοπού

Ας προχωρήσουμε τώρα στον προσδιορισμό του ή των πολιτικών στόχων σε μία κρίση. Αν αφαιρέσουμε το «τυχαίον», κάθε δημιουργούμενη κρίση υπηρετεί κάποιο στόχο του δημιουργού της. Με άλλα λόγια η κρίση δεν δημιουργείται άσκοπα. Π.χ. η κρίση των Ιμίων απεκάλυψε τις διεκδικήσεις των Τούρκων στις αποκληθείσες «γκρίζες ζώνες». Παλαιότερες κρίσεις είχαν στόχο την απαγόρευση ερευνών για πετρέλαιο σε κάποιες περιοχές του Αιγαίου. Στόχος μπορεί να είναι απλά και η σφυγμομέτρηση της ετοιμότητας της άλλης πλευράς ή και η καταγραφή της έκτασης των ορίων της θέλησής της για αντίδραση.

Είναι σημαντικό να μπορέσουμε να προσδιορίσουμε τον ή τους στόχους μιας κρίσης, ώστε να αντιδράσουμε κατάλληλα, αποτελεσματικά.

Επίσης, σε μία κρίση, έστω και αν μας επιβληθεί (δηλ. μία κρίση που δεν την προκαλέσαμε εμείς) πρέπει να θέσουμε στόχο ή στόχους. Π.χ. η επάνοδο στην προτέρα κατάσταση, στο «status quo ante», μπορεί να είναι ένας στόχος, φυσικά αρκεί αυτό να γίνει χωρίς παραχώρηση

από μέρους μας, χωρίς έκπτωση σε κυριαρχικά ή άλλα δικαιώματά μας. Ακόμα η ελεγχόμενη «κλιμάκωση» μιας κρίσης από μέρους μας, μπορεί να είναι ένας στόχος, προκειμένου να αποκαλυφθούν αδυναμίες της άλλης πλευράς. Το αναφέρω, καίτοι δεν έχω διαπιστώσει ποτέ διάθεση από μέρους μας για κάτι τέτοιο. Εμείς κλίνουμε πάντα προς την «αποκλιμάκωση» και αυτό βέβαια δεν είναι κακό, αρκεί να το κάνουμε χωρίς ζημία στα εθνικά συμφέροντά μας (ακόμα και ζημία εθνικού γοήτρου). Προφανώς η αμυντική μας πολιτική, το αποτρεπτικό δόγμα μας, μας υπαγορεύουν αμυντική στάση και στο χειρισμό των κρίσεων. Μοιραίως οδηγούμεθα εξ αρχής σε αμυντικό στόχο, κύρια σε αυτόν της «αποκλιμάκωσης», όχι με βήμα σημειωτόν τουλάχιστον, αλλά ενίοτε με βήματα προς τα πίσω. Ενώ μία πιο επιθετική πολιτική θα μας οδηγούσε σε διαφορετικές συμπεριφορές και ενέργειες σε μία κρίση, με επωφελέστερα ίσως αποτελέσματα.

Όρια Πολιτικής Βούλησης

Ως προς τα όρια τώρα της πολιτικής βούλησης, έχουμε να πούμε ότι, ο επιτυχής χειρισμός - κατά τη γνώμη μου - μιας κρίσης που μας έχει επιβληθεί, προϋποθέτει την ύπαρξη πολιτικής βούλησης, ακόμα και για την ακραία περίπτωση να οδηγηθούμε σε πολεμική σύγκρουση. Όπως και στην περίπτωση μιας αξιόπιστης «αποτροπής», η οποία πρέπει να περνά το μήνυμα στην άλλη πλευρά ότι, δεν θα διστάσουμε να πάμε και σε πόλεμο, προκειμένου να υπερασπισθούμε την κυριαρχία μας και τα δικαιώματά μας, έτσι και κατά τον χειρισμό μιας κρίσης. Διαφορετικά χειριζόμεθα την κρίση από θέσεως αδυναμίας. Δίνουμε την εντύπωση ότι είμεθα πείσσιμοι και βοηθούμε την άλλη πλευρά να επιτύχει τους στόχους της. Οριοθέτηση λοιπόν εκ των προτέρων της πολιτικής βούλησης.

Πρέπει να επισημάνουμε σ' αυτό το σημείο μία λανθασμένη άποψη, αυτή που δεν βρίσκει λογικό ένα πόλεμο για χάρη μιας βραχονησίδας. Θα μου πείτε, υπάρχουν τέτοια άποψη; Βέβαια και υπάρχει. Εδώ κρύβεται η παγίδα του τι μπορεί να αποτελεί αιτία πολέμου. Π.χ. η Χίος, σαν μεγάλη νήσος που είναι, ναι, τα μικρά και ακατοίκητα Ίμια, όχι. Με αυτή τη λογική χειριζόμεθα την κρίση με τη διαδικασία των εκπτώσεων σε εθνικά ζητήματα. Προκειμένου όμως για εθνικά ζητήματα, είναι ανεπίτρεπτο να γίνεται κάποιου διαβάθμιση, διότι δεν υπάρχουν τέτοια μικρής ή μεγάλης σημασίας. Όλα είναι υψίστης σημασίας για το μέλλον του τόπου.

Επομένως προς χάρη της αποτελεσματικότητας του χειρισμού μιας κρίσης, η πολιτική βούληση πρέπει να εκφράζεται - μάλιστα να είναι εξ αρχής διατυπωμένη - μέχρι του εσχάτου ορίου του πολέμου, αν αυτός καταστεί αναγκαίος για την υπεράσπιση των εθνικών συμφερόντων. Βέβαια η τελική απόφαση του πολέμου ανήκει πάντα στην πολιτική ηγεσία του τόπου.

Για να αντιληφθούμε καλύτερα τη σοβαρότητα του πράγματος, ας σκεφθούμε αντίστροφα, ότι δηλ. χειριζόμεθα μία κρίση με δεδομένο πως πρέπει με κάθε τρόπο να αποφύγουμε την πολεμική αναμέτρηση. Σε μια τέτοια περίπτωση ο χειρισμός μας είναι αποδυναμωμένος. Η αποφυγή της σύρραξης καθίσταται ο κύριος στόχος μας, με φυσικό επακόλουθο να οδηγούμεθα σε συμβιβαστικές και γιατί όχι, υποχωρητικές κινήσεις.

Στρατιωτική Διπλωματία

Συνεχίζουμε με τη στρατιωτική διπλωματία. Ο χειρισμός μιας κρίσης είναι πολιτικο-στρατιωτική υπόθεση. Με την έκφραση «στρατιωτική διπλωματία»,

νοείται η χρήση και στρατιωτικών μέσων, παράλληλα με τα διπλωματικά, για την επίτευξη πολιτικών στόχων. Η διπλωματική χρήση των στρατιωτικών μέσων κυρίως εξαντλείται στη στρατιωτική επίδειξη, την προβολή στρατιωτικής ισχύος, την παρουσία σε επίκαιρα σημεία στο χώρο, και ακόμα - αν θέλετε - στον εκφοβισμό της άλλης πλευράς. Έμεινε γνωστή στη διπλωματική ιστορία ως η .. «πολιτική της κανονιοφόρου». Είναι ασφαλώς μία επίδειξη.. «ισχύος» και ακόμα μία εμφανής ετοιμότητα χρησιμοποίησής της. Για να την εφαρμόσεις πρέπει όντως να είσαι ισχυρός, διαφορετικά θα είναι αναποτελεσματική ενέργεια, ίσως αποδειχθεί και «μπούμεραγκ».

Ενθυμούμαι ότι, το 1991 ή το 1992, ύστερα από κάποιες προκλήσεις των Αλβανών εις βάρος του Βορειοηπειρωτικού στοιχείου, παράλληλα με τις διπλωματικές ενέργειες εκινήσαμε μονάδες της Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας του Λιτοχώρου εγγύς των ελληνοαλβανικών συνόρων, στην Ήπειρο και αμέσως έπεσαν οι αλβανικοί τόνοι.

Σε μία περίπτωση κρίσης, η στρατιωτική διπλωματία έχει λόγον, αρκεί να σταθμίσει κανείς πολύ καλά την κατάσταση και να ενεργήσει με σύνεση, διότι καθόλου απίθανο να οδηγήσει σε ανεπιθύμητη κλιμάκωση και σε περισσότερη ένταση. Φρονώ ότι είναι μία μέθοδος που πρέπει να τύχει περισσότερης μελέτης. Το γε νυν έχον, από όσα παρακολουθώ, από πουθενά δεν διαφαίνεται όρεξη για τόσο αιρετικές ενέργειες. Δεν με πτοεί όμως, ότι γίνομαι και εγώ αιρετικός.

Συντονισμός Συναρμόδιων Φορέων

Φοβούμαι ότι ο συντονισμός αυτός είναι μία καθόλου εύκολη υπόθεση για τη δική μας πραγματικότητα. Ο Επίτιμος Α/ΓΕΕΘΑ Πτέραρχος Κουρής, Υφυπουργός Αμύνης κατά την κρίση των Ιμίων, γράφει στο βιβλίο του «ΕΛΛΑΔΑ-ΤΟΥΡΚΙΑ, ο Πεντηκονταετής Πόλεμος» για την κρίση εκείνη, ότι.. «Αποτέλεσμα του ελλειμματικού αυτού κεντρικού συντονισμού ήταν να γίνονται διαβουλεύσεις με την αμερικανική κυβέρνηση σε τρία διαφορετικά επίπεδα, Αρσένη με την ηγεσία του αμερικανικού Πενταγώνου, Πάγκαλου με Χόλμπρουκ και Σημίτη με Κλίντον, οι άλλοι όμως ήταν σίγουρα συντονισμένοι και είχαν γραμμή και στόχους», υπονοώντας έτσι ότι οι δικοί μας ήσαν ασυντόνιστοι.

Εφ' όσον ο χειρισμός μιας κρίσης και το έχουμε ήδη επισημάνει αυτό, είναι από τη φύση του μία πολιτικοστρατιωτική διαδικασία, ο απόλυτος συντονισμός μεταξύ πολιτικής και στρατιωτικής πλευράς είναι εκ των ων ουκ άνευ. Επειδή δε ο χειρισμός δεν είναι επιστήμη, αλλά περισσότερο μία τεχνική, που βέβαια χρησιμοποιεί τη γνώση, τη λογική και τα μέσα, πρέπει να βρούμε την τεχνική εκείνη που θα αποδώσει τον μέγιστο συντονισμό των συναρμόδιων φορέων. Αυτό θα επιτευχθεί - κατά τη γνώμη μου - μέσα από μία μόνιμη από τούδε συνεργασία, από την ύπαρξη σαφώς καταγεγραμμένων διαδικασιών, από μία κοινή υποδομή εγκαταστάσεων και μέσων, από μία συνεκπαίδευση πάνω σε λογικοφανή σενάρια. Κάποια από αυτά τα πράγματα υπάρχουν, αλλά, όταν ήλθε η ώρα - αναφέρομαι στα Ίμια - δεν εχρησιμοποιήθησαν. Π.χ. ο Πρωθυπουργός δεν προσήλθε στο ΕΘΚΕΠΙΧ, για να μη δώσει στην άλλη πλευρά το μήνυμα της κλιμάκωσης. Ενεργώντας βέβαια έτσι, τους έδωσε άλλο μήνυμα. Σκεφθείτε το, διότι τελικά φθάσαμε στο γνωστό «no flags, no ships, no troops» - παρακαλώ - για ελληνικό έδαφος, από τμήμα της ελληνικής επικράτειας.

Θίγοντας τη συνεκπαίδευση που προανέφερα, ξέρω ότι θίγω μία λεπτή πτυχή, που αφορά τους πολιτικούς μας, οι οποίοι δεν γνωρίζουν αρκετά καλά το αντικείμενο χειρισμού κρίσεων και βέβαια δεν τους κατηγορώ γι' αυτό, αλλά πρέπει - νομίζω - κάποτε να το μάθουν, μέσα από τη συνεκπαίδευση που ανέφερα και ακόμα νομίζω, ότι μέρος ευθύνης γι' αυτό πέφτει και στους ώμους της στρατιωτικής και πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου..Διαφορετικά θα υπάρχει ερασιτεχνισμός στο χειρισμό μιας κρίσης.

Η συνεκπαίδευση των δύο πλευρών, στρατιωτικής και πολιτικής, πάνω σε λογικοφανή σενάρια, δεν είναι άσκοπη απώλεια χρόνου. Μπορεί να αποδειχθεί λίαν επωφελής.

Χειρισμός ΜΜΕ

Όσο δύσκολος είναι ο χειρισμός μιας κρίσης, άλλο τόσο δύσκολο είναι να χειρισθεί κανείς επιτυχώς και τα ΜΜΕ στη διάρκεια μιας κρίσης, μέσα στη γνωστή ελληνική πραγματικότητα λειτουργίας αυτών των μέσων. Το βάρος βέβαια πέφτει στην πολιτική πλευρά, αφού αυτή διαθέτει ακόμα και υπουργό με αρμοδιότητες σε θέματα επικοινωνίας της κυβέρνησης και εκπρόσωπο τύπου.

Το κοινό, ο κόσμος, στη διάρκεια μιας κρίσης, είναι φυσικό να διψά για πληροφόρηση. Πρέπει να του δοθεί σωστή και υπεύθυνη πληροφόρηση, η οποία να υπηρετεί τους εθνικούς στόχους (μιλήσαμε προηγουμένως για στόχους). Άλλως, αν ο λαός αφεθεί έρμαιο της παραπληροφόρησης, αυτό θα έχει επιπτώσεις στο φρόνημά του, στο ηθικό του και σε τελευταία ανάλυση στη συμπεριφορά του. Πρέπει να υπάρχει μία και μόνο, επίσημη φωνή πληροφόρησης και αυτά που θα λέγει αυτή η φωνή, να είναι στη συνεισφορά του Υπουργείου Αμύνης.

Παράλληλα να κληθούν, λόγω σοβαρότητας της κατάστασης, όλοι οι υπάρχοντες μηχανισμοί και τα όργανα (και υπάρχουν τέτοια), ώστε να λειτουργήσουν προς την κατεύθυνση διαφύλαξης της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και κατά περίπτωση του «απορρήτου».

Είναι γνωστό ότι ο χειρισμός των ΜΜΕ σε μία κρίση θα είναι δύσκολος. Εκτιμώ όμως ότι, αναγνωρίζεται από όλους ο σοβαρός ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν και για τούτο το θέμα δεν πρέπει να αφεθεί στην τύχη του. Επιβάλλεται η ενδελεχής εξέτασή του από τούδε, από αρμοδίους και γνώστες του τρόπου λειτουργίας των ΜΜΕ, ώστε επ' αυτού να προετοιμασθεί κάτι, για την ώρα που όλοι απευχόμεθα.

Εδώ τελειώνει η εισήγηση αυτή. Τα λεχθέντα αποτελούν γενικές απόψεις πάνω σε μία πλευρά, την πολιτική πλευρά του θεματός μας. Οπωσδήποτε δεν είναι θέσφατα και βέβαια επιδέχονται συζήτηση και σχολιασμό, προκειμένου να διαμορφωθούν στέρεες και ολοκληρωμένες θέσεις, σε ένα θέμα σοβαρό και εθνικά κρίσιμο και δυστυχώς ένα θέμα, που κατά τα φαινόμενα έχει μέλλον.

Επιθυμώ να κλείσω την εισήγηση με μία επιγραμματική ανακεφαλαίωση, για να ξαναθυμηθούμε τα λεχθέντα.

Πρώτον : Κατά το χειρισμό μιας κρίσης προέχει η διασφάλιση των στόχων και επιταγών της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής εθνικής ασφαλείας. Συνέπεια έργων και λόγων.

Δεύτερον : Η διερεύνηση των στόχων του δημιουργού της κρίσης (που αποσκοπεί) και αντίστοιχα ο καθορισμός στόχων από μέρους μας, δίνει περιεχόμενο στη διαδικασία χειρισμού και τον καθιστά δραστικότερο (τον όλο χειρισμό) και αποτελεσματικότερον.

Τρίτον : Κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη εκπεφρασμένης πολιτικής βούλησης και για το έσχατον του πολέμου, κατά το χειρισμό μιας κρίσης, άλλως αυτός γίνεται από θέσεως αδυναμίας και όχι ισχύος, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Τέταρτον : Η στρατιωτική διπλωματία δεν είναι αμελητέος παράγοντας. Μπορεί να συμβάλει θετικά και καλόν είναι να μελετηθεί καλύτερα η χρήση της και όχι να παραμένει στα αζήτητα.

Πέμπτον : Ο συντονισμός των αρμοδίων φορέων, που κρίνεται εκ των ων ουκ άνευ, για το χειρισμό μιας κρίσης, προϋποθέτει τη συνεκπαίδευση στρατιωτικών και πολιτικών επί του αντικείμενου, με προσομοιώσεις και σενάρια που πλησιάζουν την πραγματικότητα. Άλλως θα δημιουργηθεί σύγχυση κατά την εξέλιξη της κρίσης.

Έκτον : Ο χειρισμός των ΜΜΕ σε μία κρίση, να μη αφεθεί στην καλή τους διάθεση ή στην τύχη, αλλά να προετοιμασθεί καταλλήλως το έδαφος από τούδε. Να μη φθάσουμε στο καθόλου απίθανο, να χειρίζονται αυτά (τα ΜΜΕ) την κρίση, αντί εμείς.

Και τελειώνω την εισήγησή μου, με κάποιες σκέψεις που τις θεωρώ υποβοηθητικές και για τούτο θα ήθελα να ακουστούν.

* Με τον τρόπο που λειτουργούμε σε πολιτικό κυρίως επίπεδο, ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος, μία κρίση κατά το χειρισμό της, να γίνει πεδίο εσωτερικής πολιτικής αντιπαράθεσης. Δεν επεκτείνουμε καίτοι δεν το θεωρώ απίθανο. Απλώς το αναφέρω και ο καθένας ας το σκεφθεί.

* Μία δεύτερη σκέψη είναι, ότι, προϋπόθεση ενός επιτυχούς χειρισμού μιας κρίσης, πρέπει να θεωρείται η ύπαρξη μιας σχετικής ισορροπίας ισχύος. Διαφορετικά, η δυναμική σου κατά τον χειρισμό της κρίσης είναι υπονομευμένη. Άλλωστε η σχετική ισορροπία επιβάλλεται και από το αποτρεπτικό δόγμα μας. Μάλιστα πρέπει να είναι ορατή (παραδεκτή) και από την άλλη πλευρά, άλλως είναι αναξιόπιστη.

* Η φάση της κορύφωσης μιας κρίσης δεν έρχεται αίφνης. Προηγούνται προκαταρτικές δραστηριότητες και επειδή αναφέρομαι στην πολιτική πλευρά των κρίσεων, έχω την άποψη ότι η στενή παρακολούθηση των πολιτικών πραγμάτων της άλλης πλευράς (π.χ. της Τ.) και η σωστή ερμηνεία τους, μπορεί να αποκαλύψει ενδείξεις επερχομένης κρίσης. Πρέπει να οργανωθεί ένας τέτοιος φορέας παρακολούθησης και ερμηνείας.

* Ας μη μας διαφεύγει ότι, ο πιθανότερος χώρος και των μελλοντικών κρίσεων θα είναι αυτός του Αιγαίου. Με πολιτικά κριτήρια, αυτός έχει στοχοποιηθεί από πλευράς Τ. Επιβάλλεται να τον γνωρίζουν καλά, σπιθαμή προς σπιθαμή, οι δυνάμεις μας (στρατού, ναυτικού και αεροπορίας), να τον παρακολουθούμε και επιτηρούμε συνεχώς και να σημειώνουμε και εξετάζουμε και εκτιμούμε κάθε δραστηριότητα της άλλης πλευράς, προετοιμαζόμενοι δια παν ενδεχόμενον.

* Ακόμα, σε μια εποχή τρομοκρατίας και ασύμμετρων απειλών, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε και το ενδεχόμενο να προκύψουν κρίσεις και από αυτή την κατεύθυνση. Το ενδεχόμενο αυτό, αν δεν έχει γίνει αντικείμενο ιδιαίτερης μελέτης, πρέπει να βιασθούμε να το θέσουμε επί τάπητος.

* Μία τελευταία σκέψη είναι ότι η έγκαιρη και μεθοδευμένη κινητοποίηση από το Εθνικό Κέντρο της ομογενείας (σε ΗΠΑ, Αυστραλία, Καναδά και Ευρώπη) θα μπορούσε να αποδειχθεί ωφέλιμη. Μισή Ελλάδα, εκτός Ελλάδος, δεν πρέπει σε μία κρίση να παρακολουθεί αμέτοχη.

Εδώ τελειώνει η εισήγησή μου, πλην όμως επειδή ανέφερα και το Διεθνές Παράγοντα ως μία συνισταμένη της πολύ σύνθετης αυτής υπόθεσης, της «κρίσης», (πλέον της πολιτικής και της στρατιωτικής πτυχής), να μου επιτραπεί να αναφερθώ με δύο λόγια σ' αυτόν τον παράγοντα. Και τούτο, διότι η Χώρα έχει διεθνή προβολή και πρωτίστως είναι πλήρες μέλος ισχυρών διεθνών οργανισμών και κυρίως του ΟΗΕ. Δεν είναι επομένως επιτρεπτόν ένας τέτοιος παράγοντας να αγνοείται, να μένει ανεκμετάλλευτος σε ώρα κρίσης. Και αναφέρομαι βασικά στον ΟΗΕ, διότι από τον καταστατικό χάρτη του έχει ρόλο και αποστολή, όσον αφορά στην καταστολή των κρίσεων και στην πρόληψη του πολέμου.

Συνήθως καλούνται ή και προσφέρονται χώρες για ρόλο διαμεσολαβητικό, αλλά οι χώρες κατά τη διαμεσολάβηση είναι - αν θέλετε - φυσικό, να προσπαθούν για την ικανοποίηση κατά κύριο λόγο των δικών τους συμφερόντων. Σχεδόν πάντοτε ισχυρίζονται ότι τηρούν ίσες αποστάσεις από τα δύο μέρη της κρίσης, όμως αυτή η τακτική τους πολλές φορές καταλήγει στην εξίσωση του θύματος με το θύτη. Βλέπω προσφορότερη την πρόσκληση του διεθνούς παράγοντος, του ΟΗΕ, ο οποίος θα συνεργασθεί με όλες τις πλευρές κατά τρόπον περισσότερο ουδέτερον, μακράν υπηρέτησης συμφερόντων.

Δεν θεωρώ τον εαυτό μου ως τον καταλληλότερον για μία λεπτομερή εξέταση του θέματος. Ένας π.χ. διπλωμάτης, θα μπορούσε να το κάνει αυτό πληρέστερα εμού. Εν πάσει περιπτώσει, κάνω εδώ νύξη του θέματος και εφ' όσον κριθεί ότι αξίζει περαιτέρω ερεύνης και ανάλυσης, ας προχωρήσουμε.

ΚΡΙΣΙΣ

Ναυάρχου ε.α. Ε. Λαγάρα Π.Ν.

Επιτίμου Αρχηγού ΓΕΝ

Ορισμός

Ας δούμε εν πρώτοις τι ορίζεται ως ΚΡΙΣΙΣ (CRISIS). Κατ'αρχήν ο όρος αποτελεί διεθνή και κοινώς αποδεκτό όρο, που σημαίνει γενικά αστάθεια και αναταραχή κάπου στην παγκόσμια σκηνή.

Σχετικά πρόσφατα, όταν οι ασχολούμενοι με τις πολιτικές επιστήμες εστίασαν στην εν τω μεταξύ ονομασθείσα Διεθνή Κρίση (International Crisis) και προσπάθησαν να δώσουν ορισμό περί αυτής, δεν προέκυψε κάποιος κοινά αποδεκτός ορισμός. Παρά ταύτα από την εξέταση των ορισμών που έχουν δοθεί προκύπτει ότι οι περισσότεροι εξ αυτών περιλαμβάνουν αριθμό κοινών στοιχείων, που μπορεί να διακρίνει κανείς σε κάθε κρίση όπως :

- Η αντίληψη (perception) του ότι υφίσταται κάποια σημαντική απειλή (ζημιές ή απώλειες, που δεν έχουν λάβει χώρα ακόμη αλλά αναμένονται).
- Η μεγάλη ανησυχία από την πλευρά εκείνων που λαμβάνουν τις αποφάσεις.
- Η προσδοκία πιθανής βίας.
- Η πεποίθηση ότι απαιτούνται σημαντικές, συχνά μακρόχρονης επιρροής (far reaching) αποφάσεις οι οποίες μάλιστα θα πρέπει να ληφθούν επί τη βάσει ελλειπών πληροφοριών και υπό πίεσιν χρόνου.

Οι περισσότεροι μελετητές συμφωνούν επίσης ότι :

- Πρόκειται περί καταστάσεως οξείας μάλλον παρά χρονίας μορφής και
- Ότι η συνειδητοποίηση της υπάρξεως μίας κρίσεως είναι σχετικά όχι απόλυτη.

Τα προαναφερθέντα κοινά στοιχεία και χαρακτηριστικά καθιστούν την λήψη αποφάσεως κατά την κρίση διαφορετική από τη διαδικασία με την οποία μορφοποιείται συνήθως η εξωτερική πολιτική, καθ' όσον οι σοβαροί περιορισμοί χρόνου ενδέχεται πιθανότατα να επιδράσουν αρνητικά επί της ορθότητας των λαμβανομένων αποφάσεων.

Τελικά μία καλώς προσεγγίζουσα περιγραφή του φαινομένου νομίζω ότι θα μπορούσε να είναι ότι η Διεθνής Κρίση αντιπροσωπεύει μία μεταβολή στη μορφή ή αύξηση της έντασεως της ρηξιγενούς αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών, με μία υψηλή πιθανότητα στρατιωτικών εχθροπραξιών η οποία στη συνέχεια αποσταθεροποιεί τις μεταξύ τους σχέσεις και συνιστά πρόκληση στη δομή ενός διεθνούς συστήματος.

Η μεταβολή ή η αύξηση της έντασης προκαλείται συνήθως από μία ενέργεια ή ένα γεγονός.

Το ΖΗΤΗΜΑ τώρα μιας κρίσεως είναι το συγκεκριμένο αντικείμενο της διαμάχης μεταξύ των αντιπάλων.

Ο ορισμός που δίδεται στο Εθνικό μας Σ.Χ.Κ. ευρίσκεται στο πλαίσιο των όσων προανέφερα.

Χαρακτηριστικά - Κατηγορίες/Είδη - Προέλευση

Η εξέταση μεγάλου αριθμού κρίσεων έδειξε ότι για την πλειοψηφία αυτών που παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, μπορεί να γίνει κάποια ταξινόμηση σε μερικές κατηγορίες κοινών χαρακτηριστικών προέλευσης (origins), ίχνους ανάπτυξης (pattern of development) και πιθανότητες διευθέτησεως (probabilities of resolution).

Ξεχωρίζουν λοιπόν τρεις κύριες κατηγορίες, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει και μία τέταρτη, όχι βέβαια συχνή, ήτοι εκείνη των κρίσεων που δημιουργούνται κατά λάθος (by accident), όπου δηλαδή η πρόκληση, που τις πυροδοτεί, ήταν ανεπιθύμητη και άνευ εγκρίσεως από τους έχοντες την ευθύνη των αποφάσεων.

Οι τρεις μεγάλες κατηγορίες είναι :

α. Κρίσεις που δημιουργούνται με σκοπό να δικαιολογήσουν μία προτιθέμενη έναρξη εχθροπραξιών (Justification of hostilities), να προσφέρουν δηλαδή ένα CASUS BELLI.

β. Κρίσεις εκ δευτερογενούς επιδράσεως (Spin-offs), που δημιουργούνται συνεπεία κάποιας άλλης κυρίας σύγκρουσης και

γ. Κρίσεις ασκήσεως πίεσεως στον αντίπαλο μέχρι το χείλος των εχθροπραξιών (Brinkmanship), για να υποχωρήσει σε απαιτήσεις μας ή να παραιτηθεί δικαιωμάτων του, με στόχο την αλλαγή του STATUS QUO.

Φάσεις

Σε κάθε κρίση διακρίνονται τέσσερες φάσεις ή πεδία ενδιαφέροντος, σε κάθε μία από τις οποίες, εκείνο που κυρίως επιδιώκουν οι χειρισταί να διαγνώσουν μπορεί συνοπτικά να τεθεί με μία σειρά διπλών ερωτημάτων για κάθε φάση ήτοι :

- Για την ΕΝΑΡΞΗ : Υπάρχει πράγματι ή όχι κρίσις;
- Για την ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ : Διαγράφεται πορεία προς εχθροπραξίες ή όχι;
- Για την ΑΠΟΚΛΙΜΑΚΩΣΗ : Ο τερματισμός της κρίσης να γίνει με κάποια μορφή συμφωνίας (επίσημης ή ανεπίσημης) ή σιωπηρώς,
- Για την ΕΠΙΠΤΩΣΗ : Θα επέλθει μείωση ή αύξηση της έντασης μεταξύ των αντιμαχομένων μετά την κρίση, και θα υπάρξουν ή όχι μεταβολές στο STATUS QUO;

Όσο απλή φαίνεται η διατύπωση αυτών των ερωτημάτων τόσο πολύπλοκη και λεπτή έχει αποδειχθεί στην πράξη η απάντησή τους.

Ένταση

Η ένταση μίας κρίσης διαμορφώνεται από ορισμένους παράγοντες που είναι και αυτοί αναγνωρισμένοι και καταγεγραμμένοι.

Ορισμένα Σημεία Άξια Υπογραμμίσεως από την Μελέτη των Κρίσεων

Οι γέφυρες μεταπτώσεως από σταδίου εις στάδιον μίας υφισταμένης αντιπαράθεσης είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες. Η σταδιακή μετάπτωση από τις ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΧΘΡΟΤΗΤΑΣ στην ΕΝΤΑΣΗ, τις ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ, την ΚΡΙΣΗ και ενδεχομένως τελικά στον ΠΟΛΕΜΟ, μπορεί να περιγραφεί ως ένα αυτοεπανατροφοδοτούμενο κύκλωμα ενισχύσεως (amplifying feedback network). Κάθε στάδιο τείνει να μεγενθύνει την ένταση των

προηγούμενων σταδίων και εκείθεν την πιθανότητα ενός ανανεωμένου κύκλου συγκρούσεως με αύξηση της πιθανότητας μετάβασης σε ένοπλη ρήξη.

Το πολιτικοστρατιωτικό περιβάλλον και οι σχετικές πολιτικοστρατιωτικές εκτιμήσεις αποβαίνουν κρίσιμες σε ότι αφορά στο εξαγόμενο μιας κρίσεως, διότι οι αποφασίζοντες (policy makers) επηρεάζονται στις αποφάσεις τους σοβαρότατα από τον βαθμό αδυναμίας αποφυγής του πολέμου, το πιθανό εξαγόμενο ενός τέτοιου πολέμου ή τις επιπτώσεις που αναμένεται να έχει ένας πόλεμος στην κοινωνία τους.

Οι εκτιμήσεις πάνω σ' αυτά τα ζητήματα διαμορφώνουν τελικά και την προθυμία των υπεθύνων να διακινδυνεύσουν ή όχι πόλεμο.

Στις περισσότερες κρίσεις αμφότερες οι πλευρές επιθυμούν κατ' αρχήν να τον αποφύγουν. Εν τούτοις ο κίνδυνος του πολέμου στην εξέλιξη μίας κρίσεως παραμένει πάντα μια ορατή πιθανότητα, διότι οι κρίσεις αφ' εαυτών περιέχουν ένα αυτόνομο στοιχείο κινδύνου και αβεβαιότητας. Είναι δηλαδή ενδεχόμενο μία κρίση να καταλήξει σε βία, όχι σαν αποτέλεσμα συνειδητών επιλογών αλλά μέσα από κάποιες συγκυρίες, όπως λανθασμένη πληροφόρηση ή το χάσιμο του ελέγχου των εξελίξεων.

Βεβαίως ο πόλεμος ως κατάληξη μίας κρίσεως δεν εξαφανίζει ούτε αντικαθιστά την κρίση. Η τελευταία μάλλον εντείνεται από τον πόλεμο (ενδοπολεμική κρίση).

Έχει προκύψει από τις αναλύσεις, ότι οι ηγέτες συχνάκις αισθάνονται αναγκασμένοι να υιοθετήσουν επιθετικές εξωτερικές πολιτικές σε απάντηση πιεστικών εξωτερικών ή και εσωτερικών προβλημάτων.

Ενδέχεται επίσης στις κρίσεις τα κράτη να επιδείξουν μία πρόθεση να προχωρήσουν σε πόλεμο και τούτο με στόχο να φοβίσουν τον αντίπαλο και έτσι να αποφύγουν τον πόλεμο. Η εκδήλωση όμως μίας τέτοιας προθέσεως εμπεριέχει τον κίνδυνο να λειτουργήσει αντιστρόφως και να κάνει το ενδεχόμενο πολέμου πιθανότερο, διότι είναι πολύ πιθανόν να προκαλέσει απώλεια ελέγχου επί της πολιτικής.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαπίστωση από την έρευνα ότι οι κρίσεις, ως το προτελευταίο στάδιο στην εξέλιξη από τις ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΧΘΡΟΤΗΤΑΣ στον ΠΟΛΕΜΟ, δεν παίζουν μόνο ένα σημαντικό ρόλο στις διεθνείς αντιπαραθέσεις, να κρίνουν δηλαδή αν θα ξεσπάσει πόλεμος ή θα διατηρηθεί η ειρήνη, αλλά μπορεί να αποτελέσουν και σημεία καμπής για την πορεία προς το καλύτερο ή το χειρότερο αυτών των χρονίων ενίοτε αντιπαραθέσεων.

Τέλος, από τις μελέτες εμφανίζονται κάποιες βασικές συνθήκες κάτω από τις οποίες μια κρίση είναι πιθανότερο να κλιμακωθεί.

Διαχείριση ή Χειρισμός Κρίσεων

Σε επίπεδο μεγάλων Δυνάμεων με τον παρόντα συσχετισμό αφ' ενός, και λόγω του κινδύνου πυρηνικού ολοκαυτώματος σε ενδεχόμενο πόλεμο αφ' ετέρου, είναι πολύ πιθανό να υπάρξει μία περίοδος, που φαίνεται ότι ήδη διατρέχουμε, βαθμιαίας μετακίνησης από τη διαχείριση κρίσεων στην πρόληψη αυτών.

Παρά ταύτα δεν μπορεί να υπάρξει απόλυτη εγγύηση, όταν οι κρίσεις μεταξύ των υπερδυνάμεων θα εκλείψουν στο μέλλον (π.χ. εκμετάλλευση ενεργειακών πηγών, άνοδος Κίνας, σταδιακή μετάβαση της Ιαπωνίας στη θέση μεγάλης Δύναμης κ.λ.π.).

Στο επίπεδο των περιφερειακών ή τοπικών αντιπαραθέσεων οι κρίσεις δεν φαίνεται ότι μπορεί να εκλείψουν. Αντιθέτως από τη συμπεριφορά της ανθρωπότητας τα τελευταία 50 χρόνια φαίνεται πως μπορούμε να διακινδυνεύσουμε την διαπίστωση, ότι η πυρηνική εποχή είναι παράλληλα και η εποχή των κρίσεων στην περιφέρεια και του περιορισμένου τοπικού πολέμου.

Κατ'ακολουθίαν είναι πολύ χρήσιμο να μελετάται ο τρόπος διαχειρίσεώς τους. Να μελετάται δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώνεται η πολιτική κατά τη διάρκειά τους και ο τρόπος με τον οποίον οι αποφασίζοντες χειρίζονται τις πληροφορίες, σχηματοποιούν εναλλακτικούς τρόπους δράσεως και αντιμετωπίζουν το υψηλό επίπεδο στρες, το οποίο αποτελεί οργανικό χαρακτηριστικό των καταστάσεων αυτών.

Η διαχείριση των κρίσεων λοιπόν είναι ένα μείγμα «διμερούς ανταγωνισμού» από τη μία πλευρά και «αμοιβαίου κινδύνου» από την άλλη.

Κατά βάσιν ασχολείται αφ'ενός μεν με τη διαδικασία ελέγχου και συντονισμού των πραγμάτων, ώστε να μη ξεφεύγουν από τον έλεγχο της πολιτικής και η κατάσταση οδηγηθεί σε πόλεμο, αφ'ετέρου δε με την επίτευξη ευνοϊκού αποτελέσματος στη βάση της εξασφάλισης και προστασίας των ζωτικών συμφερόντων μιας χώρας.

Κατά τη διάρκεια των κρίσεων γίνονται συνεχείς προσπάθειες και από τις δύο πλευρές να εκτιμήσουν τις προθέσεις και να επηρεάσουν την αποφασιστικότητα του αντιπάλου.

Η εικόνα που σχηματίζει μία πλευρά για τον αντίπαλο της ασκεί σημαντική επίδραση στη δική της συμπεριφορά.

Μεγάλο μέρος της τέχνης της διαπραγμάτευσης στην κρίση εξαρτάται από τον επηρεασμό αυτής της εικόνας προς την επιθυμητή κατεύθυνση και για τον λόγο αυτό χρησιμοποιούνται διάφορες κατά περίπτωση στρατηγικές και τακτικές.

Συχνά ο αποφασιστικός παράγων στη διαπραγμάτευση είναι η διαφορετική αξία, που οι αντιμαχόμενοι αποδίδουν στα υπό διαπραγμάτευση ζητήματα, καθ'όσον το κόστος μίας υποχώρησης μπορεί να είναι πιο σημαντικό για τη μία πλευρά απ'ότι τα οφέλη που προκύπτουν για την άλλη. Έτσι είναι ουσιώδες να μη ανεβαίνει αλόγιστα ο πήχυς των απαιτήσεων από τον αντίπαλο, καθ'όσον είναι πολύ πιθανόν ότι, όσο περισσότερες απαιτήσεις του ζητούνται τόσο περισσότερο ανυποχώρητος θα γίνεται. Στο προκείμενο ιστορικό οι υπερδυνάμεις προσπάθησαν να επιλύσουν τις κρίσεις με όρους αμοιβαία ικανοποιητικούς, αποφεύγοντας στο μέτρο του δυνατού τους χαρακτηρισμούς του «νικητή» και του «ηττημένου».

Ο πολιτικός έλεγχος επί των στρατιωτικών επιχειρήσεων αποτελεί μία ιδιαίτερα σημαντική παράμετρο της διαχείρισης των κρίσεων. Οι απειλές χρήσης βίας και οι κινήσεις των στρατιωτικών δυνάμεων πρέπει να εφαρμόζονται προσεκτικά ως εργαλεία και όχι ως υποκατάστατα της διπλωματίας.

Ειδικώς για τις μεγάλες δυνάμεις εξ ίσου σημαντικός είναι και ο έλεγχος επί των συμμάχων τους. Καμία υπερδύναμη δεν έχει επιτρέψει στους συμμάχους ή τα κράτη πελάτες τους μεγάλα περιθώρια ελευθερίας κινήσεων. Όμως υπό όψη ότι και τα μικρά αυτά περιθώρια μπορεί σε περιφερειακό επίπεδο για κάποιους μικρούς να συνεπάγονται ολέθριες συνέπειες.

Ολίγα τώρα για τις στρατηγικές διαχείρισης των κρίσεων. Η αποτελεσματική διαχείριση των κρίσεων απαιτεί οι υπεύθυνοι για τη λήψη των πολιτικών αποφάσεων να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν στρατηγικές και τακτικές πολύ καλά υπολογισμένες τόσο σε διπλωματικούς όσο και σε στρατιωτικούς υπολογισμούς.

Δεν υπάρχει μία μοναδική κυρίαρχη στρατηγική, που να είναι εξ ίσου κατάλληλη για τη διαχείριση κάθε κρίσεως. Μπορούμε να διακρίνουμε σε επιθετικές και αμυντικές στρατηγικές.

Οι επιθετικές στρατηγικές χρησιμοποιούνται από τους έχοντας την πρωτοβουλία προκλήσεως της κρίσεως, προκειμένου να επιτύχουν αλλαγές στο υπάρχον status quo εις βάρος του αντιπάλου.

Οι αμυντικές στρατηγικές διαχειρίσεως κρίσεων χρησιμοποιούνται όταν ο αμυνόμενος είναι ευαίσθητος στην πιθανότητα η απάντησή του να προκαλέσει κλιμάκωση, την οποία δεν επιθυμεί. Είναι δηλαδή σε δύσκολη θέση. Πρέπει να αναλάβει δράση για να εμποδίσει τη βλάβη των συμφερόντων του, αλλά, την ίδια στιγμή, εύχεται να μπορούσε να αποφύγει να το κάνει με τρόπο, που θα μπορούσε να καταλήξει σε πόλεμο.

Οι αμυντικές στρατηγικές στη βάση τους αποβλέπουν στο να αποτρέψουν τον αντίπαλο από του να επιχειρήσει ή να επιμείνει σε αλλαγή του status quo.

Αναφορικά, τέλος, με τον σωστό χειρισμό μίας κρίσεως δεν αρκεί απλώς μία καλή οργανωτική οδηγία για το Σ.Χ.Κ.. Ωσαύτως το να δίδεται έμφαση μόνο στις ενέργειες των ηγετών και τις πολιτικές τους κατά τη διάρκεια μίας κρίσεως, αντιστοιχεί με το να κοιτάμε μόνο την κορυφή του παγόβουνου.

Μεγαλύτερας σημασίας για να αντιληφθούμε τη συμπεριφορά της κρίσεως είναι η διαδικασία μέσω της οποίας ελήφθησαν και εφαρμόστηκαν οι σχετικές αποφάσεις, επειδή αυτή η διαδικασία σε τελική ανάλυση αποτελεί την ουσία της πραγματικής πολιτικής.

Η Κρίσις στο Εθνικό μας Πλαίσιο

Μέχρις εδώ αναφέρθηκα επί τροχάδην στα αφορώντα την κρίση γενικά με βάση την επί του θέματος βιβλιογραφία.

Στη συνέχεια θα αναφερθώ στα του οίκου μας σχετικά. Από την αλληλουχία της Πολιτικής Εθνικής Ασφαλείας της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και της Εθνικής Στρατιωτικής Στρατηγικής (Π.ΕΘ.ΑΣΦ, ΠΕΘΑ, Ε.Σ.Σ., Στρατιωτική Αξιολόγηση Κατάστασης, Κατευθύνσεις Αμυντικής Σχεδίασης, Στόχοι Εθνικής Άμυνας) προσδιορίζεται ότι το στρατιωτικό δόγμα της χώρας μας είναι ΑΜΥΝΤΙΚΟ, έναντι κάθε εξωτερικής απειλής και ότι ο κεντρικός άξονας της στρατιωτικής μας στρατηγικής είναι η ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ, που θεωρείται η κυρία απειλή και, δευτερευόντως, των κινδύνων από άλλες κατευθύνσεις σε συνδυασμό με την αποκλιμάκωση των εντάσεων.

Θεμελιώδες στήριγμα άσκησης της αποτροπής συνιστούν οι Ε.Δ. της χώρας, σε συνδυασμό με τις λοιπές συνιστώσες της εθνικής μας ισχύος.

Ο νόμος περί οργάνωσης και λειτουργίας του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και διοικήσεως και ελέγχου των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας, καθορίζει ότι, μεταξύ των άλλων ιδιαίτερα σοβαρών αρμοδιοτήτων του, το ΚΥΣΕΑ αποτελεί και το βασικό όργανο της Κυβερνήσεως για την οργάνωση αντιμετώπισης και τον χειρισμό των κρίσεων.

Για τις λειτουργίες του αυτές το ΚΥΣΕΑ, δια μέν την οργάνωση του Σ.Χ.Κ. δέχεται εισηγήσεις από τον ΥΕΘΑ, στον οποίον έχει εισηγηθεί σχετικά ο Α/ΓΕΕΘΑ μετά γνωμάτευση ΣΑΓΕ, για δε τον χειρισμό των κρίσεων υποστηρίζεται από την λειτουργία των λοιπών οργάνων και τις επιτελικές υπηρεσίες του Σ.Χ.Κ.

Όπως προείπον η κυρία απειλή για τη χώρα μας προέρχεται από την Τουρκία, η οποία εδώ και χρόνια εγείρει κλιμακούμενες απαιτήσεις εις βάρος των νομίμων κυριαρχικών μας δικαιωμάτων και δη μέχρι ορίων CASUS BELLI.

Η γενική πολιτική της «Τ» έναντι της χώρας μας είναι επεκτατική και προκλητική και κατ' ακολουθίαν η στρατηγική, που διαχειρίζεται τις μεταξύ μας κρίσεις είναι ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ.

Αντιθέτως η Ελλάδα τηρεί αμυντική στάση, αποβλέπουσα μέσω της εξισορρόπησης ή αν θέλετε της ισορροπίας δυνάμεων, στην ΑΠΟΤΡΟΠΗ εκδήλωσης εις βάρος μας ενεργειών εκ μέρους της γείτονος. Στο ίδιο κλίμα ευρίσκεται και η στρατηγική μας σε ότι αφορά τον χειρισμό κρίσεων, δηλαδή κινούμεθα στο πεδίο των αμυντικών στρατηγικών χειρισμού των κρίσεων, πρωταγωνιστής των οποίων μετά το 1974, συστηματικά εμφανίζεται η Τουρκία.

Η κατάσταση αυτή απετέλεσε υπόβαθρο πολλών κρίσεων κατά το παρελθόν και προσφέρεται αναμφισβήτητα για τη δημιουργία και νέων κρίσεων στο μέλλον. Θα πρέπει εδώ να υπογραμμίσουμε ότι, αν λάβουμε υπόψιν τις συνθήκες, που προσδιορίζουν οι επιστημονικές αναλύσεις ως βασικές συνθήκες κάτω από τις οποίες μία κρίση είναι ΠΙΘΑΝΩΤΕΡΟ να κλιμακωθεί, μπορούμε να διακρίνουμε ότι, στο Ελληνοτουρκικό σκηνικό, πληρούνται ήδη εκ προοιμίου ορισμένες εξ αυτών, οι δε λοιπές θα μπορούσαν να ισχύσουν οποτεδήποτε στο μέλλον, από εσωτερικές αιτίες ή λανθασμένες επιλογές.

Και για να γίνω πιο σαφής :

α. Υπάρχουν ήδη :

- (1) Ένα περιβάλλον παρατεταμένης έντασης.
- (2) Η γεωγραφική γειτνίασις.
- (3) Μία πολιτικά καθεστωτική απόκλιση, και βεβαίως
- (4) Ενεργές διαφορές επί πολλών ζητημάτων.

β. Μπορούν όχι δύσκολα να προκύψουν :

- (1) Μία πολυκεντρική δομή των συστημάτων ελέγχου.

(2) Μία εσωτερική αστάθεια, τουλάχιστον σε ένα εκ των δύο μερών.

(3) Μία βίαιη, προκλητική ενέργεια, τυχαία ενδεχομένως, και

(4) Μία μεγάλη διαφορά ισχύος.

Από τις ανωτέρω συνθήκες, ειδικά εκείνη της μεγάλης διαφοράς ισχύος, στις περιπτώσεις που ισχύει, ευνοεί εντονότατα την κλιμάκωση της όποιας υφισταμένης αντιπαράθεσης μεταξύ δύο χωρών. Συνεπώς θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί και να μεριμνούμε με ιδιαίτερη επιμέλεια για την Εθνική μας Ισχύ, αφού η όλη αμυντική μας στρατηγική έναντι της «Τ» βασίζεται στην αποτροπή και την ανταπόδοση. Διότι βεβαίως πειστική αποτροπή δεν είναι δυνατόν να υπάρχει άνευ ισορροπίας δυνάμεων. Επιθυμώ εδώ να τονίσω ότι οι γείτονές μας σέβονται ιδιαίτερα αυτή την αλήθεια και κατά τη λήψη των αποφάσεών τους συνεκτιμούν μετά προσοχής ό,τι έχει σχέση με την αμυντική ικανότητα των αντιπάλων τους.

Μπορούμε επομένως να καταλήξουμε ότι στα Ε-Τ, αν ξεφύγει η ζυγαριά της ισορροπίας δυνάμεων, ο κίνδυνος κλιμακώσεως θα υπερβαίνει σε πιθανότητα τον ούτως ή άλλως ελλοχεύοντα κίνδυνο αναφλέξεως στην οποιαδήποτε κρίση.

Εξ άλλου έτερο σημαντικό ζήτημα είναι ότι η επιθετική πολιτική της γείτονος έναντι της καθαρά αμυντικής δικής μας στρατηγικής, και το κατ'ακολουθίαν γεγονός ότι η Τουρκία έχει την πρωτοβουλία των κινήσεων, μειώνουν τα περιθώρια των δυνατοτήτων μας για την πρόληψη των κρίσεων. Η κατάσταση αυτή επιβάλλει συνεχή εγρήγορση, ώστε να μπορούμε να διαγνώσουμε, όσο μπορούμε νωρίτερα, την όποια επερχόμενη κρίση, και ετοιμότητα των Ενόπλων Δυνάμεών μας, ώστε να μπορούν άμεσα να περιέρχονται σε κατάσταση αντιμετώπισεως κρίσεων.

Θα πρέπει βεβαίως να λαμβάνεται πάντα υπ'όψιν ότι η κινητοποίηση των Ε.Δ. όταν η περί αυτών βούληση χρησιμοποιήσεως τυγχάνει αμφίβολος ή αρνητική είναι τουλάχιστον δαπανηρά.

Σχετικά με τη διαχείριση των κρίσεων, απ'αυτά που ζήσαμε τα τελευταία χρόνια (ΙΜΙΑ - S300 - Οτσαλάν) κατεδείχθη ότι στον τομέα αυτόν έχουμε πρόβλημα, και μάλιστα σοβαρό.

Λαμβάνονται έτσι από τους υπευθύνους αποφάσεις και γίνονται χειρισμοί, που καταλήγουν να ζημιώνουν το κύρος, την αξιοπιστία και τα συμφέροντα της πολιτείας.

Αυτό το κακό πρέπει κάποτε να σταματήσει.

Το Εθνικό Σ.Χ.Κ. είναι σύνολο Διοικητικών Οργάνων, Υπηρεσιών, Χώρων, Κωδικοποίησης ενεργειών και διαδικασιών με βάση υφιστάμενα κείμενα, τα οποία αποτελούν οδηγό και βοηθούν στην αντιμετώπιση της όποιας κρίσεως στον τομέα Ασφάλειας και Άμυνας.

Ο επιτελικός φορέας του ΓΕΕΘΑ, αρμόδιος για τη λειτουργία της θεσμοθετημένης διαδικασίας χειρισμού κρίσεων στο στρατιωτικό τομέα είναι το Κέντρο Χειρισμού κρίσεων (ΚΕΧΕΚ).

Τα όργανα χειρισμού κρίσεων είναι :

- Το ΚΥΣΕΑ.

- Το ΣΑΜ.
- Ο ΥΕΘΑ.
- Το ΣΑΓΕ και
- Ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ ή Αρχιστράτηγος.

Δεν θα υπεισέλθω περαιτέρω στην περιγραφή του συστήματος διότι αυτά είναι γνωστά και καταγεγραμμένα· άλλωστε σεις είσθε εκείνοι που επιμελείσθε αυτής της υποθέσεως.

Θα τονίσω μόνο ότι για να έχουμε λάβει, όπως απαιτείται, τα μέτρα, που είναι απαραίτητα ως βάσις για να μπορούμε να ελπίζουμε σε σωστή διαχείριση κρίσεων, θα πρέπει τουλάχιστον :

- Να γίνεται συνεχής προσεκτική ανάλυση του πολιτικοστρατιωκού περιβάλλοντος ενδιαφέροντός μας ώστε να έχουμε σωστή εκτίμηση της καταστάσεως και ορθή αναγνώριση ενδεχομένων πεδίων κρίσεων, βάσει των οποίων να ακολουθεί σχεδίαση αντιδράσεων σε ενδεχόμενες καταστάσεις (ενδεχόμενα Σχέδια) για κάθε ένα ενδεχόμενο σενάριο αντιπαράθεσης.
- Να γίνεται προσδιορισμός των ορίων, που μπορούμε να φθάσουμε σε κάθε σενάριο, ώστε σε κάθε περίπτωση να ξέρουμε «που το πάμε» και έτσι με προσοχή, σοβαρότητα και αποφαστικότητα να χειριστούμε αναλόγως και την αντίστοιχη κρίση. Λεονταρισμοί, που δεν έχουν αντίκρυσμα σε ξεκαθαρισμένες προθέσεις δράσεως καταλήγουν σε γελοιοποίηση, απογοήτευση, πτώση του ηθικού και εμπέδωση κλίματος υποχωρητικότητας, παραίτησης από νόμιμα δικαιώματα και παροχών.
- Να υπάρχει καλή οργάνωση του Σ.Χ.Κ. η οποία να βελτιώνεται διαρκώς, με ιδιαίτερη έμφαση στο συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και τις διαδικασίες λήψεως των αποφάσεων. Επιθυμώ να τονίσω στο προκείμενο ότι ο καλός χειρισμός της κρίσεως εξαρτάται από ένα αριθμό πολιτικών κυρίως συνθηκών. Απαιτεί την ύπαρξη ενός περιβάλλοντος ανοικτής λήψεως των αποφάσεων, μία συνεκτική πολιτική ελίτ και μία σοβαρή αφοσίωση εκ μέρους εκείνων, που αποφασίζουν, στο να αποφύγουν τον πόλεμο, εάν το είδος της κρίσεως το επιτρέπει. Αυτές οι συνθήκες δεν είναι δυνατόν να δημιουργούνται με διατάγματα κατά τη διάρκεια της κρίσεως. Εάν υπάρχουν αποτελούν οργανικές ποιότητες του πολιτικού συστήματος και του πολιτισμού μιας χώρας. Οι πολιτικοί, παρά το ότι είναι ο πυρήνας και έχουν το τελευταίο λόγο στη λήψη των αποφάσεων, εν τούτοις από μόνοι τους δεν αρκούν για να ληφθεί μία σωστή απόφαση. Απαιτείται συνεργασία, συναντίληψη και συνεισφορά εκ μέρους όλων των λοιπών φορέων της πολιτείας, που εμπλέκονται στον χειρισμό της κρίσεως.

Εδώ υπάρχει ένα λεπτό, πολύ σημαντικό σημείο, που αφορά το ΓΕΕΘΑ, το οποίο νομίζω ότι πρέπει να υπογραμμίσουμε.

Υπάρχει δηλαδή διεθνώς η δικαιολογημένη τάση των στρατιωτικών να προτρέχουν των πολιτικών σε ότι αφορά την ανάληψη στρατιωτικής δράσης κατά τις κρίσεις. Αυτό το γεγονός αποτελεί ένα δεδομένο πεδίο εσωτερικών διχογνωμιών και τριβών, ιδιαίτερα σημαντικών για την έκβαση της κρίσης και ως εκ τούτου χρειάζεται πολύ μεγάλη προσοχή για συντονισμό και αλληλοκατανόηση προς αποφυγή. Μία λάθος εκτίμηση ή ακόμη χειρότερα ενέργεια εκ μέρους των στρατιωτικών, σε οποιοδήποτε επίπεδο, μπορεί να οδηγήσει σε άσκοπες εχθροπραξίες, με ότι κακό μπορεί αυτές να συνεπάγονται για τη χώρα, ενώ από την άλλη πλευρά μία λάθος εκτίμηση ή δισταγμός εκ μέρους των πολιτικών θα μπορούσε να έχει καταστροφικές συνέπειες για τη στρατιωτική μηχανή της χώρας, με τις όποιες δυσμενείς επιπτώσεις αυτό συνεπάγεται για τα συμφέροντα και το μέλλον της.

Για να επιτυγχάνεται τώρα αυτός ο υψηλού επιπέδου συντονισμός, που απαιτείται για τη λήψη αποφάσεων, χειρουργικής ευαισθησίας πολλές φορές, απαιτείται κατ'αρχάς να διατίθεται κατάλληλο στρατηγείο, το οποίο να πληροί όλες τις προδιαγραφές, ασφαλείας, επικοινωνιών, συνεχούς ροής πληροφοριών πραγματικού χρόνου για ύπαρξη της σαφέστερης δυνατής εικόνας της καταστάσεως, σε όλα τα επίπεδα κ.λ.π., το οποίο να είναι εύκολα προσιτό στην πολιτική ηγεσία, η οποία θα πρέπει βεβαίως να το γνωρίζει πριν χρειαστεί να το χρησιμοποιήσει σε κρίση.

Ελπίζω ότι η παρούσα κατάσταση του ΕΘΚΕΠΙΧ ικανοποιεί τις απαιτήσεις. Χρειάζεται τέλος να γίνεται περιοδικά εκπαίδευση μέσω παιγνίων, όλων των εμπλεκομένων στον χειρισμό των κρίσεων και ιδίως της πολιτικής ηγεσίας.

Τον Πρόεδρο των ΗΠΑ τον καθίζουν κάτω και «παίζει» παίγνια κρίσεων μία-δύο φορές κάθε χρόνο. Στην ημετέρα πραγματικότητα εξ'όσων έχω βιώσει...

Συναφώς με την εκπαίδευση θεωρώ πολύ χρήσιμο όπως οι εντεταλμένοι περί την οργάνωση του Σ.Χ.Κ. επιτελείς να ενημερώνονται και θεωρητικώς μέσω επιστημονικών κειμένων και μελετών, που αναφέρονται στο θέμα ΚΡΙΣΙΣ. Σήμερα υπάρχει μεγάλη διεθνής σχετική βιβλιογραφία.

Σχετικά τώρα με τον χειρισμό των κρίσεων :

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στην έγκαιρη αντίληψη της ενάρξεως αναπτύξεως κάποιας κρίσης. Υπόψη ότι η κρίση κατά κανόνα είναι αποτέλεσμα μιας σταδιακά αναπτυσσόμενης καταστάσεως. Από κάπου δηλαδή ξεκινάει και αλλοίμονο σε όποιον αμυνόμενο, όπως εμείς, που τον αφορά δεν το πάρει είδηση, ώστε να αντιδράσει καταλλήλως από τα πρώτα της βήματα. Οι περιπτώσεις που κάποιοι δεν αντελήφθησαν ότι μία κρίσις άρχισε να αναπτύσσεται δεν είναι σπάνιες.

Εάν στην εξέλιξη των πραγμάτων έχει κριθεί ότι η ένοπλη σύγκρουση είναι αποδεκτή ή αναπόφευκτη, τότε καλόν θα είναι η πρωτοβουλία για έναρξη των εχθροπραξιών να μη θεωρείται δεδομένο ότι ανήκει κατ'ανάγκην στον αντίπαλο, όσο και αν η στρατηγική μας είναι αμυντική. Ένα πρώτο καίριο κτύπημα μπορεί ενδεχομένως να κρίνει και την έκβαση των πραγμάτων. Κάτι τέτοιο όμως θέλει αυτοπεποίθηση, ψυχολογική προετοιμασία και κότσια.

Αναφορικά τέλος με την οφειλομένη διαρκή βελτίωση του Συστήματός μας για τον χειρισμό των κρίσεων θέλω να επισημάνω ότι άλλο πράγμα είναι η βελτίωση και άλλο πράγμα ο πειραματισμός. Χρειάζεται επομένως ιδιαίτερη προσοχή. Άκουσα φερ' ειπείν, προ ολίγων ετών, αν κατάλαβα καλά, για μία νέα σχετική οργάνωση στο ΥΕΘΑ με δύο φορείς, που ο ένας υπό τον Υπουργό θα παρακολουθεί την πολιτική κατάσταση και ο έτερος υπό τον Α/ΓΕΕΘΑ την στρατιωτική. Αυτά δεν είναι σοβαρά πράγματα!!

Το σύστημα χειρισμού των κρίσεων πρέπει να είναι ενιαίο και αδιαίρετο, όπως είναι και τα θέματα που χειρίζεται.

Εκείνο, που απαιτείται, είναι η σωστή επάνδρωσή του με ανθρώπους από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, πολιτικούς ή στρατιωτικούς, με ενεργό και κυρίαρχη εμπλοκή της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας, που έχει και την τελική ευθύνη.

Θα ήθελα να κλείσω την παρέμβασή μου με τέσσερες θεμελιώδεις, κατά την άποψή μου, επισημάνσεις ὅτι δηλαδή :

Πρώτον : Ο χειρισμός των κρίσεων είναι ένα πολύ περίεργο μείγμα προκλητικότητας και μετριοπάθειας, αποφασιστικότητας και σωφροσύνης, ακαμψίας και συμβιβασμού ὅτι είναι μία τεχνική ὅτι μία τέχνη αν θέλετε, που για να είναι καλή απαιτεί δεξιοτεχνία. Απαιτεί κατάρτιση, προετοιμασία, οργάνωση, μεθοδικότητα, ΑΝΤΟΧΗ και βεβαίως ὅπου ὅλες οι τέχνες και ΤΑΛΕΝΤΟ. Είναι εξώφθαλμα προφανές ὅτι το αντικείμενο δεν προσφέρεται για ερασιτέχνες.

Δεύτερον : Η κάθε κρίσις ολοκληρώνει τον κύκλο της με την τέταρτη φάση της εξελίξεώς της, που λέγεται «ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ» ὅτι αν θέλετε «ΟΥΡΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ», ὅπου γίνεται ο απολογισμός κερδών και ζημιών από κάθε άποψη. Επομένως η πεμπτουσία του καλού και επωφελούς ὅτι ὅχι χειρισμού δεν σταματάει στο αν καταφέραμε ὅτι ὅχι να αποφύγουμε την ένοπλη σύρραξη κατά την εξέλιξή της, ὅπως συμφέρει ενίοτε να παρουσιάζεται, αλλά στο τι τελικώς θα περιλάβει η ουρά της κρίσης. Ο αντίπαλος μετά την κρίση μπορεί να έχει επιτύχει τους στόχους του εις βάρος μας και χωρίς πόλεμο.

Τρίτον : Προϋποθέσεις για να μιλάμε σοβαρά, περί αντιμετώπισης κρίσεων αποτελούν ἀφ' ενός η Εθνική Ισχύς, με ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα (ποιότητα και επάρκεια υλικού, επάρκεια, ικανότητα και ηθικό προσωπικού) και ετοιμότητα (ενημέρωση, πληροφορίες, κινητοποίηση, ανάπτυξη) της Στρατιωτικής Ισχύος, και ἀφ' ετέρου το υψηλό Ηθικό του Έθνους, διότι άνευ αυτών, τι είδους χειρισμό να κάνεις;

Τέταρτον : Όλα ὅσα αναφέραμε για τις κρίσεις λειτουργίας μέσα στο πλαίσιο της παιδείας, της αγωγής μας και του τρόπου που λειτουργούμε ως κοινωνία, του πολιτισμικού μας δηλαδή επιπέδου, το οποίο υπάρχει ανάγκη συνεχώς να βελτιώνουμε ὅτι αλλά αυτό είναι μία άλλη ιστορία.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

(15-4-2006)

Υπό Προέδρου ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ

Αντιστρατήγου ε.α. Η. ΚΑΖΟΥΚΑ

Το ανθρώπινο γένος από της εμφανίσεώς του στον πλανήτη γη, στη φιλοσοφική, μυθολογική και ιστορική αναδρομή, ακολούθησε αγωνιστική πορεία και εξέλιξη, ως άτομο, ως φυλή, ως κοινωνία και έθνος, ως πολιτεία και συνδυασμός αυτών, οφειλομένη στην ενυπάρχουσα έριδα και απληστία, κατά τον Εφέσιον φιλόσοφο Ηράκλειτο.

Ο σύγχρονός του, εκ Σικελίας ερευνητής και φιλόσοφος, Εμπεδοκλής, συμπληρώνει : «Το νέικος είναι μία εκ των δύο κοσμογονικών δυνάμεων, αντίθετο δε προς αυτό τυγχάνει η φιλότης. Καθεμιά επικρατεί στο σύμπαν περιοδικώς».

Οι δύο όψεις των ανθρωπίνων σχέσεων και καταστάσεων των εθνών και κρατών η ειρήνη και ο πόλεμος. Η περιοδικότης αυτών σχέση νομοτελειακή, σταθερή, διαχρονική και ιστορικά επιβεβαιωμένη με ζητούμενο τη μικρότερη συχνότητα εναλλαγής. Ο πόλεμος συνεπώς δεσπόζει στην εξέλιξη της ανθρωπότητας.

Είναι συνεπώς ο πόλεμος επαναλαμβανόμενο πραγματικό γεγονός, που η κατάργησή του συζητείται από αιώνων χωρίς αποτέλεσμα, παραμένουσα στις επιθυμίες των ανθρώπων ως ευχή και ελπίδα.

Κατά τον θεωρητικό του πολέμου Κλαούσεβιτς, ο πόλεμος ορίζεται ως η εξακολούθηση της πολιτικής δι' άλλων μέσων. Διαχρονική επιβεβαίωση πραγματικότητας, που βρίσκει τη σύγχρονη πρακτική και εφαρμογή με την εξελισσομένη επέμβαση των ΗΠΑ και των συμμάχων στη Μέση Ανατολή, στο Ιράκ, και ενωρίτερα στα Βαλκάνια, κατά της πρώην Γιουγκοσλαβίας, υπό την σιωπή του ανίσχυρου ΟΗΕ και τον συναγωνισμό του μοναδικού επιτηρητή της ειρήνης και εξαγωγέως δημοκρατίας ΝΑΤΟ. Πόλεμοι, έστω και ανλεκτικά υποβαθμίζονται ως πολεμικές συρράξεις, δεν υστερούν σε φρίκη και σε πρόκληση καταστροφών, σε ανθρώπινες απώλειες, ζημιές και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έναντι των προηγούμενων πολέμων.

«Η ειρήνη είναι η μεγαλύτερη ευλογία αν μας εγγύεται την τιμή και τα δικαιώματά μας. Αν όμως έχει ως συνέπεια το χαμό της εθνικής ανεξαρτησίας, και την κηλίδωση της ένδοξης ιστορίας μας, τότε δεν υπάρχει άλλο κάτι πιο ατιμωτικό και πιο ολέθριο απ' αυτή». Διαπίστωση και παρακαταθήκη του Πολυβίου. Ηττοπάθεια και υποχωρητικότητα οδηγούν βήμα-βήμα στην απόγνωση, την αποδοχή και την καταστροφή.

Ο Ξενοφών γράφει από τα βάθη των αιώνων πως «Κανένα όφελος δεν μπορεί να προέλθει για μια χώρα από την αροτρίωση των μεγάλων γεωργικών εκτάσεων, αν δεν υπάρχουν και πολεμιστές έτοιμοι και ικανοί να την προασπίσουν». Προαπαιτούμενο πάσης κρατικής, ατομικής και εθνικής δραστηριότητας είναι η ομαλότης και η ασφάλεια.

Η ασφάλεια, το κύρος και η ισχύς της χώρας βασίζονται στις ισχυρές ένοπλες δυνάμεις, που σήμερα καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση σε ποσοστό άνω του 75% στην κλίμακα και εμπιστοσύνης του ελληνικού λαού προς τους θεσμούς της ελληνικής πολιτείας.

Η σπονδυλική στήλη και η ψυχή των ενόπλων δυνάμεων ασφαλώς είναι οι αξιωματικοί, οι ταγοί των στρατευμένων νέων της Ελλάδος. Αυτοί που μετά το 1821 επέβαλαν το Σύνταγμα, εδημιούργησαν το 1909, το 1912-13, το 1919-20, το έπος του 1940-41 και τη νίκη του 1949, που έφθασαν και

διετήρησαν την Ελλάδα στα σημερινά γεωπολιτικά όριά της. Αυτοί οι θεωρούμενοι και «θερμοκέφαλοι» ή μονιμάδες έγραψαν τη σύγχρονη ιστορία του ελληνικού έθνους.

Οι αξιωματικοί ούτε θερμοκέφαλοι, ευέξαπτοι και παράφοροι είναι. Είναι εκπαιδευμένοι ερευνητές και μελετητές της πολεμικής τέχνης, του πολέμου και υπερασπιστές της ειρήνης.

Η ιστορία δεν γράφεται με απαξιώσεις, διαγραφές περιόδων και κεφαλαίων, γράφεται με την ακριβή περιγραφή των γεγονότων και την αντικειμενική κριτική των συνεισφερόντων. Καλή η λήθη και η συγχώρηση, αλλά προϋποθέτει ουσιαστική μετάνοια και ομολογία από τους αμαρτήσαντες κατά της πατρίδος, ειδ' άλλως υποθάλλει το θράσος, την αναιδεια και οδηγεί σε νέα αμαρτήματα.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Του Αντιναυάρχου ε.α. Γ. Δεμέστιχα Π.Ν.

Επιτίμου Αρχηγού Στόλου

Εισαγωγή

Στην σημερινή εισήγηση με θέμα «Πρόταση για την Εθνική Στρατηγική» θα αποφύγουμε πολυάριθμους ορισμούς και θεωρητικές απόψεις και προσεγγίσεις που αναφέρονται από έγκριτους αναλυτές και θα επιδιώξουμε να προσεγγίσουμε το θέμα πρακτικά για την ελληνική πραγματικότητα. Βεβαίως όπου είναι απαραίτητο θα αναφέρουμε τον ανάλογο δόκιμο ορισμό ώστε να στηρίζουμε την εισήγησή μας και τις τελικές προτάσεις πάνω σε στέρεες βάσεις.

Το περίγραμμα της εισήγησης φαίνεται στην προβολή.

Η ύπαρξη της Εθνικής Στρατηγικής ως επίσημου εγγράφου της Ελληνικής Πολιτείας, που να ενεργοποιεί κατά συντονισμένο τρόπο το σύνολο των συστατικών στοιχείων δια την προάσπιση και προαγωγή των εθνικών συμφερόντων, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, είναι επιβεβλημένη, εάν ληφθούν υπόψη οι απειλές κατά της ασφαλείας της Ελλάδος αλλά και οι συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ όλων των χωρών τόσο στο γειτονικό περιβάλλον όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το Σύνταγμα και οι νόμοι καθορίζουν το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του κράτους ενώ η Εθνική Στρατηγική υπό ολοκληρωμένη μορφή αποτελεί την συνισταμένη για την ακολουθητέα κατεύθυνση της χώρας σε εθνικό πλαίσιο.

Στην χώρα μας δεν υπάρχει εκφρασμένη, ολοκληρωμένα, Εθνική Στρατηγική, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η Κυβέρνηση, τα Υπουργεία και οι Κρατικοί Φορείς δεν θέτουν στόχους. Όμως οι στόχοι αυτοί εάν δεν ενταχθούν σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο δεν είναι δυνατόν να φέρουν το βέλτιστο αποτέλεσμα. Εμείς σήμερα θα επιχειρήσουμε να εκφράσουμε τις απόψεις μας για μια ολοκληρωμένη Εθνική Στρατηγική.

Στην παρούσα εισήγηση θα αναλυθούν οι παράγοντες που διαμορφώνουν την Εθνική Στρατηγική και θα παρουσιασθούν οι προτάσεις για το περιεχόμενό της και την ακολουθητέα μεθοδολογία.

Ορισμός της Εθνικής Στρατηγικής

Ανάγοντας στην πολιτικο-στρατιωτική σφαίρα λειτουργίας της Πολιτείας τον όρο «Στρατηγική», ο οποίος προέρχεται από την στρατιωτική ορολογία, μπορούμε να ορίσουμε την Εθνική Στρατηγική ως :

«Ένα ευρύ σχέδιο ενεργείας ή δράσεως δια την βέλτιστη χρησιμοποίηση της εθνικής ισχύος, προς επίτευξη των Εθνικών Αντικειμενικών Σκοπών εν τη υποστηρίξει των Εθνικών Συμφερόντων».

Παραθέτουμε στο σημείο αυτό και τους ορισμούς των Εθνικών Συμφερόντων και των Εθνικών Αντικειμενικών Σκοπών (τους οποίους θα αναλύσουμε στη συνέχεια) προκειμένου να δούμε την αλληλοσύνδεση αλλά και να είναι πιο κατανοητός ο ορισμός της Εθνικής Στρατηγικής :

Ως «Εθνικά Συμφέροντα νοούνται οι πλέον σημαντικές ανάγκες της συντεταγμένης Πολιτείας».

Ενώ ως «Εθνικοί Αντικειμενικοί Σκοποί νοούνται οι υπό της Πολιτείας τιθέμενοι θεμελιώδεις εκείνοι Στόχοι η επίτευξη των οποίων είναι απαραίτητη δια την προάσπιση και προαγωγή των Εθνικών Συμφερόντων».

Η Εθνική Στρατηγική απαρτίζεται από τρεις συστατικές στρατηγικές : την Πολιτική Στρατηγική η οποία έχει εφαρμογή τόσο σε διεθνή όσο και εσωτερικά θέματα, την Οικονομική Στρατηγική και την Στρατιωτική Στρατηγική. Κάθε μία από τις επί μέρους αυτές Στρατηγικές πέραν των συστατικών στοιχείων επηρεάζει αμέσως ή εμμέσως και την εθνική ασφάλεια.

Οι βασικοί παράγοντες που διαμορφώνουν την Εθνική Στρατηγική είναι : τα Εθνικά Συμφέροντα, οι Εθνικοί Αντικειμενικοί Σκοποί, ο Περιβάλλον χώρος (δηλαδή η γεωστρατηγική θέση της χώρας και το επιχειρησιακό περιβάλλον), η Ασφάλεια που περιλαμβάνει και την Απειλή, οι Διεθνείς Σχέσεις/Συμμαχίες και η Εθνική Ισχύς που αποτελεί το σύνολο των δυνατοτήτων του Έθνους με κύρια συνιστώσα τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Θα αναφερθούμε στους παράγοντες αυτούς (με εξαίρεση τον περιβάλλοντα χώρο και τις διεθνείς σχέσεις που ανεπτύχθησαν από προηγούμενους ομιλητές) και θα καταλήξουμε στα Εθνικά Συμφέροντα ώστε να περιγράψουμε τους κατά την εκτίμησή μας Εθνικούς Αντικειμενικούς Σκοπούς και να καταλήξουμε στις τελικές μας προτάσεις ως προς την ακολουθητέα μεθοδολογία.

Απειλή

Θα αναφερθούμε περιληπτικά στις εκτιμώμενες απειλές κατά των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας και στην αντιμετώπιση αυτών. Οι εκτιμώμενες απειλές διακρίνονται σε προερχόμενες εκ κρατικών οντοτήτων και εκ μη κρατικών οντοτήτων που είναι οι ασύμμετρες απειλές με κυριότερη την τρομοκρατία.

Οι απειλές εκ κρατικών οντοτήτων προέρχονται από κράτη του εγγύς προς την Ελλάδα γεωγραφικού περιβάλλοντος και δύνανται να είναι πολιτικής ή/και στρατιωτικής μορφής.

Οι απειλές Πολιτικής Μορφής είναι μακρόπνοες και συνεχείς, σχετίζονται δε με την υπό των ομόρων κρατών συγκεκαλυμμένη ή φανερή επιδίωξη, ως ιδανικού, την υπό κατάλληλες πολιτικές συνθήκες επίτευξη βαθμιαίως και χωρίς πόλεμο αντικειμενικών σκοπών, που σχετίζονται με την επαύξηση της παρούσης επικρατείας των, δια τη δημιουργία μεγάλων κρατών, όπως «Μεγάλη Βουλγαρία» υπό της Βουλγαρίας, «Μεγάλη Αλβανία» υπό της Αλβανίας, «Μεγάλη Μακεδονία» υπό της ΠΓΔΜ, και την αναθεωρητική επιστροφή σε παλαιά εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας υπό της Τουρκίας.

Στο πεδίο εγρηγόρσεως προς προάσπιση της εθνικής ασφαλείας και παγίων ζωτικών συμφερόντων μας, κρίνεται ως μη περιττή και ως μη ανεδάφικη η συγκρατημένη επισήμανση για ανάγκη ή σκοπιμότητα της παρακολουθήσεως εκ του σύνεγγυς πιθανών κινδύνων μελλοντικής εκδηλώσεως ανθελληνικών κινήσεων στο πλαίσιο παγίων αλυτρωτικών διεκδικήσεων εις βάρος μας εκ των ομόρων βορείων γειτόνων μας. Και ενώ η κοινή γνώμη δεν σπουδαιολογεί τις με διαφόρους τρόπους εκδηλούμενες διεκδικήσεις της Αλβανίας και της FYROM και φαίνεται να μην τις λαμβάνει υπόψη λόγω της ασημάντου, επί του παρόντος, ισχύος των Ενόπλων Δυνάμεών τους, δεν θα πρέπει να διαφεύγουν της προσοχής μας και οι αλυτρωτικές διεκδικήσεις εις βάρος μας εκ μέρους της μέχρι στιγμής ηρέμου Βουλγαρίας. Όσον παράδοξος ή έωλος μπορεί να ηγήσει η επισήμανση αυτή στους εντόπιους ή διεθνείς παρατηρητές θα πρέπει να τους υπομνησθεί η διπλωματικός άκομψη αλλά και σκαιά δήλωση του Βουλγάρου Προέδρου Ζέλεφ το 1992 που απαντώντας σε σχετική και τότε επίκαιρη ερώτηση, είπε ότι είναι πολύ φυσικό να λάβει η χώρα του από ελληνικό έδαφος ό,τι της πρέπει ή της ανήκει σε περίπτωση ελληνοτουρκικής πολεμικής συρράξεως. Η σοβαρότης της δηλώσεως υπογραμμίζεται ιδιαίτερος από την ιδιότητα του εκφέροντος αυτήν δηλαδή από τον εκλεγμένο αρχηγό του γειτονικού κράτους, με το οποίο βρεθήκαμε σε θανάσιμους ανταγωνισμούς στο παρελθόν και όχι από κάποιον πολυπράγμονα δημοσιογράφο ή κάποιον άλλο κρατικό λειτουργό ή έστω πνευματικά ιδρύματα που σημειωτέον έχουν εκφράσει παρόμοιες απόψεις τόσο στη Βουλγαρία αλλά και στην Αλβανία και την FYROM.

Δια την αντιμετώπιση των απειλών Πολιτικής Μορφής είναι αναγκαία η εγρήγορση του πολιτικού και του πνευματικού κόσμου, όπως και του Λαού της Ελλάδος και του ανά την Υδρόγειο Ελληνισμού, ώστε με την κατάλληλη και συντονισμένη πολιτική, διπλωματική, πνευματική και κοινωνική δράση στους οργανισμούς, που συμμετέχει η Ελλάδα και όπου αλλού είναι αναγκαίον, να γίνονται αντιληπτές εν τη εκδηλώσει τους, να αντικρούονται αποτελεσματικώς και να ανατρέπονται οι προσπάθειες επιβουλής της ακεραιότητας, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδος. Προς τούτο, είναι αναγκαίος ένας συντονισμός από κεντρική υπηρεσία καταλλήλως οργανωμένη, η οποία εκτιμάται, ότι πρέπει να ευρίσκεται στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος.

Οι απειλές Στρατιωτικής Μορφής στην παρούσα περίοδο προέρχονται αποκλειστικώς από την Τουρκία και στρέφονται τόσο κατά της Ελλάδος όσο και

της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παρά την βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων και της επιδιώξεως της Τουρκίας να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), η απειλητική πολιτική αυτής έναντι της Ελλάδος και της Κύπρου, όπως στην πράξη καθημερινώς διαπιστώνεται, δεν έχει αλλάξει και οι επιδιώξεις εις βάρος των χωρών τούτων θα συνεχισθούν ανεξαρτήτως της ενταξιακής της πορείας προς την Ε.Ε.

Επομένως, μέχρις ότου οι ελληνοτουρκικές σχέσεις φθάσουν σε μόνιμο εγκάρδιο επίπεδο και υπάρξουν επίσημες γραπτές και επαληθεύσιμες συμφωνίες δια τυχόν αμοιβαίες μειώσεις των στρατιωτικών εξοπλισμών, η Ελλάδα επιβάλλεται, άνευ εφησυχασμού, να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα, δια την αντιμετώπιση της Τουρκικής στρατιωτικής απειλής.

Ειδικότερα, δεδομένης της διαρκώς αυξανόμενης συνολικής Τουρκικής υπεροχής σε αριθμούς ως προς το προσωπικό και το κύριο πολεμικό υλικό, επιβάλλεται, όπως, δια την αποτελεσματική αντιμετώπιση της Τουρκικής στρατιωτικής απειλής, οι προσπάθειες μετασχηματισμού των Ελληνικών Ε.Δ. επικεντρωθούν στην επίτευξη ποιοτικής υπεροχής - και όπου είναι δυνατόν ισοπλίας ή και τοπικής εν χρόνω αριθμητικής υπεροχής σε κύριο πολεμικό υλικό, στα επί μέρους θέατρα ενδεχομένων επιχειρήσεων (ξηράς, θαλάσσης, αέρος) - με την εκμετάλλευση όλων των παραγόντων, που είναι δυνατόν να την εξασφαλίσουν, ιδιαιτέρως δε των νέων προηγμένων στρατιωτικών τεχνολογιών, οι οποίες συνδέονται με την αποκαλούμενη «Επανάσταση στις Στρατιωτικές Υποθέσεις» (Revolution in Military Affairs (RMA)).

Πέραν των παραδοσιακών απειλών, από την δεκαετία του '70, παρουσιάσθηκαν στο διεθνές σκηνικό οι Υπερεθνικές (Transnational) ή οι Ασύμμετρες Απειλές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ασφάλεια κάθε χώρας και βέβαια και της Ελλάδος και που περιλαμβάνουν την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, την λαθρομετανάστευση, τα ναρκωτικά, το λαθρεμπόριο αγαθών και όπλων, τη δημιουργία και διακίνηση όπλων μαζικής καταστροφής, την εξάπλωση επικινδύνων τεχνολογιών και άλλες συναφείς του είδους εγκληματικές πράξεις που διενεργούνται σε διεθνές επίπεδο και εκφεύγουν των διαστάσεων του κοινού εγκλήματος.

Η Ελλάδα ως Κράτος Δικαίου και Χώρα Μέλος των Ηνωμένων Εθνών, του Βορειο-Ατλαντικού Συμφώνου και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως επιβάλλεται να καταπολεμά αποτελεσματικώς τις Ασύμμετρες Απειλές στο πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. και με προβλέψεις και ενέργειες που επιβάλλουν οι ιδιαιτερότητες της γεωγραφικής θέσεως της χώρας μας και το εκτεταμένο των ηπειρωτικών και θαλασσίων συνόρων.

Συμπερασματικά, η εθνική ασφάλεια απαιτεί την απόκτηση στρατιωτικών κυρίως ικανοτήτων για την αντιμετώπιση της παραδοσιακής απειλής και πολιτικοστρατιωτικών μέτρων/ικανοτήτων για την αντιμετώπιση των πολιτικών και των ασύμμετρων απειλών.

Εθνική Ισχύς

Η Εθνική Ισχύς αποτελεί όπλο στα χέρια της Εξωτερικής Πολιτικής, γιατί όπως επιγραμματικά αναφέρει ο Θουκυδίδης κατά ελεύθερη μετάφραση του Ελ. Βενιζέλου «Ο ισχυρός επιβάλλει ότι του επιτρέπει η δύναμής του και ο ασθενής παραχωρεί ότι του επιβάλλει η αδυναμία του».

Την Εθνική Ισχύ αποτελεί το σύνολο των δυνατοτήτων του Έθνους ή το δυναμικό που προκύπτει από τους διαθέσιμους πολιτικούς, οικονομικούς, στρατιωτικούς, γεωγραφικούς, κοινωνικούς, επιστημονικούς και τεχνολογικούς πόρους του καθώς και η πολιτισμική κληρονομιά με κυρία συνιστώσα αυτής της θρησκεία.

Συγκεκριμένα την Εθνική Ισχύ αποτελούν οι εξής βασικοί παράγοντες :

- Θεσμοί.
- Ένοπλες Δυνάμεις.
- Γεωγραφία.
- Φυσικοί Πόροι.
- Βιομηχανία.
- Εμπόριο.
- Οικονομία.
- Πληθυσμός.
- Επιστήμη και Τεχνολογία.
- Εθνικός Χαρακτήρας.
- Πολιτισμική κληρονομιά - Θρησκεία - Ομογένεια.
- Ηθικό.
- Ηγεσία.

Η ηγεσία, ο εθνικός χαρακτήρας καθώς και το ηθικό του πληθυσμού και των Ενόπλων Δυνάμεων, είναι παράγοντες από τους οποίους επηρεάζεται η εθνική θέληση προασπίσεως και επιτεύξεως των εθνικών συμφερόντων ασφαλείας και αποτελούν τους ενοποιητικούς παράγοντες της Εθνικής Ισχύος.

Θα παραλείψουμε να αναφερθούμε λεπτομερέστερα στους λοιπούς παράγοντες και θα αναφερθούμε μόνο στην γεωγραφία, την θρησκεία και την ομογένεια που έχουν ιδιαίτερη σημασία και δρουν πολλαπλασιαστικώς στην Ισχύ της χώρας μας.

Η γεωγραφία, που περιλαμβάνει την γεωπολιτική και την γεωστρατηγική διάσταση, αναδεικνύεται για την Ελλάδα σε σημείο σημαντικής ισχύος αφού η χώρα μας αποτελεί τον συνδετικό κρίκο των χωρών της περιοχής, με τις δυνατότητες του ελέγχου των βασικών γραμμών επικοινωνιών και επεμβάσεως μέσω αυτών σε περιοχές κρίσεων συγχρόνως με τις πολιτισμικές και θρησκευτικές παραδόσεις της

χώρας μας αλλά και τις οικονομικές και κοινωνικές δυνατότητες που έχει στην σύγχρονη παγκόσμια κοινωνία.

Μέσα στον κυκεώνα διεθνών προβλημάτων και κινδύνων, η οξύτης των οποίων αυξάνεται, η Ελλάδα, μικρός αλλά ιστορικός τόπος, με σταθερή και πρότυπη δημοκρατία τα τελευταία 32 χρόνια, με συγκεκριμένης εμβέλειας οικονομικές δυνατότητες, με δυναμική εμπορική ναυτιλία και στόλο εκ των πρώτων του κόσμου, με πολυπληθές και διακρινόμενο ομογενειακό στοιχείο ανά τις σπουδαιότερες χώρες του πλανήτη, μπορεί να διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στα δρώμενα της περιοχής της αλλά και ευρύτερα, υπό την ιδιότητά της ως σταθερού και πιστού μέλους, ήδη από 54 ετών, της βορειοατλαντικής συμμαχίας και ως ισοτίμου μέλους από 25 ήδη ετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μέλους της Ευρωζώνης. Οι ιδιότητές της αυτές την καθιστούν εκ των πραγμάτων την πλέον σημαντική χώρα της Βαλκανικής περιοχής, τα κράτη της οποίας πολλά επιθυμούν και δύνανται να αναμένουν από πολυσχιδή ελληνική στήριξη τόσο στον πολιτικό όσο και στον οικονομικό τομέα, μέσω ιδίως του Συμφώνου Σταθερότητας και του «Εθνικού Σχεδίου Οικονομικής Ανασυγκροτήσεως των Βαλκανίων».

Σημαντικό μέσον επιρροής μας στις βόρειες γειτονικές χώρες πρέπει να αποτελεί η συνεχής εξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων, τομεύς στον οποίο διαθέτουμε υλικό εν αφθονία.

Χώρα με άνετες προσβάσεις και φιλικές σχέσεις με όλα τα μέλη της διεθνούς κοινότητας και ιδίως εντός του ευαίσθητου αραβικού χώρου, μπορεί και πρέπει να αναλάβει συνετές και καλώς μελετημένες πρωτοβουλίες με σκοπό την εκτόνωση σημερινών εκρηκτικών καταστάσεων και αδιεξόδων προκαλουμένων από την αιματηρή και επί 58 χρόνια συνεχιζόμενη αραβοϊσραηλινή διένεξη.

Με ευέλικτες, όχι αναγκαστικά πολυπληθείς, πειθαρχημένες, καλώς εκπαιδευμένες και με όπλα τελευταίας τεχνολογίας εφοδιασμένες Ένοπλες Δυνάμεις, η Ελλάδα δεν πρέπει να απουσιάζει - επ'ωφελεία των γειτόνων της - από διεθνείς ειρηνευτικές επιχειρήσεις, ιδίως υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, ή και από ειδικές επιχειρήσεις παρομοίας φύσεως που τυγχάνουν ομόφωνης εγκρίσεως από NATO και Ε.Ε.

Δεν θα εστερείτο χρησιμότητος για τα γενικά συμφέροντά μας να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι ανεξαρτήτως αστοχιών και οπωσδήποτε κατακριτέων σφαλμάτων σε ποικίλα όσα διεθνή θέματα, διαπράττει η Ουάσιγκτον (η οποία βέβαια υπερασπίζει τα υπ' αυτής καθοριζόμενα εθνικά συμφέροντα που επεκτείνονται σε όλη την υδρόγειο) η Ελλάδα αποφεύγει κατά το δυνατόν να πρωτοστατεί ή να παίζει ρόλο πρωταγωνιστού σε αντιπαραγωγικά τυφλό και ως εκ τούτου επικίνδυνο, από πλευράς πιθανών μακροπροθέσμων έστω συνεπειών, αντιαμερικανισμό.

Υφιστάμενα ή ειδικώς δημιουργούμενα νέα Προγράμματα - Υπουργείου Εξωτερικών ή άλλων αρμοδίων φορέων και υπηρεσιών - παροχής αναπτυξιακής ή ανθρωπιστικής βοήθειας προς χειμαζόμενες χώρες του κόσμου, θα πρέπει

οπωσδήποτε να συνεχισθούν άνευ περικοπών ή περιορισμών. Η δια του τρόπου αυτού παρουσία μας σε διάφορες περιοχές της γης είναι πλέον ή απαραίτητη, ενώ η χώρα μας θα συγκεντρώνει εύσημα, εκτίμηση, λαϊκή ευγνωμοσύνη και αναγνώριση ρόλου.

Σημαντικό εξ άλλου απόθεμα γοήτρου προσδίδει στη χώρα μας η ιστορική ταύτιση της με την Οικουμενική Ορθοδοξία, η στενή επαφή της με το Οικουμενικό και με τα λοιπά Πατριαρχεία ως και η συναφής παροχή προς αυτά κάθε δυνατής οικονομικής ενισχύσεως και παντοειδούς συνδρομής.

Τέλος, παραμένει πολλαπλώς σκόπιμη και χρήσιμη η συνεχής στενή συνεργασία και επαφή του εθνικού κέντρου με την ανά τον κόσμο Ομογένεια, η προς αυτήν κάθε δυνατή στήριξη, με αμοιβαία ωφέλεια, για διατήρηση ελληνικότητας, γλώσσης στο μέτρο του δυνατού, ηθών, παραδόσεων και εθίμων.

Πολύτιμες προς τούτο υπηρεσίες, και δη στον τομέα προβολής και στηρίζεώς μας σε δίκαια εθνικά θέματα, μπορεί να παρέχει το υπάρχον ΣΑΕ (Συμβούλιο Αποδήμου Ελληνισμού), κατάλληλα όμως επανδρωμένο και οργανωμένο.

Αυτή η οπωσδήποτε προοδευμένη, με εργασία και θυσίες του λαού της, Ελλάδα της σήμερα, και μέχρις ότου ενσωματωθούν όλοι οι γείτονές της στην ΕΕ, είναι πάντως υποχρεωμένη και ταγμένη από την θέση της και την ιστορία της να επαγρυπνεί διαρκώς, άπαξ και δεν προνοείται ούτε υπάρχει νομοθετημένη από ΝΑΤΟ ή ΕΕ εξασφάλιση από τυχόν επίθεση προερχομένη από εταίρο της ίδιας συμμαχίας. Είναι υποχρεωμένη να οικοδομεί στρατιωτική ετοιμότητα και να διατηρεί ετοιμοπόλεμες ένοπλες δυνάμεις εφόσον δεν έχει εκλείψει ο εξ ανατολών κίνδυνος ή εφόσον δεν μπορούν καθόλου να αποκλεισθούν αναφλέξεις βορείως των συνόρων της.

Ο μειωτικός χαρακτηρισμός των Βαλκανίων ως «πυριτιδαποθήκης της Ευρώπης» εξακολουθεί ατυχώς να ισχύει. Τον επιβεβαίωσαν οι τραγικές συγκρούσεις και ολοκαυτώματα απαράδεκτα για την εποχή μας, από το 1990 και εντεύθεν, με το Κοσσυφοπέδιο να αποτελεί πάντα ωρολογιακή βόμβα με άγνωστο χρόνο εκρήξεως. Οι πληγές του μεγαλοϊδεατισμού, του τυφλού εθνικισμού, του θρησκευτικού φανατισμού και των φονικών εθνοτικών συγκρούσεων (Κόσσοβο, Βοσνία, FYROM, Πρέσεβο), δεν έπαυσαν να υπάρχουν. Ο νομοτελειακός βαθμιαίος εξευρωπαϊσμός όλων, από απόψεως νοοτροπίας, ίσως να αποτελέσει την λύση.

Στις παρυφές του προπεριγραφέντος ανήσυχου κόσμου, η δική μας χώρα μοιάζει με όαση ειρήνης, δημιουργίας και προόδου. Έχοντας εγκαταλείψει πρόσκαιρες ευτυχώς απόπειρες τριτοκοσμικών περιπλανήσεων επανέκαμψε στην φυσιολογική ρίζα της και στις καίριες σημασίας - για την σημερινή αξιόλογη εξέλιξή της - επιλογές του 1952 και του 1981, έχοντας ενεργό ρόλο και παρουσία στα ευρωπαϊκά δρώμενα, δίνοντας αξιοπρεπή αγώνα για περιφρούρηση των δικαιωμάτων και κεκτημένων της εντός στρατιωτικών, πολιτικών και οικονομικών συμμαχιών, χωρίς

να παραβλέπει φυσικά προβλήματα ή ανησυχίες για την εξέλιξη ορισμένων εξ αυτών.

Ιδιαίτερας προσοχής πρέπει να τύχουν το δημογραφικό, η υπογεννητικότητα, η ανεξέλεγκτη είσοδος λαθρομεταναστών, η ερήμωση της υπαίθρου και δη των παραμεθορίων περιοχών, η καταπολέμηση της ανεργίας που μαστίζει ιδίως τους νέους και η αντιμετώπιση των ελλειμμάτων.

Ειδικά στις σχέσεις με τους γείτονές μας - παρά την επιφανειακή ομαλή πορεία των - θα πρέπει να είμεθα προετοιμασμένοι ότι θα βρούμε μπροστά μας ακανθώδη ζητήματα όπως : Τσάμηδες και αξιώσεις των για αποζημιώσεις και επανεγκατάσταση στη Θεσπρωτία, βλαχικό, σλαβόφωνοι νομών Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, μουσουλμάνοι Δυτικής Θράκης.

Ψύχραιμη πολιτική στάση και σκέψη, συγκροτημένη και πειστική επιχειρηματολογία, διακομματική συνεργασία και προ πάντων εθνική ομοψυχία και εθνική ισχύς, θα βοηθήσουν τη χώρα για αποτελεσματική αντιμετώπιση των κρίσιμων αυτών προβλημάτων.

Εθνικά Συμφέροντα

Ως Εθνικά Συμφέροντα νοούνται οι πλέον σημαντικές ανάγκες και επιδιώξεις της συντεταγμένης πολιτείας. Τέτοια συμφέροντα εξυπηρετούν γενικώς το δημόσιο συμφέρον και συνδέονται με την μόνιμη ωφέλεια ή χρησιμότητα, που έχει στο σύνολο του πληθυσμού κάθε συντεταγμένης πολιτείας η ικανοποίηση ή η προάσπιση ορισμένων αγαθών, όπως π.χ. η υγεία, η εθνική άμυνα, η οικονομική ανάπτυξη, η έννομη τάξη, η εσωτερική ασφάλεια και η προστασία του περιβάλλοντος.

Αναλόγως της σημαντικότητάς τους τα Εθνικά Συμφέροντα κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες :

- Επιβιώσεως / Ασφαλείας

Πρόκειται περί θεμελιωδών δια την επιβίωση του Έθνους συμφερόντων, δια την προάσπιση και την προαγωγή των οποίων η Πολιτεία είναι αποφασισμένη να χρησιμοποιήσει την πολεμική ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεών της.

Τέτοια συμφέροντα εκτιμώνται ότι είναι :

- Η διαφύλαξη της ακεραιότητας της Ελληνικής Επικράτειας.
- Η εξασφάλιση της ελευθερίας των Ελλήνων.
- Η εξασφάλιση της πολιτικής ανεξαρτησίας της Ελλάδος.

➤ Η επιβίωση του ελληνικού πληθυσμού από επιθέσεις με όπλα μαζικής καταστροφής και

➤ Η επιβίωση του Κυπριακού κράτους ως ενιαίας οντότητας.

- Ζωτικά Συμφέροντα

Πρόκειται περί ουσιωδών δια την πρόοδο του Λαού και την αξιοπιστία της Χώρας συμφερόντων, δια την προάσπιση των οποίων η Πολιτεία ενδέχεται, εφόσον θα απαιτείτο, να χρησιμοποιήσει την πολεμική ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεών της.

Τέτοια συμφέροντα εκτιμώνται ότι είναι :

➤ Η εξασφάλιση των νομίμων δικαιωμάτων της Ελλάδος στις θαλάσσιες περιοχές του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου και

➤ Η προστασία των ελληνικών μειονοτήτων σε γειτονικές προς την Ελλάδα χώρες.

- Μείζονα Συμφέροντα

Πρόκειται για λίαν σημαντικά δια την πρόοδο του Ελληνισμού και της Ανθρωπότητας συμφέροντα, δια την προάσπιση των οποίων η Πολιτεία θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, χωρίς όμως την χρησιμοποίηση της πολεμικής ισχύος των Ενόπλων Δυνάμεών της.

Τέτοια συμφέροντα εκτιμώνται ότι είναι :

➤ Η ευημερία του Ελληνικού Λαού.

➤ Η προάσπιση των ανθρωπίνων αξιών και αρχών.

➤ Η στήριξη της Ορθοδοξίας.

➤ Η συνδρομή προς ευρισκομένους σε κίνδυνο Έλληνες υπηκόους στο εξωτερικό.

➤ Η στήριξη της Ελληνικής ποντοπόρου Εμπορικής Ναυτιλίας.

➤ Η στήριξη του Ελληνισμού της διασποράς.

➤ Η προστασία του περιβάλλοντος και

➤ Η παροχή, στο πλαίσιο του ΟΗΕ, της δυναμένης να παρασχεθεί από την Ελλάδα ανθρωπιστικής βοήθειας σε πτωχές χώρες, προς αντιμετώπιση σοβαρών εκτάκτων καταστάσεων από φυσικά φαινόμενα, λοιμούς, επιδημίες και ένοπλες εμφύλιες ή εθνικές συγκρούσεις.

Εθνικοί Αντικειμενικοί Σκοποί (ή Στόχοι)

Θεωρούνται οι υπό της Πολιτείας τιθέμενοι θεμελιώδεις εκείνοι αντικειμενικοί σκοποί (ή στόχοι), η επίτευξη των οποίων είναι απαραίτητη δια την προάσπιση και προαγωγή των εθνικών συμφερόντων. Διακρίνονται σε Πολιτικούς, σε Οικονομικούς και σε Εθνικής Ασφαλείας/Άμυνας.

Πολιτικοί Αντικειμενικοί Σκοποί (ή Στόχοι)

Στην παρούσα περίοδο θα πρέπει να θεωρούνται :

- Η σταθερά προώθηση των εθνικών θέσεων στους Διεθνείς Οργανισμούς.
- Η συμβολή στη δημιουργία καταλλήλου περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, δια την εμπέδωση και διατήρηση της ειρήνης και ασφαλείας.
- Η δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού.
- Η επίλυση του εκκρεμούντος ζητήματος της οριστικής ονομασίας του κράτους της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ).
- Η επίλυση του εκκρεμούντος ζητήματος του καθορισμού της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο Πέλαγος σύμφωνα με το ισχύον Διεθνές Δίκαιον της Θαλάσσης και
- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος της Ελλάδος.

Οικονομικοί Αντικειμενικοί Σκοποί (ή Στόχοι)

Στην παρούσα περίοδο θα πρέπει να θεωρούνται :

- Η διαρκής αύξηση του Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ), εις τρόπον ώστε τούτο να φθάσει και να υπερβεί τον μέσον όρο του ΑΕΠ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- Η διαρκής μείωση της ανεργίας.
- Η διαρκής δραστική μείωση του εξωτερικού χρέους της Ελλάδος.
- Η διαρκής μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και
- Η δικαιότερη κατανομή του εθνικού εισοδήματος προς αύξηση της συνοχής της Ελληνικής Κοινωνίας.

Στόχοι ή Αντικειμενικοί Σκοποί Εθνικής Ασφαλείας / Αμύνης

Στην παρούσα περίοδο θα πρέπει να θεωρούνται :

- Η ύπαρξη και διατήρηση επαρκούς αποτελεσματικής αμυντικής ικανότητας, δια την αποτροπή ενεργείας οποιασδήποτε χώρας ή χωρών του εγγύς προς την Ελλάδα γεωγραφικού περιβάλλοντος, που θα αποσκοπούσε στο να αμφισβητηθούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας και να απειληθεί η εδαφική της ακεραιότητα γενικώς και στις ευαίσθητες περιοχές αυτής ιδιαιτέρως, διασφάλιση δε της εδαφικής της ακεραιότητας και της εθνικής ασφαλείας σε περίπτωση που η αποτροπή αυτή δεν θα επιτυγχάνετο.
- Η ύπαρξη ικανότητας διατηρήσεως ανοικτών των θαλασσιών γραμμών συγκοινωνιών ανεφοδιασμού της χώρας στην Μεσόγειο και τις Ελληνικές Θάλασσες σε περίπτωση εμπλοκής της Ελλάδος σε εχθροπραξίες.
- Η εφαρμογή των δια την καταπολέμηση των ασύμμετρων απειλών και κυρίως της διεθνούς τρομοκρατίας προβλέψεων του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας με σκοπό την πρόληψη ενδεχομένων ενεργειών της διεθνούς τρομοκρατίας εναντίον της χώρας μας ή μέσω αυτής και
- Η ετοιμότητα ανταποκρίσεως της Ελλάδος ως πλήρους μέλους της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως με την συμμετοχή στρατιωτικών δυνάμεων εκτός της ελληνικής επικράτειας στο πλαίσιο αναλαμβανόμενων υπό των οργανισμών τούτων επιχειρήσεων ανθρωπιστικού χαρακτήρα και διατηρήσεως ή επιβολής της ειρήνης και ασφαλείας.

Σκέψεις και Προτάσεις επί της Διαμορφώσεως της Εθνικής Στρατηγικής - Μεθοδολογία

Την βάση και ταυτοχρόνως αφετηρία δια την διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής, αλλά και την περαιτέρω αμυντική προπαρασκευή της Χώρας αποτελεί η εκτίμηση της απειλής δια το παρόν και το μέλλον (π.χ. 30 έτη). Η περιγραφή της απειλής μπορεί να συντελεσθεί με όρους δυνατοτήτων, προθέσεων και περιστάσεων. Οι δυνατότητες σχετίζονται με την φυσική ικανότητα του ενδεχομένου εχθρού να επιβάλει την θέλησή του σε άλλες χώρες και μπορούν να μετρηθούν από δημογραφικής, γεωγραφικής, οικονομικής, ιστορικής/ψυχολογικής/κοινωνιολογικής/διοικητικής και στρατιωτικής πλευράς. Οι προθέσεις αφορούν στο τι σχεδιάζει να πράξει ο ενδεχόμενος εχθρός και δια τον προσδιορισμό τους είναι αναγκαία η εξέταση των συμφερόντων, των αντικειμενικών σκοπών και της στρατηγικής τούτου. Τέλος οι περιστάσεις αφορούν στις παρουσιαζόμενες στον ενδεχόμενο εχθρό ευκαιρίες δράσεως.

Λόγω του πλήθους, αλλά και του εύρους των θεμάτων, που είναι αναγκαίο να εξετασθούν, στην εκτίμηση της απειλής, αυτή πρέπει να εκτελείται από Μικτό Διϋπουργικό Όργανο εκ των ΥΕΘΑ και ΥΠΕΞ με κατάλληλη συμμετοχή και άλλων αρμοδίων Κρατικών Υπηρεσιών κατά περίπτωση.

Διαθέτοντας τα δεδομένα της απειλής, η Στρατιωτική Ηγεσία της Χώρας πρέπει μέσω μιας διεργασίας αντικειμενικής συγκρίσεως των στοιχείων της απειλής με τα αντίστοιχα στοιχεία της εθνικής ισχύος να εκτιμήσει το κατά πόσον οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις είναι σε θέση να εφαρμόζουν την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, όταν ευρίσκονται αντιμέτωπες με την αναμενόμενη απειλή. Ταυτοχρόνως πρέπει να γίνεται και εκτίμηση του σχετιζομένου κινδύνου λόγω αδυναμιών στις διαθέσιμες δικές μας δυνάμεις, όπως και στα εν εξελίξει προγράμματα εξοπλισμού/εκσυγχρονισμού, της δομής και υποδομής των Ε.Δ. Μία συντομευμένη έκδοση της εκτιμήσεως καταστάσεως αυτής πρέπει να παρουσιάζεται από τον Υπουργό Εθνικής Αμύνης σε ειδική κλειστή συνεδρίαση της Βουλής κάθε έτος πριν από την έγκριση του Προϋπολογισμού.

Ακολουθώντας το ΚΥΣΕΑ λαμβάνοντας υπ' όψη την ανωτέρω εκτίμηση καταστάσεως, όπως και τα δεδομένα της απειλής, της εθνικής ισχύος και των συμμαχιών και χρησιμοποιώντας ειδικό προς τούτο όργανο, εκδίδει και διαβιβάζει στα αρμόδια Υπουργεία μια κατευθυντήρια οδηγία, η οποία περιέχει τις προς αυτά επί μέρους κατευθύνσεις δια την περαιτέρω σύνταξη της Πολιτικής Στρατηγικής, της Οικονομικής Στρατηγικής και της Στρατιωτικής Στρατηγικής ^{III}.

Η έκδοση της Εθνικής Στρατηγικής θα δεσμεύει κάθε Κυβέρνηση και θα εξασφαλίζει την συνέχεια και συνέπεια της συμπεριφοράς της Πολιτείας τόσο στο εσωτερικό όσο και στις εξωτερικές σχέσεις.

Σημαντικό σημείο για την διατύπωση της Εθνικής Στρατηγικής όσο και την εν συνεχεία απαιτούμενη αναθεώρησή της, οσάκις προκύπτουν μεταβολές των δεδομένων, είναι η θεσμοθέτηση και κατάλληλη σύνθεση ενός Οργάνου που θα μπορεί να συντονίζει τις αναγκαίες ενέργειες. Η μελέτη της δομής, της οργανώσεως, της αποστολής και των αρμοδιοτήτων του Οργάνου αυτού, νομίζουμε ότι είναι το πρώτο βήμα για τη διαμόρφωση, σύμφωνα με σκέψεις παρόμοιες που είπαμε ή άλλες που θα ακουσθούν, της Εθνικής Στρατηγικής.

^{III} Οι προτάσεις δια τις επιμέρους αυτές Στρατηγικές ανεπτύχθησαν προφορικά και δύνανται να διατεθούν σε περιορισμένη διανομή. Οι προτάσεις στηρίζουν ευθέως τους επιμέρους Εθνικούς Αντικειμενικούς Σκοπούς.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ «ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ»

(23-24 Φεβρουαρίου 2006)

Χαιρετισμός Προέδρου ΔΣ/ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ

Αντιστρατήγου ε.α. Η. ΚΑΖΟΥΚΑ

Κύριε...

Εκ μέρους των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Εταιρείας Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ), των ομιλητών και των συντονιστών του αρχομένου σεμιναρίου «ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ» σας ευχαριστούμε δια την ευκαιρία που μας δίνετε να απευθυνθούμε προς ένα τόσο εκλεκτό ακροατήριο, προς τους αξιωματικούς και τους συνεργάτες τους, τους οποίους και καλωσορίζομε.

Ο φθόνος, το μίσος, ο φανατισμός, η απαιδευσία, η πτώχεια, η πίστη σε διαφορετικές αξίες και αρχές, η στέρηση της ελευθερίας, η απαγόρευση της δημοκρατίας, η καταπάτηση του δικαίου, ο εγωϊσμός και η αλαζονεία της ισχύος, οι μετακινήσεις πληθυσμών προς αναζήτηση καλύτερας τύχης συνθέτουν το πλέγμα της σημερινής κατάστασης, που οδηγεί στις αναπόφευκτες συγκρούσεις μεταξύ των δήθεν υπερασπιστών της ειρήνης και της δημοκρατίας και των κοπτομένων δια την υπεράσπιση των αδικουμένων και των κατατρεγμένων προς εξυπηρέτηση μάλλον ιδίων σκοπών.

Τα έθνη και οι λαοί, ιδιαίτερα εκείνα που αγωνίζονται να αποκτήσουν ταυτότητα και να εδραιωθούν στη διεθνή κονίστρα, δε ζουν μόνο δια τον άρτο, προβάλλουν παράδοση, διεκδικούν παρελθόν και ιστορική επιβεβαίωση, τρέφουν όνειρα και ιδανικά, προσδοκούν συνέχεια, αναζητούν στηρίγματα, θέλουν και απαιτούν ό,τι θεωρούν ζωτικό χώρο και εθνικό συμφέρον εκμεταλλευόμενοι προς τούτο τις διεθνείς συγκυρίες και καταστάσεις.

Αυτό είναι το γεωστρατηγικό και γεωπολιτικό πλαίσιο, όπου κινούνται και προδιαγράφονται οι σχέσεις λαών και εθνών σε παγκόσμια κλίμακα, διαμορφώνονται οι εθνικές στρατηγικές, εκτυλίσσονται οι κρίσεις και επέρχονται οι συγκρούσεις δια να επικρατήσει η ισχύς.

Σ' αυτή τη γενική πλαισίωση αναφέρονται και τα θέματα του σεμιναρίου, που είναι η θέση της Ελλάδος στο διεθνές και εγγύς περιβάλλον, η επιβαλλομένη εθνική στρατηγική και ο χειρισμός των κρίσεων σε στρατιωτικό, πολιτικό και διεθνές επίπεδο. Δια την παρουσίαση των παραπάνω θεμάτων προσκαλέσαμε και θα ακούσομε την στρατιωτική, δημοσιογραφική και πανεπιστημιακή άποψη από τους εκλεκτούς και εγκύρους ομιλητές, μέλη και φίλους της Εταιρείας, τους οποίους και ευχαριστούμε.

Στην ανιδιοτέλεια και στον εθελοντισμό των μελών και φίλων βασίζεται το έργο της ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ, της μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Εταιρείας, που ιδρύθη το 1994 από τους ανωτάτους αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων, που απεστρατεύθησαν με τις έκτακτες κρίσεις του Δεκεμβρίου του 1993.

Η κατ'εφημισμόν Εταιρεία είναι ένα σύγχρονο Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών, μία δεξαμενή σκέψεως που ουδένα υποκαθιστά. Δεν πολιτεύεται και δεν ανταγωνίζεται.

Παραμένει αδέσμευτη, ανεξάρτητη και ακομμάτιστη. Σκοπεί στη μελέτη θεμάτων γεωστρατηγικής, γεωπολιτικής και στρατηγικής που επηρεάζουν τη χώρα μας. Επιδιώκει οι απόψεις - προτάσεις - να φθάνουν στους έχοντες δικαίωμα λήψης απόφασης δια την ενίσχυση των θέσεων των στην προσπάθεια υπεράσπισης και κατοχύρωσης των εθνικών συμφερόντων.

Η Εταιρεία στη δωδεκάχρονη πορεία της έχει συνεργασθεί με τα Υπουργεία Εθνικής Αμύνης, Εξωτερικών, Αιγαίου και Ανάπτυξης δια τη συνδιοργάνωση συνεδρίων και σύνταξη μελετών. Έχει συντάξει επ'ωφελεία του ΓΕΕΘΑ και του ΥΠΕΞ 35 μελέτες. Διοργανώνει κάθε περιττό έτος το διήμερο διεθνές συνέδριο «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ» καθώς και κατ'έτος σειρά άλλων συνεδρίων και ενημερωτικών σεμιναρίων στην Αθήνα και στην επαρχία. Εκδίδει σε 1.500 αντίτυπα το διμηνιαίο περιοδικό, επίκαιρης ύλης, «Προβληματισμοί».

Υποστηρίζεται ηθικά και υλικά από το χώρο των Ενόπλων Δυνάμεων, στα πλαίσια αυτά και η σημερινή εκδήλωση από τους δωρητές, τους ευεργέτες, από τους χορηγούς και τα μέλη της, τα οποία ανέρχονται στα διακόσια πενήκοντα και είναι ανώτατοι αξιωματικοί των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, πανεπιστημιακοί, επιχειρηματίες, επιστήμονες και σπουδαστές.

Η ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ επιδιώκει, ανανεούμενη, να στεγάσει τη γνώση και την εμπειρία των πενήντάχρονων αποστράτων αξιωματικών και να τη συγκεράσει με τη γνώση και την εμπειρία των λοιπών μελών της, ώστε κατά τη μελέτη των διαφόρων θεμάτων να επιτυγχάνει την πληρέστερη και ορθότερη άποψη και πρόταση. Ένα τέτοιο Ινστιτούτο είναι αναγκαίο, σκόπιμο και δυνατό.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Πιστεύω πως με την επιτυχή ανάλυση, τη δική σας συμμετοχή με παρεμβάσεις, θέσεις και ερωτήσεις, στη διάρκεια της προβλεπόμενης συζήτησης, θα εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα και θα στοιχειοθετηθούν προβληματισμοί δια την περαιτέρω έρευνα των θεμάτων του σεμιναρίου.

Με αυτές τις σκέψεις και την ενημέρωσή σας περί την ταυτότητα της ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ κλείνω την εισαγωγή μου και παρακαλώ τον Αντιστράτηγο ε.α., επίτιμο Διοικητή της XII ΜΠ και Γενικό Διευθυντή της Εταιρείας, κύριο Αγγελόπουλο Χριστόφορο, συντονιστή της πρώτης ημέρας και συνεδρίας να λάβει το λόγο.

